

Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova

- Domeniu de intervenție 1: Servicii locale -

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică pentru raionul Șoldănești, Componenta Managementul Deșeurilor Solide 2014 - 2019

Raport Final

Septembrie 2014

Publicat de:

Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) GmbH

Sediul social:

Bonn și Eschborn, Germania

Friedrich-Ebert-Allee 40
53113 Bonn, Germany
T +49 228 44 60-0
F +49 228 44 60-17 66

Dag-Hammarskjöld-Weg 1-5
65760 Eschborn, Germany
T +49 61 96 79-0
F +49 61 96 79-11 15

E info@giz.de
I www.giz.de

Autor:

Ingwersen Jan
Cantea Vladislav
Busmachiu Eugenia
Beschieru Ion
Utica Oleg

Elaborat de:

Consortium GOPA - Gesellschaft für Organisation, Planung und Ausbildung mbH – Eptisa Servicios de Ingeniera S.L.-
Kommunalkredit Public Consulting GmbH

Elaborat în cadrul:

Proiectului "Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova", implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), în numele Ministerului Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și cu suportul Guvernului României, Agenției Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Uniunii Europene.

Partenerii proiectului:

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova
Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud

Opiniile exprimate în prezentul text aparțin autorului/autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al agenției de implementare, finanțatorilor și partenerilor proiectului.

Chișinău, Septembrie 2014

Cuprins

1	Introducere.....	5
2	Informație generală	6
2.1	Referință la partea generală a SDSE	6
2.2	Metodologia de actualizare a SDSE, componenta MDS.....	6
2.3	Cadrul legal național și instituțional în domeniul MDS	8
2.4	Informații generale cu privire la raionul Șoldănești	9
3	Situația actuală din sectorul MDS în raionul Șoldănești.....	11
3.1	Generarea și Compoziția Deșeurilor Solide.....	11
3.1.1	<i>Generarea deșeurilor solide</i>	<i>11</i>
3.1.2	<i>Compoziția deșeurilor solide</i>	<i>12</i>
3.2	Infrastructura MDS	13
3.2.1	<i>Infrastructura pentru colectarea deșeurilor menajere</i>	<i>13</i>
3.2.2	<i>Echipamentul utilizat pentru colectarea deșeurilor solide</i>	<i>14</i>
3.2.3	<i>Infrastructura de eliminare a deșeurilor solide</i>	<i>14</i>
3.3	Accesul la servicii.....	16
3.3.1	<i>Servicii de colectare a deșeurilor.....</i>	<i>16</i>
3.3.2	<i>Eliminarea și reciclarea deșeurilor.....</i>	<i>16</i>
3.4	Cadrul instituțional.....	17
3.5	Finanțarea sectorială.....	19
3.6	Planificarea sectorială	19
3.7	Analiza SWOT a sectorului	21
4	Direcții de dezvoltare strategică pentru sectorul de MDS, 2014-2019.....	22
4.1	Viziunea asupra dezvoltării sectorului	22
4.2	Obiectivele pentru dezvoltarea sectorului.....	22
4.3	Măsuri necesare atingerii obiectivelor /țintelor.....	22
4.3.1	<i>Zonele de deservire și acoperirea teritorială a serviciului</i>	<i>24</i>
4.3.2	<i>Colectarea separată a deșeurilor menajere.....</i>	<i>24</i>
4.3.3	<i>Frecvența de colectare și transportarea deșeurilor solide.....</i>	<i>25</i>
4.3.4	<i>Reciclarea și tratarea deșeurilor.....</i>	<i>27</i>
4.3.5	<i>Depozitarea intermediară a deșeurilor solide</i>	<i>27</i>
4.3.6	<i>Depozitul de deșeuri de tranziție</i>	<i>28</i>
4.3.7	<i>Cadrul instituțional pentru sistemul de management al deșeurilor</i>	<i>31</i>
4.4	Investițiile necesare.....	33
4.4.1	<i>Alte costuri legate de managementul deșeurilor solide.....</i>	<i>33</i>
4.5	Impactul de mediu, economic, social și de gen	34
4.6	Planul de acțiuni.....	36
4.7	Monitorizarea și evaluarea	36

Anexa 1: Pașii procesului de luare a deciziilor pentru crearea unei organizații de cooperare intercomunitară (CIM) care să presteze servicii de management al deșeurilor solide.....	40
Anexa 2: Cadrul legal și instituțional pentru sectorul Managementului Deșeurilor Solide în Republica Moldova	42
Anexa 3: Prioritățile naționale în sectorul Managementului Deșeurilor Solide	45
Anexa 4: Prognoza generării deșeurilor solide (similare celor menajere) de către unitățile economice și instituțiile publice, anii 2014-2030.....	49
Anexa 5: Generarea deșeurilor rezultate în urma dejecțiilor animaliere, în unitățile administrative din raionul Șoldănești.....	52
Anexa 6: Date privind depozitele de deșeuri solide din raionul Șoldănești	54
Anexa 7: Numărul platformelor, a punctelor suplimentare de colectare, a locurilor publice și a containerelor necesare în primăriile din r. Șoldănești	56
Anexa 8: Colectarea și transportarea deșeurilor reziduale din clusterelor de colectare, anii 2014 și 2016.....	58
Anexa 9: Colectarea și transportarea materialelor reciclabile** din clusterelor de colectare, în cadrul zonei acoperite de proiect, anii 2014 și 2016	62
Anexa 10: Harta depozitelor intermediare de deșeuri din raionul Șoldănești.....	65
Anexa 11: Repartizarea contribuțiilor în numerar și a valorii echipamentului între acționarii SA	67
Anexa 12: Detalii cu privire la funcționarea Societății pe Acțiuni, structura acesteia și alte aspecte conexe.....	69
Anexa 13: Planul de acțiuni - acțiunile implementate și planificate, în contextul implementării componentei de MDS al SDSE pentru raionul Șoldănești, pentru perioada 2012 - 2019 (conform situației din 30 Iunie 2014).....	74
Anexa 14: Glosar de termeni	83

Figuri

Figura 2-1: Structura administrativă a raionului Șoldănești	9
Figura 3-1: Acoperirea cu platforme a zonelor rezidențiale din r. Șoldănești	14
Figura 3-2: Depozitele de deșeuri și statutul de risc al acestora în r. Șoldănești	15
Figura 4-1: Clusterelor de colectare a deșeurilor reziduale în cadrul zonelor de deservire	25
Figura 4-2: Clusterelor de colectare a materialelor reciclabile în cadrul zonelor de deservire ..	26
Figura 4-3: Amplasarea depozitului de tranziție.....	30

Tabele

Tabla 2-1: Populația unităților administrative din raionul Șoldănești	10
Tabelul 3-1: Cantitatea de deșeuri menajere generate per capita în r. Șoldănești	11

Tabelul 3-2: Fluxurile principale de deșeuri solide generate în r. Șoldănești, anul 2013	11
Tabelul 3-3: Compoziția deșeurilor menajere, r. Șoldănești	12
Tabelul 3-4: Planificarea integrată	20
Tabelul 3-5: Analiza SWOT a sectorului de management al deșeurilor solide	21
Tabelul 4-1: Depozitele intermediare de deșeuri din r. Șoldănești	28

Acronime și abrevieri

ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
APL	Administrație Publică Locală
CDR	Centrul pentru Dezvoltare Rurală - Universitatea Humboldt, Berlin
CIM	Companie Intercomunitară de Management
CIMMDS	Centru Intercomunitar de Management al Deșeurilor Solide
DMS	Deșeuri Municipale Solide
EIMÎ	Evaluarea Impactului asupra Mediului Înconjurător
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
IES	Inspectoratul Ecologic de Stat
ÎM	Întreprindere Municipală
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
ME	Ministerul Economiei
ONG	Organizație Nonguvernamentală
PPP	Parteneriat public-privat
SA	Societate pe Acțiuni
SDSE	Strategia de Dezvoltare Socio-Economică
SIMDS	Sistemul Integrat de Management al Deșeurilor Solide
UE	Uniunea Europeană

1 Introducere

Componenta managementul deșeurilor solide a Strategiei de Dezvoltare Socio-economică a r. Șoldănești (SDSE) reprezintă un document de planificare, care a fost elaborată pentru a oferi o îndrumare clară cu privire la dezvoltarea unui sistem corespunzător de management al deșeurilor solide pentru raionul dat. Perioada de acțiune a documentului este de 5 ani: mijlocul anului 2014 - sfârșitul anului 2019. Acest document strategic are scopul de a asigura accesul populației raionului la un sistem de management al deșeurilor modern, rentabil și inofensiv pentru mediu.

Elaborarea acestui document a fost dictată de necesitatea realizării, la nivel de raion, a obiectivelor strategice cu privire la gestionarea deșeurilor solide menționate de următoarele documente: *Programul regional de management al deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Centru; Strategia de dezvoltare regională 2010-2016 - Regiunea de Dezvoltare Centru; Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027*. Conform acestor documente strategice regionale și naționale, realizarea ținutelor naționale și regionale cu privire la dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor solide, inclusiv colectarea selectivă, reciclarea și depozitarea modernă a deșeurilor nereciclabile, necesită acțiuni concrete la nivel local.

Programul de dezvoltare social-economic al raionului Șoldănești an. 2012-2014 (Consiliul Raional Șoldănești, 2012) actual nu conține un capitol specific cu privire la managementul deșeurilor solide. Aspecte legate de deșeuri sunt menționate în capitolul cu privire la protecția mediului. În acest capitol, depozitele de deșeuri și lipsa unui spațiu potrivit pentru stocarea deșeurilor sunt identificate ca fiind cele mai grave probleme care afectează negativ mediul. Îmbunătățirea managementului deșeurilor, colectarea sistematică a deșeurilor, închiderea depozitelor de gunoi și evacuarea deșeurilor în conformitate cu standardele internaționale, precum și sporirea gradului de conștientizare a populației cu privire la problema dată sunt măsurile propuse pentru protejarea mediului și a resurselor naturale.

Administrația raionului Șoldănești a considerat necesară elaborarea unui document strategic în vederea îmbunătățirii situației cu privire la managementul deșeurilor solide, care să reprezinte o componentă a Strategiei de Dezvoltare Socio-economică a r. Șoldănești. În acest context, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a acordat sprijin la toate etapele de elaborare a acestui document strategic, în special prin asistența tehnică oferită de experți naționali și internaționali.

Primii pași ai strategiei de dezvoltare au fost efectuați în colaborare cu Universitatea Humboldt din Germania, printr-o abordare de planificare strategică participativă, asigurând implicarea autorităților publice de nivelul 1 și 2 și a instituțiilor publice responsabile de sectorul managementului deșeurilor solide, precum și a societății civile din raionul Șoldănești.

Ulterior, pe parcursul procesului, strategia a fost elaborată în paralel cu studiul de fezabilitate cu privire la planificarea sistemului de management al deșeurilor în r. Șoldănești, astfel că strategia împărtășește cu aceasta o parte importantă de date și concluzii.

APL de nivel 1 și 2 din r. Șoldănești au participat în mod activ în procesul de elaborare a documentului. Procesul de planificare a fost coordonat de Agenția de Dezvoltare Regională Centru, care a asigurat promovarea politicilor regionale din domeniu și colaborarea cu ministerele de resort și instituțiile specializate din sectorul dat.

2 Informație generală

2.1 Referință la partea generală a SDSE

Un document strategic de dezvoltare socio-economică a raionului Șoldănești trebuie să fie cuprinzător, să identifice potențialul uman, social și economic, precum și oportunitățile de dezvoltare pentru raion. Documentul strategic în vigoare la moment în raionul Șoldănești - „Program de dezvoltare Social-economic al raionului Șoldănești an. 2012-2014”, urmează să expire în anul 2014. Un document nou cu privire la dezvoltarea socio-economică a raionului Șoldănești urmează a fi elaborat, care să acopere următorii 5 ani.

Prezentul document a fost conceput pentru a facilita actualizarea documentului strategic de dezvoltare socio-economică a raionului Șoldănești, prin dezvoltarea capitolului privind managementul deșeurilor solide (MDS), care urmează să fie inclus ca anexă la documentul general al SDSE. La elaborarea direcțiilor de dezvoltare a sectorului MDS au fost luate în calcul prevederile generale ale documentelor de dezvoltare socio-economică a raionului Șoldănești.

2.2 Metodologia de actualizare a SDSE, componenta MDS

Actualizarea SDSE se bazează pe planificarea participativă, ceea ce le permite părților interesate să stabilească prioritățile cu privire la investiții, luând în calcul necesitățile populației legate de managementul deșeurilor solide și de mediul înconjurător.

La începutul lunii iunie, anul 2012, o echipa de experți de la Centrul pentru Dezvoltare Rurală (CDR) din cadrul Universității Humboldt din Berlin, a fost angajată de GIZ ca să inițieze procesul de planificare strategică în raionale Șoldănești, Rezina și Florești.

Ciclul de planificare strategică a oferit un cadru metodologic în abordarea echipei de experți de la CDR. Acest ciclu cuprinde o succesiune de etape logice ce ghidează utilizatorul în procesul de dezvoltare a strategiei, fiind încadrat de patru întrebări de bază:

- Unde ne aflăm acum? (înțelegerea situației curente din sectorul specific și responsabilitățile, problemele și nevoile actuale ale părților interesate);
- Unde vrem să mergem? (definirea unei viziuni pe termen lung și a obiectivelor pe termen mediu);
- Cum vrem să mergem acolo? (evaluarea acțiunilor necesare pentru atingerea obiectivelor);
- Cum implementăm acțiunile? (dezvoltarea unui plan de acțiuni care indică în mod clar actorii responsabili și intervalul de timp corespunzător).

Experții de la CDR a selectat metode și instrumente care să sprijine dezvoltarea conținutului componentei specifice a SDSE, luându-se în considerație întrebările de mai sus, și să consolideze planificarea strategică participativă. Planificarea participativă a inclus următoarele:

- **Dialogul cu părțile interesate** în calitate de cadru metodologic de realizare a participării tuturor grupurilor de părți interesate relevante;
- **Instrumente de planificare selectate** pentru a realiza și monitoriza rezultatele etapelor relevante ale planificării strategice (ex., analiza problemelor și

necesităților, matricea sistemului de servicii în vederea clarificării rolurilor și responsabilităților);

- Activități de **dezvoltare a capacităților**, precum cursuri de moderare și instruire la locul de muncă, pe întreaga perioadă a misiunii echipei CRD, pentru a garanta reproductibilitatea și dezvoltarea în continuare a abordării de planificare strategică participativă;
- O evaluare rapidă a situației actuale de management al deșeurilor solide în cele trei raioane pilot cu ajutorul **chestionarelor** distribuite primarilor și **interviurilor semi-structurate** cu părțile interesate relevante (cum ar fi, administrațiile publice locale - APL1 și APL2, entitățile desconcentrate a autorităților centrale, ONG-uri, furnizori de servicii, sectorul privat, instituții naționale).

Experții de la CDR a decis că organizarea unor serii de ateliere de lucru ar fi cel mai potrivit format pentru atingerea următoarelor 2 obiective: 1) dezvoltarea participativă a conținutului componentei specifice a SDSE (în funcție de cele patru întrebări menționate mai sus) și 2) consolidarea planificării strategice participative în cadrul administrațiilor publice locale. Atelierele de lucru care au fost realizate în cadrul misiunii echipei de experți de la CDR, în perioada iulie-octombrie 2012, și obiectivele principale ale acestora pot fi rezumate după cum urmează:

- **Întâlnirea de inițiere a proiectului** în fiecare raion pilot în vederea informării despre abordarea activității și distribuirea chestionarelor;
- **Primul atelier de lucru raional** pentru comunicarea de informații între APL1 și APL2 din fiecare raion și pentru identificarea problemelor, nevoilor și oportunităților sectorului MDS;
- **Al doilea atelier de lucru raional** cu reprezentanții APL1 și APL2 din fiecare raion, pentru a discuta aspectele privind viziunea asupra dezvoltării sectorului, pentru a stabili obiectivele specifice MDS, și pentru a identifica actorii principali din sectorul MDS;
- **Atelier de lucru inter-raional** cu reprezentanții guvernului central și a părților implicate din cele trei raioane pilot (APL1, APL2, entitățile desconcentrate a autorităților centrale, ONG-uri, furnizori de servicii, generatorii de deșeuri). Așa-numita matrice a sistemului de servicii a fost utilizată ca instrument de dezbateră a rolurilor și responsabilităților fiecărui actor, ceea ce a constituit un prim pas în elaborarea unui plan de acțiuni pentru un viitor sistem de servicii de management al deșeurilor.

Toate atelierele de lucru au fost planificate, moderate și desfășurate în comun cu partenerii regionali ai ADR din regiunile de dezvoltare Centru și Nord.

Misiunea echipei de experți de la CDR a fost finalizată în decembrie 2012, iar studiul rezultat a fost publicat în documentul **"Planificare strategică participativă în domeniul managementul deșeurilor solide în Republica Moldova", seria de publicații CDR - S 250, Universitatea Humboldt, decembrie 2012.**

În baza constatărilor și a concluziilor lucrului inițial efectuat de comitetul de planificare și echipa universitară, a fost elaborată o bază de date detaliată cu privire la managementul deșeurilor în raionul Șoldănești. Acest lucru a inclus identificarea practicilor curente de management al deșeurilor, cantitățile de deșeuri generate, locurile de depozitare a gunoii, precum și un studiu cu privire la compoziția deșeurilor.

Ulterior, și în rezultatul activităților realizate aici, a fost propus un sistem de management al deșeurilor, conform modelului prezentat în *Studiul de Fezabilitate pentru crearea unui centru intercomunitar de management al deșeurilor solide în Șoldănești* (GOPA, 2014), și conform descrierii ulterioare în planul de acțiuni oferit de prezentul document.

Colectarea datelor pentru Studiul de fezabilitate și pentru această strategie a fost efectuată în perioada februarie 2013 - ianuarie 2014, în timpul vizitelor în teritoriu, precum și în timpul ședințelor și interviurilor cu autoritățile locale din comunități și din raion, cu managerii și personalul auxiliar din cadrul serviciilor de management al deșeurilor din raion. Informație actualizată cu privire la problemele de gestionare a deșeurilor din teritoriu a fost colectată din chestionarele completate de reprezentanții localităților din raionul Șoldănești. Alte date suplimentare au fost colectate din studii, rapoarte și literatura de specialitate.

Analiza cu privire la dezvoltarea serviciului de gestionare a deșeurilor solide din raion, prioritățile investiționale, posibilitățile tehnice și tehnologice de colectare, tratare și evacuare a deșeurilor a fost efectuată în paralel cu configurarea serviciului intercomunitar de gestionare a deșeurilor și cu studiul de fezabilitate cu privire la centrul intercomunitar de gestionare a deșeurilor solide în raionul Șoldănești. Analiza datelor a fost efectuată de o echipă compusă din experți internaționali și naționali din domeniul MDS.

În cadrul studiului executat de echipa de experți de la CDR a Universității Humboldt, a fost stabilită necesitatea de cooperare intercomunitară și, prin urmare, activitatea de planificare participativă s-a concentrat preponderent asupra acestei necesități. Ca urmare a acestui fapt, anumite autorități locale au decis să analizeze posibilitatea creării a unei companii intercomunitare de management al deșeurilor solide (CIM). În iulie 2013, s-a decis să fie înființată o societate pe acțiuni care să cuprindă localitățile din raionul Șoldănești și alte 4 localități adiacente din raionul Rezina. Consiliul raional Șoldănești la fel participă. Etapele din cadrul procesului participativ de luare a deciziei cu privire la crearea CIM sunt prezentate în Anexa 1. Aceste întâlniri și decizii au fost, de asemenea, utilizate în elaborarea componentei cu privire la MDS a SDSE.

2.3 Cadrul legal național și instituțional în domeniul MDS

Cadrul legal și instituțional ce vizează managementul deșeurilor solide este prezentat în Anexa 2. Principalele aspecte legale, ce vizează managementul deșeurilor, sunt descrise mai jos.

Conform *Legii cu privire la deșeurile de producție și menajere (Legea 1347 din 1997)*, Ministerul Mediului deține rolul principal în elaborarea politicilor de management al deșeurilor și are misiunea de a efectua controale de stat, menite să verifice modul în care persoanele fizice și juridice respectă legislația cu privire la managementul deșeurilor.

În martie 2013 a fost adoptată *Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027* care prevede faptul că, pe viitor, procesul de management al deșeurilor va trebui să se bazeze pe concepte de management integrat al deșeurilor la nivel regional, care vor fi realizate prin instrumente de armonizare a cadrului legal, instituțional și de reglementare la standardele UE. Prioritățile naționale în domeniul MDS, stabilite de Strategia de gestionare a deșeurilor, sunt prezentate în Anexa 3.

Un proiect de lege cu privire la *Salubritatea localităților* a fost aprobat prin Hotărârea de Guvern Nr. 475 din 04.07.2012 și a fost expediat Parlamentului spre examinare.

Proiectul de lege vizează procesul de management al deșeurilor și se concentrează asupra activității serviciilor de salubritate.

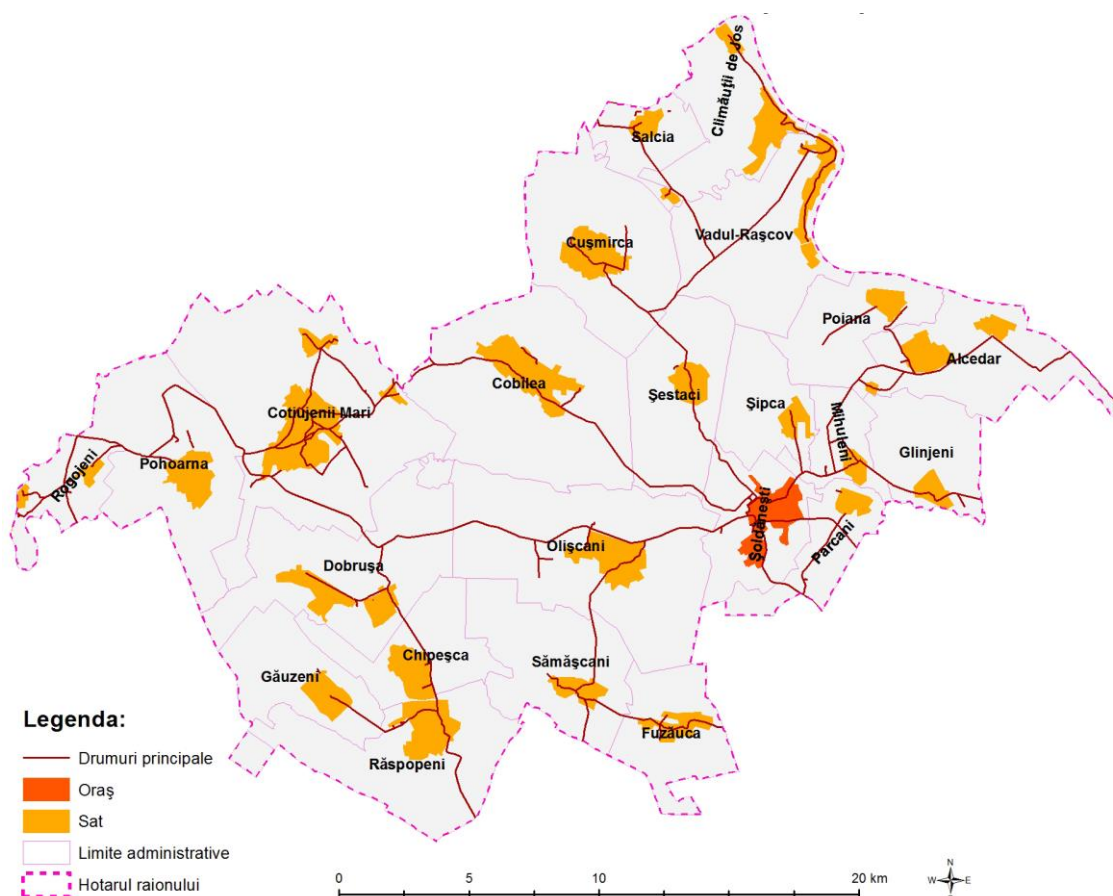
Mecanismele administrative din sectorul managementului deșeurilor sunt abordate în Legea cu privire la Serviciile Publice de Gospodărie Comunală (Legea 1402 din 24.10.2002), Legea cu privire la Administrația Publică Locală (Legea 436 din 28.12.2006) și Legea cu privire la Descentralizarea Administrativă (Legea 435 din 28.12.2006).

2.4 Informații generale cu privire la raionul Șoldănești

Raionul Șoldănești cuprinde 23 de unități administrative: un oraș (or. Șoldănești) și 22 de comune /sate care ocupă un teritoriu de 59 646 ha (a se vedea Figura 2-1).

În Tabelul 2-1 este prezentată populația fiecărei unități administrative din cadrul raionului Șoldănești. Numărul populației după anulul 2009 se bazează pe datele obținute în urma recensământului din 2004 și pe datele de la Ministerului Economiei (ME) - Indicele de Deprivare a Ariilor Mici în 2009.

Figura 2-1: Structura administrativă a raionului Șoldănești

Sursa datelor: Institutul de Ecologie și Geografie; hartă elaborată de GOPA, 2013.

Potrivit datelor oficiale a recensământului, numărul populației raionului Șoldănești a fost de 42 227 în 2004. În 2009 numărul populației s-a redus la 39 811. Rata anuală de descreștere a numărului populației între anii 2004 și 2009 a fost de aproximativ 1,14%. În majoritatea unităților administrativ teritoriale s-a atestat o descreștere similară a

numărului populației (a se vedea Tabelul 2-1). Pentru următorii 15 ani se estimează că numărul populației din raion va continua să scadă treptat la această rată.

Pentru anul 2014, numărul populației raionului Șoldănești a fost estimat la 37 774 de locuitori. Doar 16% din populație locuiește în mediul urban (or. Șoldănești), în timp ce cea mai mare parte a populației (84%) locuiește în mediul rural. Potrivit datelor statistice (statistica.md), 52,1% din populația or. Șoldănești este reprezentată de femei, în timp ce în sate, numărul femeilor reprezintă aproximativ 51% din numărul total al populației.

Tabla 2-1: Populația unităților administrative din raionul Șoldănești

Localitatea	Populația (date reale)		Rata anuală de descreștere /creștere	Populația (estimare)			
	Recensământul 2004	ME 2009		2014	2020	2025	2030
1. or. Șoldănești	6 304	6 088	-0,69%	5 881	5 642	5 450	5 264
2. Alcedar	1 548	1 445	-1,33%	1 351	1 247	1 166	1 091
3. Chipeșca	1 645	1 331	-3,82%	1 095	867	714	587
4. Climăuții de Jos	1 467	1 489	0,30%	1 511	1 539	1 562	1 586
5. Cobîlea	2 986	2 757	-1,53%	2 552	2 327	2 154	1 994
6. Cușmirca	2 427	2 277	-1,24%	2 139	1 985	1 865	1 752
7. Fuzăuca	814	764	-1,23%	718	667	627	589
8. Găuzeni	1 404	1 490	1,23%	1 584	1 704	1 812	1 926
9. Glinjeni/Hlingeni	1 007	954	-1,05%	905	849	806	764
10. Mihuleni	618	582	-1,17%	549	511	482	455
11. Olișcani	3 025	2 690	-2,21%	2 406	2 104	1 881	1 682
12. Parcani	769	784	0,39%	799	818	834	851
13. Poiana	996	839	-3,15%	715	590	503	428
14. Răspopeni	2 775	2 770	-0,04%	2 764	2 758	2 752	2 747
15. Salcia	1 053	997	-1,06%	945	887	841	797
16. Sămășcani	1 502	1 378	-1,65%	1 268	1 148	1 056	972
17. Șestaci	1 184	1 128	-0,95%	1 075	1 016	968	923
18. Șipca	756	695	-1,61%	641	581	536	494
19. Vadul-Rașcov	2 004	2 109	1,05%	2 222	2 366	2 493	2 626
20. Cotiujenii Mari	3 657	3 483	-0,95%	3 321	3 136	2 990	2 850
21. Pohoarna	2 002	1 811	-1,91%	1 645	1 465	1 330	1 208
22. Rogojeni	743	683	-1,62%	629	571	526	485
23. Dobrușa	1 541	1 267	-3,56%	1 057	850	709	592
Total:	42 227	39 811	-1,14%	37 774	35 627	34 057	32 664

Sursa: elaborat de GOPA.

3 Situația actuală din sectorul MDS în raionul Șoldănești

3.1 Generarea și Compoziția Deșeurilor Solide

3.1.1 Generarea deșeurilor solide

La moment (conform anului 2013) cantitatea de deșeuri solide generate per capita în raionul Șoldănești este estimată la aproximativ 0,71kg/persoană/zi în mediul urban și 0,51 kg/persoană/zi în mediul rural (a se vedea tabelul 3-1). Astfel, în anul 2013, o persoană din mediul urban (or. Șoldănești) a generat aproximativ 259 kg de deșeuri menajere, în timp ce o persoană din mediul rural a generat aproximativ 186 kg de deșeuri. Se estimează că volumul de deșeuri per persoană va crește cu aproximativ 2% în fiecare an în următorii 15 ani.

Tabelul 3-1: Cantitatea de deșeuri menajere generate per capita în r. Șoldănești

Cantități generate:	2013	2014	2019	2024	2029
Populația urbană:					
Cantitatea generată zilnic (kg/persoană/zi)	0,71	0,73	0,80	0,89	0,98
Cantitatea generată anual (kg/persoană/an)	259	266	292	325	358
Populația rurală:					
Cantitatea generată zilnic (kg/persoană/zi)	0,51	0,52	0,57	0,63	0,70
Cantitatea generată anual (kg/persoană/an)	186	190	208	230	256

Sursa: elaborat de GOPA, în baza datelor estimative cu privire la generarea deșeurilor per capita, discutate în cadrul Strategiei de gestionare al deșeurilor și a analizei expertilor efectuată în teritoriu.

Tabelul 3-2 de mai jos rezumă cantitățile estimate de deșeuri solide generate în raionul Șoldănești în 2013.

Tabelul 3-2: Fluxurile principale de deșeuri solide generate în r. Șoldănești, anul 2013

Fluxuri de deșeuri:	Tone generate
Deșeuri menajere și din comerț, inclusiv:	7 873
<i>Deșeuri menajere generate de populație</i>	7 543
<i>Deșeuri din comerț generate de agenți economici și instituțiile publice</i>	330
Deșeuri agricole:	58 553
Deșeuri industriale:	1 009

Sursa: elaborat de GOPA.

Cantitatea de deșeuri solide generate în raionul Șoldănești în 2013 a fost estimată la aproximativ 7 543 tone. Instituțiile publice și agenții economici din raion generează în fiecare an aproximativ 330 de tone de deșeuri similare deșeurilor menajere; aproximativ 95 tone sunt generate în orașul Șoldănești, în timp ce restul 235 de tone sunt generate în sate (a se vedea Anexa 4).

Pe lângă deșeurile pur menajere, gospodăriile din raionul Șoldănești generează cantități semnificative de deșeuri agricole (în special deșeuri de grajd). Trebuie să menționăm faptul că dejecțiile animaliere sunt generate preponderent în gospodăriile private, deoarece în zona dată nu sunt ferme mari de creștere a animalelor. Cantitatea de gunoi de grajd generată depinde de numărul și tipul de animale prezente în fiecare unitate administrativă. Luând în calcul cantitatea aproximativă generată de diferite specii de animale (și anume vite, porci, oi/capre, cai/catâri/măgari și păsări), s-a

calculat că anual, în raionul Șoldănești sunt generate aproximativ 58 553 tone de gunoi de grajd (65 937 m³). Cantitatea de gunoi de grajd generată în fiecare unitate administrativă este indicată în Anexa 5. După cum se poate vedea din anexă, în fiecare an sunt generate aproximativ 2 411 tone (2 669 m³) de gunoi de grajd în or. Șoldănești (în gospodăriile individuale) și aproximativ 56 142 tone (63 268 m³) în zona rurală a raionului Șoldănești.

O altă sursă de deșeuri solide generate în raionul Șoldănești se datorează activității industriale/de producere a agenților economici din zonă. Potrivit celor mai recente date statistice disponibile (statistica.md), în 2011, datorită activității industriale din raionul Șoldănești, au fost generate aproximativ 1 009 tone de deșeuri de producție. În anul 2011, autoritățile competente nu au înregistrat prezența deșeurilor toxice la nivelul întreprinderilor/organizațiilor din raion.

Un alt tip de deșeuri generate în raionul Șoldănești provin din construcții și demolări. Cu toate acestea, nu există date oficiale cu privire la cantitatea de astfel de deșeuri produse în zona dată.

3.1.2 Compoziția deșeurilor solide

Potrivit analizei efectuate în raionul Șoldănești în vara anului 2013 privind compoziția deșeurilor menajere, aproximativ 18-19% din aceste deșeuri o constituie materialele reciclabile. Densitatea deșeurilor menajere din containere constituia 220 kg/m³ în zona urbană și 230 kg/m³ în zona rurală. Nu există date disponibile cu privire la compoziția și densitatea deșeurilor industriale.

Tabelul 3-3 prezintă compoziția deșeurilor menajere în mediul urban și rural, care reprezintă, de altfel, datele utilizate la calcularea cantităților deșeurilor reziduale și a celor reciclabile generate de populația urbană și rurală din raionul Șoldănești.

Tabelul 3-3: Compoziția deșeurilor menajere, r. Șoldănești

Componentele deșeurilor	Urban	Rural
Hârtie	5,5%	5,0%
Ambalaje Tetra Pak	0,1%	0,0%
Articole din plastic	9,1%	8,4%
Metale	0,7%	0,6%
Sticlă	3,5%	3,7%
Absorbante/scutece	8,4%	9,1%
Deșeuri medicale	0,1%	0,1%
Textile	4,0%	3,7%
Deșeuri Inerte (pietre, ceramică)	2,2%	1,9%
Deșeuri organice	20,2%	21,9%
Reziduuri < 25 mm	46,2%	45,7%
Total:	100%	100%
Deșeuri reciclabile	18,9%	17,7%
Total deșeuri organice	56,2%	58,4%
Alte deșeuri	24,9%	23,9%
Densitatea deșeurilor menajere în container	220 kg/m ³	230 kg/m ³

Sursa: elaborat de GOPA.

Note:

1. Pentru analiză au fost preluate containere pline amplasate la punctele de colectare;
2. Conținutul de deșeuri organice în reziduurile < 25 mm este respectiv de 78% și 80% în mediul urban și rural.

3.2 Infrastructura MDS

3.2.1 Infrastructura pentru colectarea deșeurilor menajere

În raionul Șoldănești, se disting două tipuri de infrastructură pentru colectarea deșeurilor menajere, determinate de cei doi operatori de gestionare a deșeurilor din regiune. Infrastructura gestionată de ÎM „Servicii comunal-locative Cotiujenii Mari” a fost construită între anii 2009-2012 pentru a colecta deșeurii menajere din 4 comune din raionul Șoldănești: Cotiujenii Mari, Pohoarna, Rogojeni și Dobrușa. Infrastructura aflată în gestiunea „Regia Apă Șoldănești” a fost construită inițial în 2008-2009 și extinsă ulterior în 2013 pentru o mai bună gestionare a deșeurilor menajere în cadrul orașului Șoldănești și pentru ca serviciul să acopere și celelalte 18 comune din raionul Șoldănești, precum și alte 4 comune din raionul Rezina.

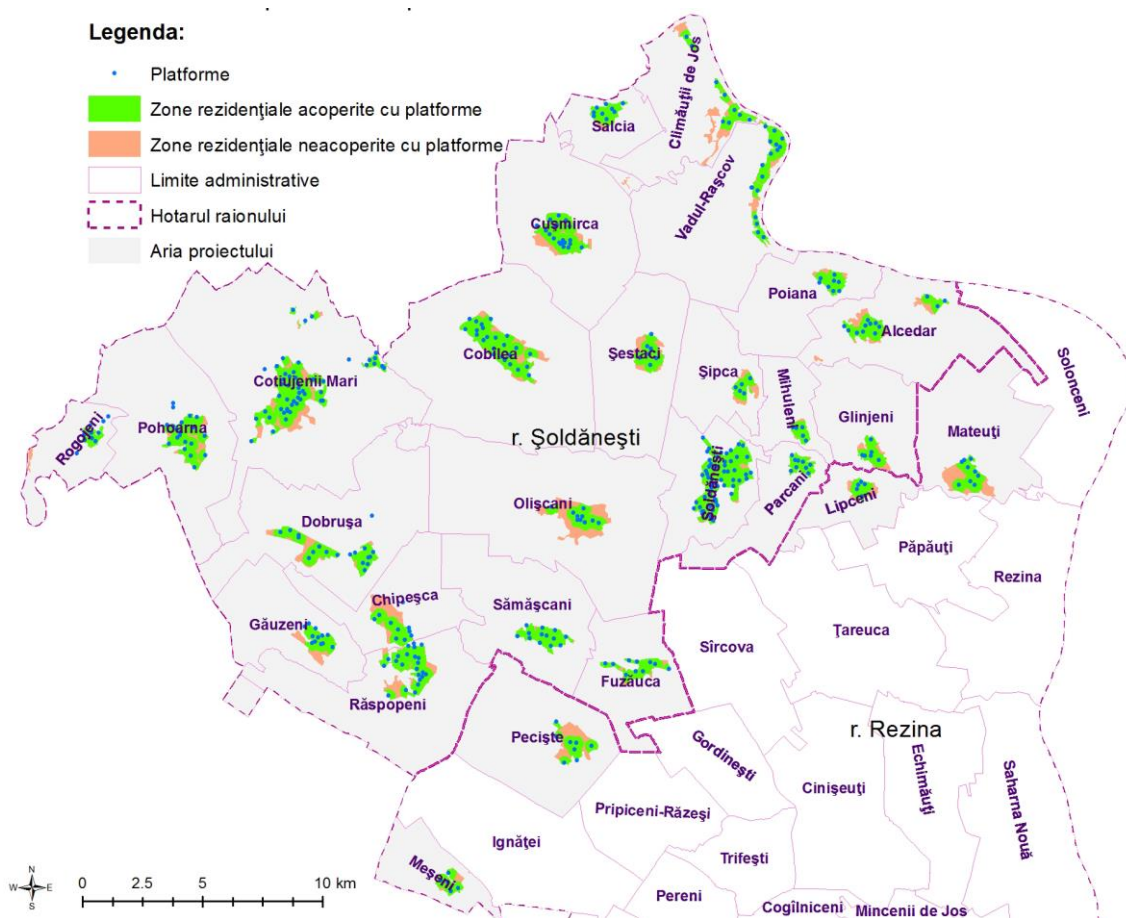
În zona deservită de ÎM „Servicii comunal-locative Cotiujenii Mari” se colectează deșeurii menajere de la 100 platforme de gunoi din cele 4 comune. La fiecare platformă sunt plasate 4 containere de 0,67 m³ fiecare și o boxă de aproximativ 1 m³ pentru deșeurii reciclabile. O analiza a teritoriului arată că platformele din zona deservită de întreprinderea din Cotiujenii Mari sunt distribuite optim în interiorul localităților. Pentru aproximativ 84% din numărul populației accesul la aceste platforme pare destul de facil. Acest lucru înseamnă că în 84 la sută din aria rezidențială platformele sunt amplasate astfel ca locuitorii să nu trebuiască să parcurgă mai mult de 300 m către acestea.

Între anii 2009-2010, când a fost creată infrastructura pentru colectarea deșeurilor în orașul Șoldănești, aceasta cuprindea doar 27 de platforme de gunoi. În același timp, au fost construite 4 platforme și în satul Parcani, deși nu au fost deservite niciodată. O dată cu lărgirea zonei de deservire în 2013, în raionul Șoldănești au fost construite alte 232 de platforme: 26 în or. Șoldănești și 206 în celelalte 18 comune. În prezent, doar platformele din or. Șoldănești (53 platforme) sunt deservite de ÎM Șoldănești. Restul platformelor (210 platforme) din cadrul localităților rurale încă nu sunt deservite. Se preconizează ca ÎM Șoldănești (sau o altă entitate intercomunitară) să înceapă deservirea acestor platforme în a doua jumătate a anului 2014.

O platformă de gunoi din or. Șoldănești are 3-4 containere fiecare cu o capacitate de 0,24 m³. În același timp, aproximativ jumătate din platforme mai au câte un container din plasă metalică de aproximativ 1 m³ pentru articole reciclabile din plastic. Dat fiind faptul că celelalte platforme din cele 18 sate/comune încă nu sunt deservite, în prezent acestea nu au containere.

În localități, distribuția platformelor în cadrul zonelor rezidențiale variază mult în această arie. Cele 53 de platforme din orașul Șoldănești sunt distribuite destul de rațional, estimându-se că aproximativ 98% din populația orașului are acces facil la acestea (a se vedea Figura 3-1). Potrivit analizei teritoriului efectuate, celelalte 210 platforme acoperă, în mediu, aproximativ 76% din zonele rezidențiale din cele 18 sate/comune din raionul Șoldănești (a se vedea Figura 3-1).

Figura 3-1: Acoperirea cu platforme a zonelor rezidențiale din r. Șoldănești

Sursa datelor: Institutul de Ecologie și Geografie, GOPA. Hartă elaborată de GOPA, 2013.

3.2.2 Echipamentul utilizat pentru colectarea deșeurilor solide

ÎM „Cotiujenii Mari” deține două camioane compactoare de deșeurii cu capacitatea de 7,5 m³ fiecare, care sunt utilizate pentru colectarea deșeurilor. În plus, ÎM „Cotiujenii Mari” are în dotare un tractor (JM b54) cu remorcă cu capacitatea de 4,5 tone și un excavator (PE-82 Belarus 92); acestea sunt utilizate pentru a oferi cetățenilor servicii suplimentare de gestionare a deșeurilor (inclusiv colectarea deșeurilor agricole).

ÎM „Șoldănești” utilizează 3 camioane compactoare pentru a colecta deșeurile solide generate în zona de deservire. Camioanele au următorii parametri: camion compactor IVECO - capacitate 8 m³; camion compactor MAN - capacitate 14 m³; camion compactor MAN - capacitate 22 m³. Camionul IVECO a fost procurat în 2006 și dat în exploatare în 2008, iar camioanele MAN au fost procurate în 2013. În același timp, ÎM „Șoldănești” are în dotare 3 tractoare noi (Xuzhou KAT 1304 - 1 unitate, MTZ 1221.2 - 2 unități) și 7 remorci noi care sunt utilizate preponderent pentru colectarea deșeurilor agricole și vegetale.

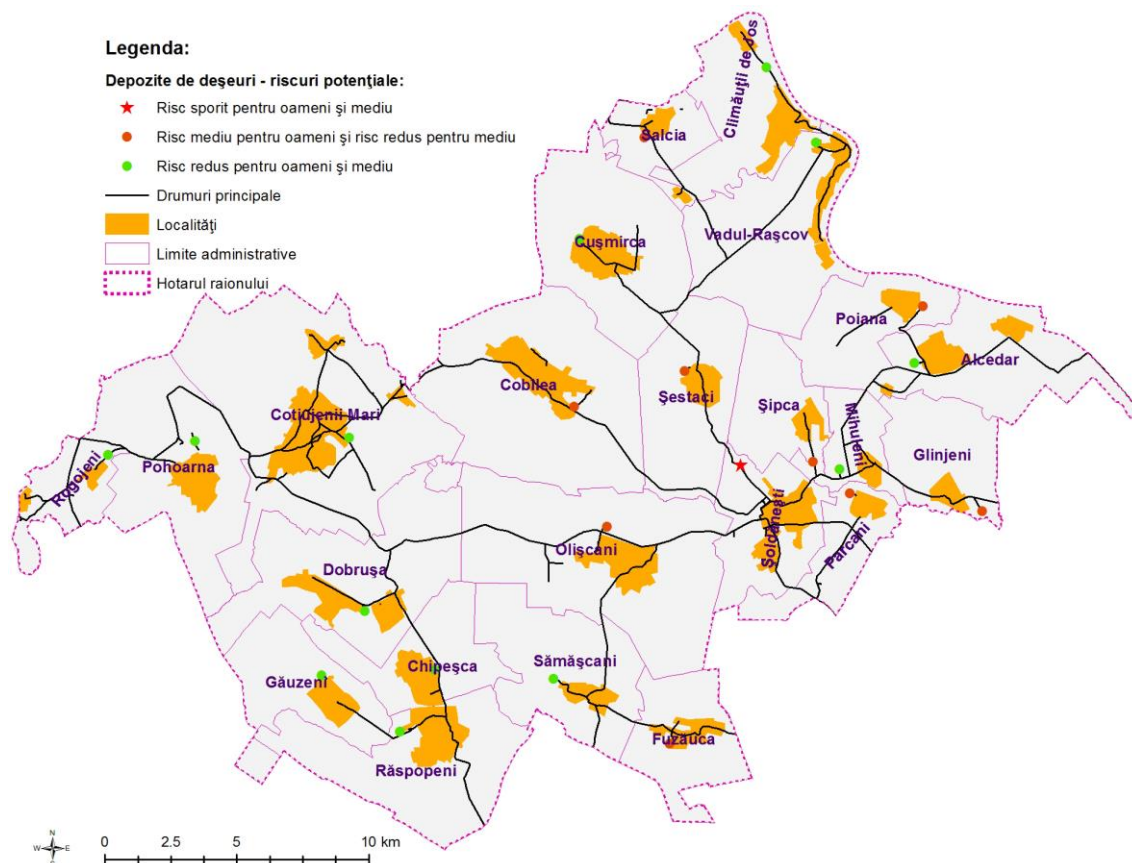
3.2.3 Infrastructura de eliminare a deșeurilor solide

Potrivit Inspectoratului Ecologic de Stat (IES), în anul 2010, în raionul Șoldănești erau 80 de depozite de deșeurii (care ocupau o suprafață de 23,3 ha). Doar depozitul de deșeurii solide din comuna Cotiujenii Mari a fost construit în conformitate cu proiectul aprobat de IES. Alte 44 depozite de deșeurii au fost construite fără aprobarea corespunzătoare din partea IES, chiar dacă locațiile alese pentru aceste depozite au

fost aprobate de autoritățile de protecție a mediului înconjurător. Celelalte 35 de depozite de deșeuri nu au fost autorizate.

Potrivit unui studiu de inventariere, efectuat în 2013, cu privire la depozitele de deșeuri (gismediu.gov.md), fiecare unitate administrativă din zona de acoperire a proiectului dispune de un loc autorizat pentru depozitarea deșeurilor (a se vedea Figura 3-2 și Anexa 6). Toate depozitele de deșeuri din raionul Șoldănești ocupă o suprafață de aproximativ 19 ha; suprafața unui depozit de deșeuri variază între 0,1 și 2,2 ha (a se vedea Anexa 6).

Figura 3-2: Depozitele de deșeuri și statutul de risc al acestora în r. Șoldănești

Sursa datelor: Institutul de Ecologie și Geografie, gismediu.gov.md, GOPA. Hartă întocmită de GOPA, 2013

Chiar dacă locurile depozitelor de deșeuri sunt autorizate de către autoritățile locale, activitățile curente de exploatare a tuturor depozitelor nu corespund standardelor locale de mediu. De regulă, deșeurile sunt evacuate pe un câmp, unde însă lipsește infrastructura și utilajele necesare pentru gestionarea acestora. La anumite intervale de timp este adus un buldozer care acoperă cu pământ deșeurile acumulate la un anumit depozit.

În Figura 3-2 este prezentată harta depozitelor de deșeuri din raionul Șoldănești, clasificate după gradul de risc pentru sănătatea oamenilor și pentru mediul înconjurător.

Majoritatea depozitelor de deșeuri din satele situate în preajma or. Șoldănești prezintă un risc mediu pentru sănătatea oamenilor și risc redus pentru mediu.

Orașul Șoldănești dispune de un depozit de deșeuri funcțional care ocupă un teritoriu de 0,5 ha. Depozitul dat necesită măsuri urgente de remediere, întrucât acesta prezintă cel mai mare risc pentru sănătatea oamenilor și pentru mediu. Potrivit inspecției vizuale (efectuate în cadrul studiului de inventariere), deșeurile evacuate la acest depozit sunt repartizate după cum urmează: 30% deșeuri menajere/municipale; 40% deșeuri provenite din construcții/demolări, 20% - deșeuri agricole (gunoi de grajd) și 10% - alte tipuri de deșeuri (a se vedea Anexa 6). Se poate presupune că majoritatea deșeurilor din categoria „alte deșeuri” conțin materiale reciclabile, având în vedere faptul că la depozit nu au fost depistate deșeuri de alte tipuri.

În localitățile rurale ale raionului Șoldănești sunt 22 de depozite de deșeuri, câte un depozit pentru fiecare unitate administrativă (a se vedea figura 3-2 și Anexa 6). Aria medie a unui depozit este de 0.8 ha. Potrivit inspecției vizuale a depozitelor, deșeurile evacuate sunt repartizate după cum urmează: 16% deșeuri menajere/municipale; 28% deșeuri provenite din construcții/demolări, 47% - deșeuri agricole (gunoi de grajd) și 9% - alte tipuri de deșeuri.

3.3 Accesul la servicii

3.3.1 Servicii de colectare a deșeurilor

În prezent (conform datelor anului 2013) doar 5 din cele 23 de unități administrative din raionul Șoldănești dispun de sisteme de colectare a deșeurilor menajere. Există două întreprinderi municipale care oferă servicii de colectare a deșeurilor pe teritoriul raionului: „Regia Apă Șoldănești” care colectează deșeurile din orașul Șoldănești și ÎM „Servicii comunal-locative Cotiujenii Mari” care colectează deșeurile din comunele Cotiujenii Mari, Pohoarna, Rogojeni și Dobrușa. Cu toate acestea, doar 33,4% din populația totală a raionului (aprox. 12 600 locuitori) au acces la serviciile de colectare a deșeurilor. În mediul urban (or. Șoldănești) practic toată populația are acces la serviciile organizate de colectare a deșeurilor, în timp ce în mediul rural - doar 20,9%.

3.3.2 Eliminarea și reciclarea deșeurilor

Estimările arată că, din totalul de 7 543 tone de deșeuri menajere generate în raionul Șoldănești în anul 2013, doar aproximativ 28% ($\approx 2\ 140$ tone) sunt colectate și evacuate organizat de către întreprinderile municipale din or. Șoldănești și com. Cotiujenii Mari - singurele companii de gestionare a deșeurilor din regiune. Restul deșeurilor menajere sunt evacuate de cetățeni în mod individual la gunoiștile locale autorizate sau neautorizate, deși nu este cunoscută cantitatea exactă de deșeuri menajere eliminate la fiecare dintre acestea.

S-a estimat că aproximativ 70% ($\approx 2\ 140$ tone/an) din deșeurile menajere generate în or. Șoldănești sunt colectate și evacuate de ÎM „Șoldănești”. Pe de altă parte, potrivit celor mai recente date statistice oficiale disponibile (statistica.md), în anul 2011 aproximativ $4\ 500\ m^3$ ($\approx 1\ 800$ tone) de deșeuri solide au fost transportate din or. Șoldănești la depozitele locale de deșeuri. Potrivit datelor estimative, ÎM „Cotiujenii Mari” colectează și evacuează aproximativ 84% ($\approx 1\ 060$ tone/anual) din deșeurile menajere generate de cele 4 localități pe care le deservește.

Estimările arată că, în prezent, din numărul total de 330 de tone de deșeuri menajere generate în fiecare an de instituțiile publice și entitățile economice, ÎM „Șoldănești” și ÎM „Cotiujenii Mari” colectează și evacuează aproximativ 45% (150 tone/anual) la depozitele locale de deșeuri. Restul deșeurilor de acest tip, generate în zonele din raion unde lipsesc serviciile organizate de salubritate, sunt transportate de instituțiile publice și de agenții economici la depozitele locale autorizate.

O parte din deșeurile agricole generate în gospodăriile din or. Șoldănești (case individuale) este transportată la depozitul local de deșeurii, fie de către cetățeni sau de ÎM „Șoldănești” la cerere, contra plată. Totodată, un volum mare de deșeurii agricole (precum și deșeurii provenite din construcții) este plasat de cetățeni lângă platforme. În acest caz, ÎM „Șoldănești” colectează deșeurii pe cont propriu. Astfel, în vara anului 2013, ÎM „Șoldănești” a fost nevoită să colecteze și să transporte (cu ajutorul unui tractor cu remorcă de 4 m³) la depozitul de deșeurii aproximativ 150 m³ de astfel de deșeurii lunar.

Deșeurii agricole generate în zonele rurale sunt plasate de cetățeni la depozitul local de deșeurii sau în locuri neautorizate. În același timp, unii oameni incinerează aceste deșeurii agricole la ei în gospodărie. Alte gospodării folosesc deșeurii agricole în calitate de îngrășăminte.

Potrivit datelor statistice oficiale (statistica.md), în urma activității industriale, din totalul de 1009 tone de deșeurii de producție generate în raionul Șoldănești în anul 2011, 866,4 tone au fost tratate sau transportate la depozitele de deșeurii chiar de agenții care au generat deșeurii.

Un alt tip important de deșeurii care este transportat la depozitul de deșeurii îl constituie deșeurii provenite din construcții și demolări. Nu există date cu privire la cantitatea de astfel de deșeurii generată și evacuată în raionul Șoldănești. Există doar câteva informații generale. Potrivit estimărilor efectuate în urma inspecției vizuale a deșeurilor evacuate la depozitele autorizate de deșeurii (gismediu.gov.md), aproximativ 40% din volumul total de deșeurii evacuate la depozitul din or. Șoldănești le reprezintă deșeurii provenite din construcții și demolări (a se vedea în Anexa 6). În mediul rural, cantitatea de astfel de deșeurii evacuate la depozitele locale o constituie 28%. Totuși, aceste informații nu ne permit să estimăm, la nivel de raion, cantitatea de deșeurii provenite din construcții și transportată la depozitele de deșeurii din raion.

Din 2009 până în 2013, în or. Șoldănești deșeurii din plastic a fost colectat separat de către întreprinderea municipală. Totuși, plasticul colectat nu a fost reciclat (sau vândut pentru a fi reciclat), ci a fost depozitat pe teritoriul ÎM „Șoldănești”. Nu se cunoaște exact cantitatea depozitată. Întreprinderea municipală nu a dispus de o presă pentru a balota plasticul, iar în această situație transportarea plasticului colectat la companiile de procesare nu a fost fezabilă din punct de vedere economic.

Chiar dacă în zona de deservire a ÎM „Cotuijenii Mari” cetățenii plasează unele deșeurii reciclabile separat la platforme, aceste deșeurii reciclabile sunt colectate împreună cu deșeurii reziduale și sunt evacuate la depozitul local de deșeurii.

Potrivit datelor statistice oficiale (statistica.md), în anul 2011 au fost reciclate aproximativ 76,3 tone din cantitatea de deșeurii provenite din activitatea industrială din raion. Prin urmare, doar cca 7,6% din cantitatea totală de deșeurii de producție/industriale generate în 2011 au fost reciclate.

3.4 Cadrul instituțional

Sistemul de management al deșeurilor solide din raionul Șoldănești este gestionat de 2 întreprinderi municipale: ÎM „Regia Apă Șoldănești” care colectează deșeurii din or. Șoldănești, în care este concentrată aproximativ 16% din populația raionului, și ÎM „Servicii comunal-locative Cotuijenii Mari” care colectează deșeurii din comunele Cotuijenii Mari, Pohoarna, Rogojeni și Dobrușa, în care se află aproximativ 18% din populația raionului. ÎM „Șoldănești” și-a început activitatea de deservire a orașului în 2009, în timp ce ÎM „Cotuijenii Mari” a început să deservească cele 4 comune

menționate mai sus la începutul anului 2013. Restul localităților din raion nu beneficiază de servicii organizate de management al deșeurilor.

ÎM „Șoldănești” (ÎM „Regia Apă Șoldănești”) este divizată în 2 servicii: 1) serviciul de salubritate - axat pe colectarea și evacuarea deșeurilor, inclusiv curățarea străzilor; 2) serviciul de aprovizionare cu apă și canalizare - responsabil de aprovizionarea cu apă potabilă și tratarea apei reziduale din oraș. Întreprinderea dispune de 23 de angajați, dintre care 15 bărbați și 8 femei. În procesul de administrare și de vânzări ale ambelor servicii sunt implicați 14 angajați: gestionarea - manager-șef și manager adjunct (ambii bărbați), administrarea financiară - contabil-șef, contabil și casier (3 femei), facturarea serviciilor - 5 controlori/supraveghetori (3 femei și 2 bărbați), agenți de pază - 3 angajați (toți sunt bărbați), servicii juridice - un jurist angajat cu jumătate de normă (o femeie). În sectorul de aprovizionare cu apă activează doar 4 angajați (toți sunt bărbați): 2 lăcătuși, 2 mecanizatori și un șofer. În activitățile de colectare și evacuare a deșeurilor solide sunt implicați direct 3 angajați (toți bărbați) care manevrează autogunoierile, tractoarele, buldozerul și excavatorul. Suplimentar, autoritățile or. Șoldănești angajează 14 muncitori (jumătate dintre care sunt femei și jumătate - bărbați) care sunt implicați în activitățile de colectare a deșeurilor (gestionarea containerelor) și curățatul străzilor. Salariile acestor angajați sunt plătite de primăria orașului Șoldănești în comun cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

ÎM „Cotiujenii Mari” (ÎM „Servicii comunal-locative Cotiujenii Mari”) are 18 angajați, între care 13 femei și 5 bărbați. Personalul principal este alcătuit din: 1 director (femeie), 1 contabil (femeie), 2 șoferi de camioane (bărbați) și un tractorist (bărbat). În plus, 13 muncitori (11 femei și 2 bărbați) sunt implicați în activitățile de curățare a platformelor și în facturarea serviciilor; salariile acestor 13 angajați sunt achitate în proporție de 50% și 75% de către întreprindere, în timp ce restul salariului este achitat de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Din informația prezentată mai sus, se poate concluziona că, în rândul angajaților acestor două întreprinderi, nu există un echilibru din punct de vedere al genului. În cazul ÎM „Șoldănești”, conducerea este reprezentată doar de bărbați. Femeile sunt preponderent prezente în activitățile legate de domeniul financiar, de facturare și juridic. Pe de altă parte, managementul ÎM „Cotiujenii Mari” este alcătuit în totalitate de femei, iar bărbații sunt implicați doar în procesele de colectare și evacuare a deșeurilor.

Serviciul de management al deșeurilor solide este prestat cetățenilor, instituțiilor publice și agenților economici în baza contractelor individuale încheiate între întreprinderile municipale și clienții deserviți.

În or. Șoldănești, tariful aplicat cetățenilor este de 5,1 lei/persoană/lună, în timp ce tariful pentru un agent economic sau o instituție publică este de 150 lei/lună. Potrivit datelor din 2013, ÎM „Șoldănești” deservește 1 733 de gospodării contractante, care achită tariful pentru 2 701 persoane. Luând în calcul numărul persoanelor care locuiesc în oraș, se pare că doar 46% din populația orașului este de fapt facturată pentru acest serviciu.

La moment, ÎM „Șoldănești” are contracte încheiate cu 112 agenți economici pentru prestarea serviciilor de gestionare a deșeurilor. Se pare că aproximativ 91% din numărul agenților economici își onorează plățile pentru acest serviciu, luându-se în considerație faptul că în conformitate cu datele Consiliului Raional Șoldănești în oraș sunt înregistrați 127 agenți economici.

ÎM „Cotiujenii Mari” aplică un tarif de 10 lei/gospodărie/lună pentru populația deservită. Agenții economici mici (magazine de proximitate, baruri etc.) plătesc un tarif de 50 lei

lunar, în timp ce agenții economici mari și instituțiile publice achită tariful de 150 lei lunar.

Potrivit datelor înregistrate la începutul anului 2013, ÎM „Cotiujeii Mari” are 1054 contracte încheiate cu gospodăriile private (573 în Cotiujeii Mari, 27 în Pohoarna, 186 în Rogojeni și 268 în Dobrușa). Ținându-se cont de această informație, contractate sunt cca 45% din gospodăriile totale (54% în Cotiujeii Mari, 4% în Pohoarna, 89% în Rogojeni și 61% în Dobrușa).

Pe teritoriul deservit de ÎM „Cotiujeii Mari” există 37 de agenți economici contractați. Se pare că cca 84% dintre agenții economici care activează aici sunt contractați, luându-se în considerație faptul că în conformitate cu datele Consiliului Raional Șoldănești în localitățile deservite sunt înregistrați 44 agenți economici.

3.5 Finanțarea sectorială

Potrivit legislației (Legea cu privire la autoguvernare, Legea cu privire la descentralizare, Legea cu privire la servicii comunale publice) autoritățile locale sunt obligate să le furnizeze cetățenilor servicii de salubritate în limitele unității administrativ teritoriale. Autoritățile pot presta aceste servicii prin intermediul unei entități proprii (ex.: serviciu/departament, întreprindere municipală, etc.) sau angajând (în bază unei licitații publice) un contractor extern (privat sau public) pentru a furniza serviciul.

Finanțarea acestui sector se efectuează atât din surse interne cât și din surse externe. Resursele de finanțare internă sunt formate, în mare parte, din bugetul anual, Fondul Ecologic Național, contribuțiile individuale și a agenților economici. Finanțarea Externă parvine din asistența financiară și tehnică, inclusiv granturi și împrumuturi oferite de organizațiile internaționale de finanțare și donatori bilaterali, resurse pentru implementarea acordurilor internaționale și investiții străine.

În acest sector sunt necesare investiții semnificative în domeniul managementului deșeurilor solide, inclusiv a deșeurilor periculoase și a diverselor fluxuri de deșuri precum uleiuri uzate, anvelope, baterii și acumulatori, deșuri electrice și electronice, deșuri medicale etc.

3.6 Planificarea sectorială

Potrivit articolului 43 din Legea privind administrația publică locală 436/2006, consiliul raional aprobă strategii, prognoze, planuri și programe de dezvoltare social-economică a raionului, programe de refacere și protecție a mediului înconjurător, programe de utilizare a forței de muncă în teritoriu, precum și monitorizează realizarea acestora.

Similar, articolul 14 al aceleiași legi prevede abilitarea consiliilor locale de nivelul 1 pentru a aproba studii, prognoze și programe de dezvoltare social-economică și alte documente de planificare.

Ultima SDSE pentru raionul Șoldănești menționează faptul că MDS este caracterizat printr-un nivel scăzut de organizare. Aproximativ 22% din localitățile raionului dispuneau de un depozit autorizat, însă condiția acestora și drumul de acces erau nesatisfăcătoare. Practic toate localitățile din raion se confruntă cu problema gunoștilor neautorizate.

În acest context, unul dintre obiectivele specifice ale Strategiei a fost de a îmbunătăți calitatea vieții și starea mediului. Una dintre măsurile necesare pentru atingerea acestui obiectiv este protecția mediului și a resurselor naturale. Alături de alte activități, măsura vizează îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor, colectarea sistematică a deșeurilor, crearea unităților pentru procesarea deșeurilor, eliminarea

gunoiștilor neautorizate, identificarea depozitelor autorizate de deșeuri ce pot fi folosite temporar în conformitate cu standardele relevante, construirea unui depozit de deșeuri modern pentru a fi utilizat de raion până când vor fi disponibile depozitele de deșeuri regionale în conformitate cu Strategia de gestionare a deșeurilor, desfășurarea activităților de sensibilizare a populației și a activităților de consolidare a capacităților în domeniul MDS.

Orașul Șoldănești dispune de o SDSE recent aprobată, pentru perioada 2014-2020. Strategia conține o descriere succintă a situației din domeniul MDS și a infrastructurii existente pentru gestionarea deșeurilor. Una dintre direcțiile strategice este de a îmbunătăți infrastructura municipală și eficiența energetică. Conform respectivei direcții Strategice, unul dintre obiectivele specifice este de a asigura ca, în următorii 5 ani, să fie reciclate 40% din volumul total de deșeuri colectate.

Consiliile locale trebuie să asigure implementarea unor soluții efective, eficiente, durabile și orientate spre rezultat cu privire la gestionarea deșeurilor. Autoritățile locale trebuie să ofere servicii de gestionare a deșeurilor în mod direct sau prin transferul competențelor de management altei entități. Soluția selectată trebuie să ofere cel mai bun raport preț/calitate pentru gestionarea curentă și de viitor a deșeurilor.

Serviciile comunale publice vor fi adaptate la formele de gestionare și la modul de finanțare ce iau în calcul efectele activității desfășurate/furnizate în termeni de solidaritate socială, protecție a mediului înconjurător și planificare a teritoriului.

Actele publice sau private ale unității teritorial-administrative utilizate pentru furnizarea/prestarea serviciilor comunale publice pot fi transferate în gestiunea și exploatarea directă a furnizorilor sau pot fi transmise furnizorului în conformitate cu procedura de transfer a competențelor de management.

Pentru livrarea/prestarea unor servicii publice eficiente și rentabile, din punct de vedere economic și financiar, consiliile locale trebuie să ia decizii optime cu privire la gestionarea serviciilor și la stabilirea/optimizarea tarifelor practicate. Totodată, este important să se ia în calcul posibilitatea de a susține administrativ și financiar durabilitatea serviciului.

Practicile anterioare care vizează managementul deșeurilor solide în Republica Moldova au arătat necesitatea de a promova planificarea integrată și participativă în procesul de management al deșeurilor solide, ceea ce corespunde pe deplin practicilor din UE. Strategia implică două instrumente de planificare integrată: instrumentul financiar și cel instituțional (a se vedea tabelul 3-4 de mai jos).

Tabelul 3-4: Planificarea integrată

Sectorul	Instituțiile naționale / interministeriale	Principalele surse de finanțare
Managementul deșeurilor solide	La nivel regional: -Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale -Autoritățile publice locale	Fondul Național de Dezvoltare Regională Bugetul Local
	La nivel de sector: Ministerul Mediului	Fondul Ecologic Național

Sursa: Strategia Națională de Dezvoltare Regională.

3.7 Analiza SWOT a sectorului

Punctele forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările sectorului de management al deșeurilor solide sunt prezentate în Tabelul 3-5 de mai jos.

Tabelul 3-5: Analiza SWOT a sectorului de management al deșeurilor solide

Puncte forte	Punctele slabe
<p>Administrația publică locală dorește să îmbunătățească serviciul</p> <p>A fost adoptată Strategie de gestionare a deșeurilor</p> <p>Existența unei întreprinderi funcționale de management al deșeurilor în or. Șoldănești</p> <p>Existența unui Studiu de Fezabilitate pentru crearea sistemului de management al deșeurilor solide</p> <p>Există sprijin din partea donatorilor</p>	<p>Capacitatea scăzută de management al deșeurilor în cadrul majorității APL</p> <p>Lipsa capacității autorităților locale de a sprijini investițiile în sectorul dat</p> <p>Bază juridică necorespunzătoare și neclară și lipsa experienței de organizare a companiilor de management al deșeurilor solide în societăți pe acțiuni</p> <p>Tarife stabilite pentru serviciile de management al deșeurilor sunt joase și insuficiente</p> <p>Este pusă sub întrebare disponibilitatea populației de a chita taxe/tarife majorate</p> <p>Lipsa experienței de management al deșeurilor la nivel intercomunal</p> <p>Gradul scăzut de conștientizare a populației și a agenților economici cu privire la managementul deșeurilor</p> <p>Acoperirea foarte redusă sau inexistența serviciului în majoritatea localităților</p> <p>Mecanism ineficient de aplicare a amenzilor pentru încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor (evacuarea deșeurilor în locuri neautorizate etc.)</p>
Oportunități	Amenințări
<p>În urma semnării acordului de asociere cu UE vor fi disponibile fonduri suplimentare și vor fi introduse norme legislative mai stricte</p> <p>Disponibilitatea granturilor, a creditelor preferențiale și a Asistenței tehnice (KfW, GIZ, BERD, BEI, UE etc.)</p> <p>Existența suportului din partea FNDR</p> <p>Disponibilitatea mai mare a donatorilor de a oferi granturi pentru inițiativele CIM</p> <p>Existența Studiului de Fezabilitate pentru sistemul de management integrat al deșeurilor solide permite demararea proiectelor de investiții cât mai curând</p> <p>O nouă lege cu privire la managementul deșeurilor este pe cale să fie adoptată</p>	<p>APL nu sunt în stare să obțină fondurile necesare pentru a acoperi costurile pentru managementul deșeurilor</p> <p>Nedorința sau imposibilitatea financiară a populației să achite pentru servicii</p> <p>Neadoptarea prevederilor legale corespunzătoare</p> <p>Conștientizare scăzută a populației despre necesitatea unui serviciu public de MDS</p> <p>Conștientizare scăzută a populației despre pericolele ca urmare a evacuării necorespunzătoare a deșeurilor</p> <p>Imposibilitatea SA să asigure populația cu servicii planificate</p>

4 Direcții de dezvoltare strategică pentru sectorul de MDS, 2014-2019

4.1 Viziunea asupra dezvoltării sectorului

Viziunea asupra dezvoltării sectorului MDS în raionul Șoldănești, pentru următorii 5 ani, ține de oferirea cetățenilor a unor servicii de salubritate eficiente și accesibile în cadrul sistemului integrat de management al deșeurilor solide. Până la sfârșitul anului 2019, 90% din populația raionului va avea acces la servicii integrate de management al deșeurilor solide. În același timp, administrațiile publice locale, populația și sectorul privat din cadrul raionului va avea un nivel crescut de conștientizare în ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor solide și gestionarea adecvată a diferitor fluxuri de deșeurii solide. Odată cu implementarea sistemului integrat de management al deșeurilor solide, starea mediului și a sănătății populației din raion urmează să se îmbunătățească.

4.2 Obiectivele pentru dezvoltarea sectorului

Pentru îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor solide la nivel de raion au fost propuse următoarele obiective:

- Obiectiv general:
 - Creșterea numărului populației cu acces la servicii organizate de gestionare a deșeurilor solide de la 33% în 2013 la peste 80% către sfârșitul anului 2016 și la peste 90% către sfârșitul anului 2019.
- Obiective specifice:
 - Implementarea colectării selective a deșeurilor menajere în cel puțin 80% și 100% din localitățile raionului, către sfârșitul anului 2015 și 2019 respectiv;
 - Reducerea numărului de depozite de deșeurii: de la 23 de rampe de deșeurii negestionate în 2013, la cel mult 4 rampe gestionate în 2014 și la 1 depozit nou (de tranziție) către anul 2016;
 - Asigurarea recuperării, către sfârșitul anului 2015, a cel puțin 20% din materialele reciclabile conținute în deșeurile menajere colectate și a 40% către sfârșitul anului 2019;
 - Promovarea compostării deșeurilor organice /agricole în gospodării și pe platformele speciale de compostare, în vederea reducerii, până la finele anului 2019, cu cel puțin 30% a cantității acestor deșeurii gestionate defectuos (ex: depozitate în gunoiști, incinerate în cadrul gospodăriilor, aruncate pe malul râurilor, etc.).

Obiectivele propuse sunt în corelație cu țintele descrise de *Programul regional de management al deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Centru*.

4.3 Măsurile necesare atingerii obiectivelor /țintelor

Măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor menționate mai sus, alături de alte activități suplimentare în materie de management al deșeurilor, țin de stabilirea unui Sistem Integrat de Management al Deșeurilor Solide (SIMDS) la nivel de raion. La moment acest sistem este în proces de implementare și va fi operațional integral în raionul Șoldănești în următorii 3 ani. Acest sistem de management al deșeurilor include, de asemenea, 4 localități rurale (Lipcenii, Mateuți, Meșeni și Peciște) din

raionul Rezina, care se învecinează cu raionul Șoldănești. Pe viitor, și alte localități situate în apropiere de zona deservită vor putea deveni parte a sistemului, dacă autoritățile locale vor dori acest lucru.

Odată cu primele investiții ale GIZ în sistem, serviciul de colectare a deșeurilor este extins către toate satele raionului, introducându-se colectarea selectivă a deșeurilor reciclabile și reziduale. O campanie de informare va sensibiliza cetățenii despre modul de colectare selectivă a deșeurilor menajere. În vederea recuperării materialelor reciclabile valoroase, în orașul Șoldănești va fi amenajat temporar un depozit (dotat cu presă) pentru deșeurile reciclabile colectate. Până la finalizarea construcției depozitului de deșeurii modern din s. Parcani, deșeurilor reziduale colectate din zonele deservite vor fi stocate la 4 depozite autorizate distribuite în cadrul raionului. Totodată, în vederea reducerii cantității de deșeurii organice /agricole gestionate incorect, se va promova, prin o campanie de informare și sensibilizare a cetățenilor, compostarea deșeurilor agricole /organice în gospodării și /sau la locurile special amenajate la depozitele temporare a deșeurilor. Aceste acțiuni vor marca încheierea primei etape a noului sistem de management al deșeurilor solide.

Următoarea etapă urmărește dezvoltarea continuă a infrastructurii existente, în perspectiva unui SIMDS. Ideea-cheie este de a aborda toate fluxurile majore de deșeurii (cele reciclabile, organice /agricole, reziduale) și de a lua măsuri corespunzătoare de colectare și prelucrare a acestora, precum și de a facilita crearea unui sistem de eliminare a deșeurilor la un depozit ecologic cu emisii reduse de noxe. Este necesar ca întregul sistem să fie organizat într-un mod durabil, rentabil și accesibil, în condițiile unui cadru instituțional adecvat.

Printre principalele componente tehnice necesare pentru atingerea scopului creării unui SIMDS se numără o unitate de recuperare a materialelor reciclabile, o rampă de compostare a deșeurilor organice /agricole, un depozit de deșeurii de tranziție. Toate aceste componente, ce urmează a fi amplasate într-o locație centrală din s. Parcani, va constitui centrul intercomunitar de management al deșeurilor solide. Centrul va deservi orașul Șoldănești, 22 de localități rurale din raionul Șoldănești, precum și alte 4 sate din raionul Rezina. Centru dat va fi administrat de o companie intercomunitară, ce va reuni toate unitățile administrative conectate la sistem.

Depozitul de deșeurii de tranziție, din cadrul centrului de gestionare a deșeurilor solide din s. Parcani, urmează să fie funcțional până la construirea depozitelor regionale în conformitate cu Strategia de gestionare a deșeurilor. Odată cu darea în exploatare a depozitului sanitar regional din zonă, depozitul de tranziție va fi închis și transformat în stație de transfer, ce va fi conectată la depozitul regional.

Ținând cont de potențialele evoluții ulterioare, este necesar de a proiecta centrul intercomunitar de management al deșeurilor solide într-un mod flexibil și modular, fapt ce va permite ajustări eficiente ale componentelor sistemului în vederea încadrării lui în „Programul regional de management al deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Centru”. Reieșind din Programul regional și din evoluțiile privind organizarea MDS la nivel regional, este posibil ca pe viitor SIMDS vizat să necesite anumite ajustări. Planul regional urmărește crearea unui depozit regional care să deservească 4 raioane (Șoldănești, Rezina, Telenești și Orhei). Amplasarea depozitului regional va fi determinată în urma unui proces exhaustiv de selectare a locului potrivit. În cazul în care depozitul regional de deșeurii va fi creat pe teritoriul centrului intercomunitar de management al deșeurilor solide din raionul Șoldănești, teritoriul dat va fi extins și amenajat corespunzător. În cazul în care va fi identificat un alt loc pentru depozitul regional, depozitul de tranziție va fi închis și transformat într-o stație de transfer. (Depozitul dat mai poate fi folosit în continuare până la atingerea capacității maxime de

depozitare, în cazul unei decizii în acest sens). Este important de menționat că crearea sistemului regional de MDS, inclusiv a depozitelor regionale, ar putea lua vreo 10 ani.

Abordarea în vederea stabilirii SIMDS, inclusiv soluțiile tehnice și logistice necesare, este descris mai jos.

4.3.1 Zonele de deservire și acoperirea teritorială a serviciului

Viitorul sistem de colectare a deșeurilor menajere din raion este planificat în calitatea unei organizații de cooperare intercomunitară (sub forma unei societăți pe acțiuni), ce va avea 2 zone distincte de colectare a deșeurilor. Cu infrastructura de colectare disponibilă, zona de deservire „Cotiujenii Mari” (cu centrul în s. Cotiujenii Mari) cuprinde 4 localități rurale adiacente (Cotiujenii Mari, Pohoarna, Rogojeni și Dobrușa), în timp ce zona de deservire „Șoldănești” (cu centrul în or. Șoldănești) cuprinde celelalte 18 localități din raionul Șoldănești, inclusiv 4 localități suplimentare din raionul Rezina. În caz de necesitate, zonele de deservire ar putea fi extinse, pentru a include și alte localități adiacente, din alte raioane.

Ca măsură de creștere a acoperirii ariei de colectare a deșeurilor în raionul Șoldănești, puncte de colectare suplimentare au fost identificate în ariile rezidențiale neacoperite de platforme de gunoi. Prin urmare, în zona de deservire „Cotiujenii Mari” sunt necesare aproximativ 21 puncte suplimentare de colectare (fără platforme), pentru a crește aria de colectare de la 84% până la peste 95%. În satele din zona de deservire „Șoldănești” au fost identificate aproximativ 92 de puncte suplimentare de colectare, cu scopul de a crește aria de colectare de la 76% la peste 95%. Totodată, prin stabilirea a 4 puncte suplimentare de colectare în or. Șoldănești (în zonele rezidențiale accesibile și neacoperite de platforme), aria de colectare a orașului va atinge practic 100%.

Se preconizează ca, spre sfârșitul anului 2015, în urma implementării acestor planuri, aria de colectare a deșeurilor în raion va atinge un nivel de peste 80%. Ulterior, odată cu eficientizarea colectării deșeurilor, se va identifica noi puncte de colectare a deșeurilor pentru a crește aria de colectare la peste 90% până la finele anului 2019.

4.3.2 Colectarea separată a deșeurilor menajere

Reieșind din compoziția deșeurilor menajere (a se vedea Tabelul 3-3 de mai sus), există posibilități de reciclare. Prin urmare, este necesară crearea unui sistem de colectare separată, care să asigure recuperarea materialelor reciclabile conținute în deșeurile menajere.

Ținând cont de infrastructura de colectare disponibilă în zona de deservire „Cotiujenii Mari”, deșeurile menajere vor fi colectate separat pe 2 fracții: 1) deșeuri reziduale; 2) deșeuri reciclabile mixte (masă plastică, metal, sticlă, hârtie, tetrapak).

După îmbunătățirea infrastructurii de colectare, deșeurile solide din zona de deservire „Șoldănești” vor fi colectate separat, conform următoarelor 4 fracții: 1) deșeuri reziduale; 2) masă plastică, metal și tetrapak; 3) hârtie mixtă; 4) butelii și borcane din sticlă.

În afara de puncte de colectare de bază din zona de deservire „Șoldănești”, în locurile publice (în spațiile din vecinătatea instituțiilor publice, magazinelor, parcurilor, etc.) vor fi plasate containere suplimentare.

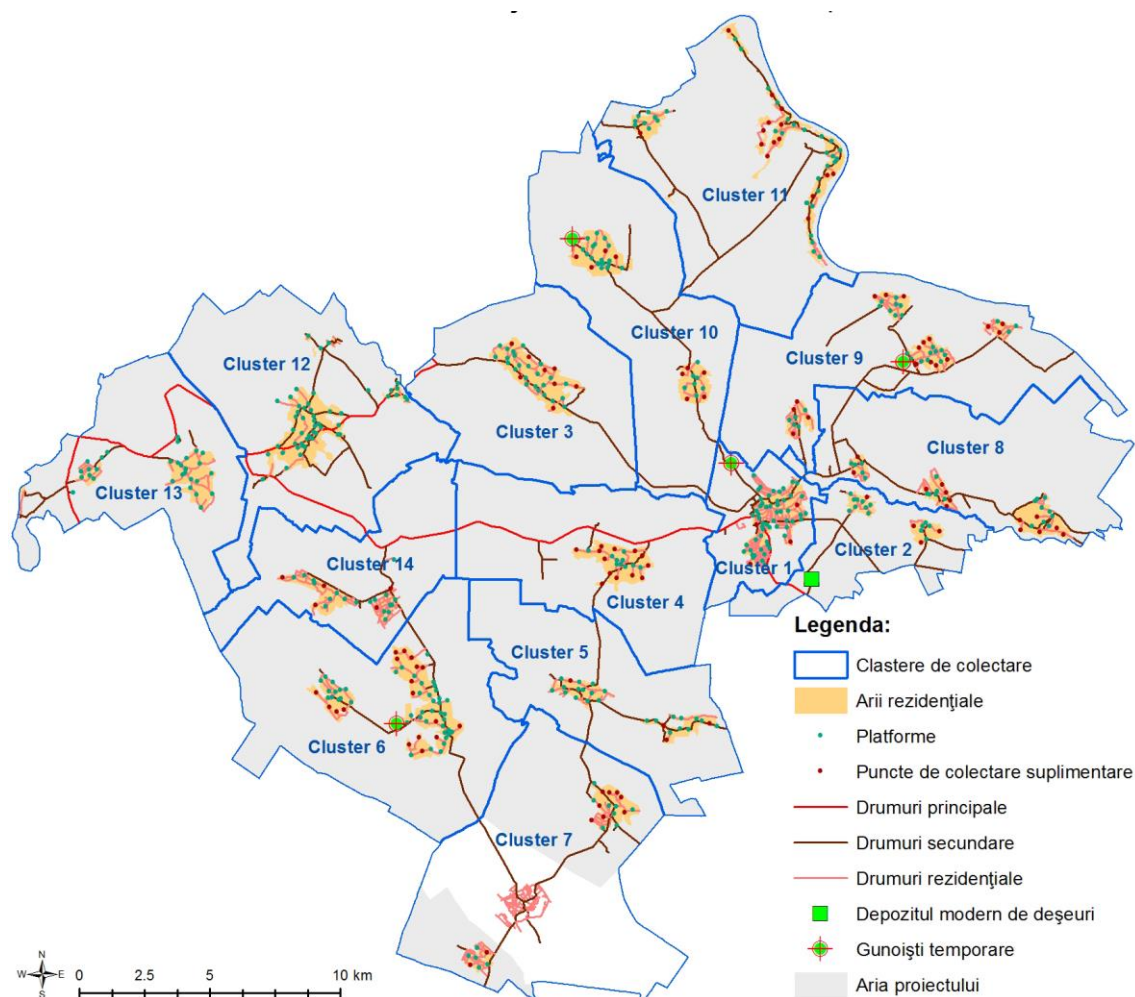
În Anexa 7 se prezintă numărul de platforme, puncte suplimentare de colectare, locuri publice și containere necesare pentru fiecare unitate administrativă din zona de deservire „Șoldănești”.

4.3.3 Frecvența de colectare și transportarea deșeurilor solide

Pentru a optimiza costurile aferente colectării și transportării deșeurilor, comunitățile au fost grupate în clustere. Pentru colectarea deșeurilor reziduale, zona de deservire „Șoldănești” au fost create 11 clustere, iar în zona de deservire „Cotiujenii Mari” - 3 clustere (a se vedea Figura 4-1). Pentru materialele reciclabile, în zona de deservire „Șoldănești” au fost create 10 clustere, iar în zona de deservire „Cotiujenii Mari” - 2 clustere (a se vedea Figura 4-2).

Clusterelor au fost constituite în funcție de proximitatea localităților la rutele și infrastructura de stocare și tratare a deșeurilor utilizate în comun.

Figura 4-1: Clusterelor de colectare a deșeurilor reziduale în cadrul zonelor de deservire

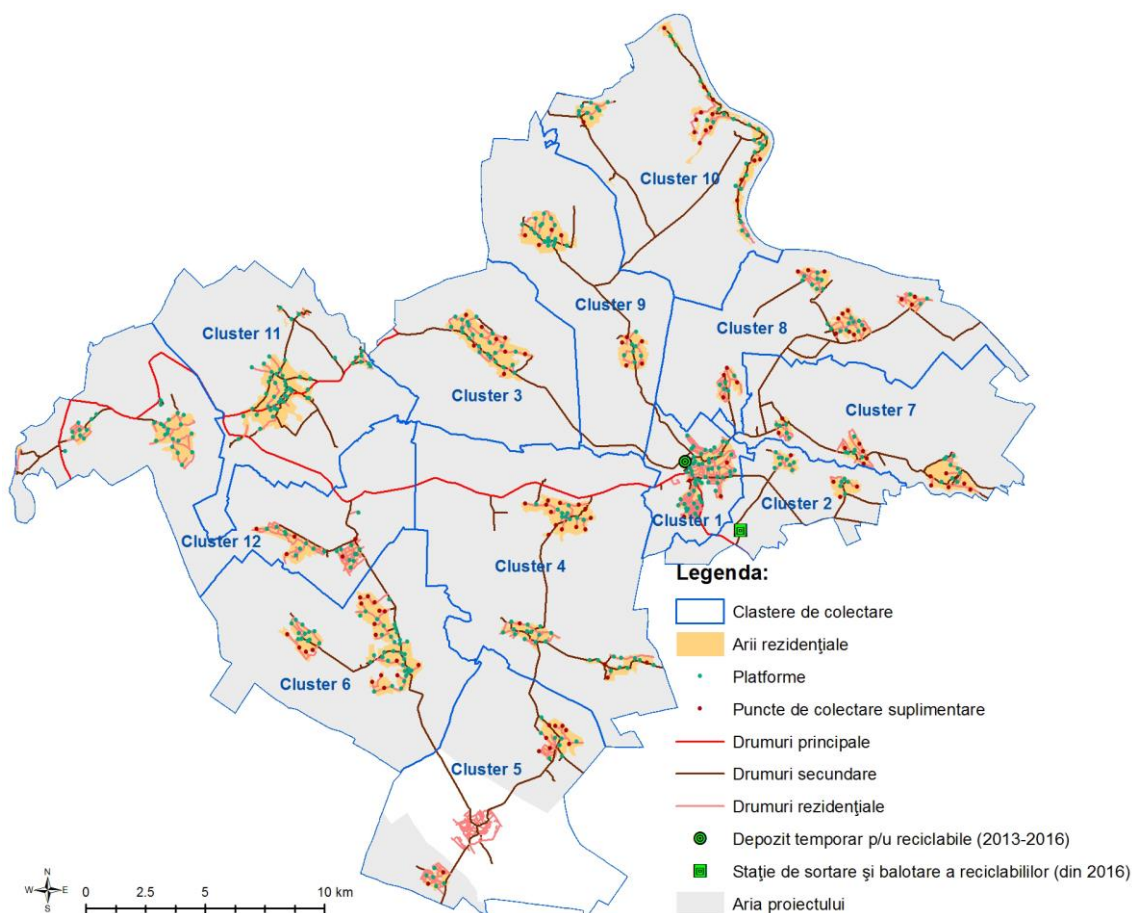
Sursa datelor: Institutul de Ecologie și Geografie, GOPA; elaborarea hărții: GOPA, 2013.

În Anexa 8 sunt prezentate informațiile cu privire la colectarea și transportarea deșeurilor reziduale din clusterelor de colectare pentru anii 2014 și 2016. Anexa 9 prezintă informații cu privire la colectarea și transportarea materialelor reciclabile din clusterelor de colectare pentru anii 2014 și 2016.

Transportarea altor tipuri de deșeuri (cele agricole, precum și cele provenite din construcții), generate de gospodării, va putea fi solicitată de către cetățeni în calitate de serviciu suplimentar, contra unei plăți suplimentare. Colectarea deșeurilor organice,

conform unui orar regulat (sau conform solicitărilor individuale), va fi posibilă în localitățile situate la o distanță de până la 15 km de la centrul intercomunitar de management al deșeurilor solide din s. Parcani. Această zonă include or. Șoldănești și 6 sate din apropiere (Parcani, Mihuleni, Glinjeni, Șestaci, Șipca, Olișcani, Lipcenii). Deșeurile provenite din construcții vor fi transportate la depozitele autorizate de deșeuri.

Figura 4-2: Clusterele de colectare a materialelor reciclabile în cadrul zonelor de deservire

Sursa datelor: Institutul de Ecologie și Geografie, GOPA; elaborarea hărții: GOPA, 2013.

Deșeurile organice generate de activitățile agricole de subzistență, grădinărit și de managementul zonelor publice verzi constituie o parte semnificativă din totalul de deșeuri generate în mediul rural. În plus, cota medie de materiale organice conținute în deșeurile menajere este de aproximativ 56% în mediul urban și de 58% în mediul rural. Pentru a asigura prețuri rezonabile pentru serviciul de transportare în zonele îndepărtate, se va promova compostarea descentralizată în stații de compostare mici și gospodării private din sate.

În raion se va desfășura o campanie de sensibilizare, pentru a promova compostarea deșeurilor agricole /organice în cadrul gospodăriilor și utilizarea compostului obținut în calitate de îngrășământ. Pe viitor este posibilă crearea unor instalații de compostare locale (pe teritoriul fostelor depozite de deșeuri autorizate sau a altor zone potrivite).

4.3.4 Reciclarea și tratarea deșeurilor

În prima etapă a dezvoltării sistemului de management al deșeurilor, materialele reciclabile colectate atât din mediul urban, cât și cel rural, vor fi transportate la un depozit temporar, amplasat în or. Șoldănești, pentru a fi sortate (în mod manual) și balotate. Începând cu 2016, materialele reciclabile vor fi transportate la o unitate de sortare și balotare, din cadrul centrului intercomunitar de management al deșeurilor solide din s. Parcani. La această unitate, materialele reciclabile ce pot fi comercializate pe piața locală vor fi sortate și balotate pe categorii de materiale. Scopul principal al activităților de reciclare este de a îmbunătăți procesul de segregare a materialelor reciclabile valoroase și de a le pregăti pentru transportarea spre instalațiile de prelucrare. Scopul general este de a crea venituri și de a minimiza cantitatea de deșeuri ce trebuie eliminată prin depozitare.

În general, ținând cont de capacitatea necesară, unitatea de sortare și balotare este mai degrabă o instalație de talie mică. Aceasta ar trebui să aibă o capacitate proiectată de cel puțin 1,3 tone/oră și o capacitate inițială de aproximativ 350 kg/oră. Caracterul flexibil al capacității va fi asigurat prin creșterea sau descreșterea numărului de angajați și prin durata de funcționare a instalației.

Implementarea activităților planificate va asigura recuperarea a cel puțin 20% din materialele reciclabile conținute în deșeurile menajere colectate, către sfârșitul anului 2015, și a 40% către sfârșitul anului 2019.

Criteriile generale de proiectare pentru instalația de compostare vizează crearea unui sistem de tratare sigur, simplu de gestionat, rentabil și flexibil, care să poată fi adaptat în funcție de diversele cantități de materie primă. Acest tip de instalație de tratare va permite extinderea zonei de colectare deservite și desfășurarea colectării sezoniere sau neplanificate a deșeurilor agricole. Valoarea proiectată privind capacitatea de tratare a instalației de compostare este de 15000 tone/an. Dacă este să presupunem că perioada de tratare va fi de 3 luni, iar pentru tratarea unei tone de material inițial va fi nevoie de 1 m², rezultă că suprafața totală necesară pentru tratare ar fi de 3750 m². Dacă adăugăm 25% de suprafețe de lucru suplimentare (pentru deplasare, circulare) și 10% de suprafață pentru stocarea produsului final, reiese că suprafața totală necesară pentru compostare ar fi de 5060 m². Suprafața calculată nu include zonele pentru parcare utilajului. Utilajul va fi parcat la parkingul multifuncțional, în cadrul centrului intercomunitar de management al deșeurilor solide. Rampa/instalația de compostare va avea următoarele componente: 1) zona de preluare a deșeurilor; 2) aria de descompunere (suprafață betonată); 3) bazinul de colectare a levigatului /apei pluviale (același bazin utilizat și de depozitul de deșeuri); 4) zona de maturare a compostului; 5) instalația de cernut și de depozitare.

Activitățile planificate pentru compostarea deșeurilor organice /agricole va reduce cantitatea acestui tip de deșeuri, care în prezent sunt gestionate în mod necorespunzător - depozitate în gunoști, incinerate în cadrul gospodăriilor, aruncate pe malul râurilor etc. Se estimează că până la finele anului 2019, cel puțin 30% din deșeurile agricole /organice vor fi compostate în gospodării sau instalații locale de compostare.

4.3.5 Depozitarea intermediară a deșeurilor solide

Ținând cont de faptul că depozitul de tranziție din s. Parcani va fi dat în exploatare nu mai devreme de sfârșitul anului 2015, apare necesitatea depozitării intermediare a deșeurilor reziduale.

Conform Strategiei de gestionare a deșeurilor și planificării regionale cu privire la managementul deșeurilor solide, ca măsură de reducere a numărului de gunoiști în raion, autoritățile raionului Șoldănești au propus utilizarea a 4 depozite autorizate de deșeuri din raion, pentru stocarea intermediară (pentru următorii 2 ani) a deșeurilor reziduale generate în zonele de deservire. Aceste depozite intermediare sunt amplasate în următoarele localități: or. Șoldănești, c. Alcedar, s. Cușmirca și s. Râspopeni (a se vedea Anexa 10). Acestea sunt repartizate uniform în cadrul raionului și au căi de acces în stare bună.

Potrivit Ministerului Mediului (gismediu.gov.md), depozitul de deșeuri utilizat de orașul Șoldănești prezintă un risc sporit pentru viața oamenilor și mediu, în timp ce celelalte 3 depozite de deșeuri prezintă un risc scăzut, atât pentru sănătatea oamenilor, cât și pentru mediu (a se vedea Figura 3-2 de mai sus).

Locurile intermediare de stocare a deșeurilor vor fi îmbunătățite și amenajate prin instalare de garduri și porți, și compactarea solului, ceea ce urmează să faciliteze stocarea deșeurilor în următorii 2 ani. Întreprinderea de management a deșeurilor va gestiona aceste depozite temporare, prin asigurarea unui acces bun către acestea și prin acoperirea periodică a deșeurilor cu sol.

Odată cu darea în exploatare a depozitului de tranziție din s. Parcani, toate depozitele intermediare urmează a fi închise și recultivate.

Depozitele intermediare de deșeuri selectate vor deservi între 5 și 9 unități administrative învecinate și vor primi cantități cuprinse între 1184 - 3124 tone de deșeuri reziduale anual (a se vedea Tabelul 4-1).

Tabelul 4-1: Depozitele intermediare de deșeuri din r. Șoldănești

Depozitul intermediar de deșeuri:	Unitățile administrative (UA) deservite:	Cantitatea* de deșeuri ce va fi depozitată, tone/an
Alcedar	6 UA: Alcedar, Poiana, Șipca, Mihuleni, Glinjeni, Mateuți	1184 (259+925)**
Cușmirca	5 UA: Cușmirca, Șestaci, Vadul-Rașcov, Climăuții de Jos și Salcia	1498 (409+1089)
Râspopeni	9 UA: Râspopeni, Chipeșca, Găuzeni, Cotiujenii Mari, Pohoarna, Dobrușa, Rogojeni, Peciște și Meșeni	2951 (506+2445)
Șoldănești	7 UA: Orașul Șoldănești, Cobîlea, Olișcani, Sămășcani, Fuzăuca, Parcani și Lipcenii	3124 (1548+1576)

* Reprezintă deșeurile reziduale generate de populație, agenții economici și instituțiile publice.

** Prima cifră din paranteze reprezintă cantitatea de deșeuri depozitate, provenite de la UA unde este amplasat depozitul de deșeuri, iar cea de-a doua cifră indică cantitatea de deșeuri provenite din alte UA.

Către anul 2014, implementarea activităților descrise mai sus va conduce la scăderea numărului depozitelor de deșeuri în raion de la 23 depozite negestionate până la 4 depozite gestionate.

4.3.6 Depozitul de deșeuri de tranziție

Depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor este principala cauză ce provoacă emisii și poluări excesive în sectorul MDS din regiune, cât și în întreaga țară. În 2013, guvernul RM a adoptat „Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027”, menită să soluționeze aceste probleme de mediu. Strategia prevede crearea unor zone de management al deșeurilor, constând din 3 - 4 raioane fiecare și crearea, în aceste zone, a unor depozite de deșeuri regionale. La sfârșitul anului 2013 a fost finalizat și „Programul regional de management al deșeurilor pentru

Regiunea de Dezvoltare Centru”, care stabilește o zonă comună de gestionare a deșeurilor pentru raioanele Rezina, Șoldănești, Orhei și Telenești. Pentru cele 4 raioane urmează să se construiască un depozit regional de deșuri. Locul acestuia nu a fost selectat încă, în prezent purtându-se discuții asupra a 2 locuri (s. Parcani, r. Șoldănești și s. Mitoc, r. Orhei). Totuși, decizia finală va fi luată în urma unei proceduri formale de selectare a amplasării depozitului, ce ar putea modifica toate considerările anterioare. Planul regional prevede darea în exploatare a depozitului regional de deșuri către sfârșitul anului 2017. Acest termen pare a fi foarte ambițios. Acesta presupune proceduri de planificare eficiente și nerestricționate, precum și resurse financiare suficiente. Exemplele altor țări arată că implementarea unor asemenea planuri de regionalizare este extrem de dificilă și de lungă durată. Este mai probabil ca timpul necesar pentru crearea unui depozit regional de deșuri să atingă 10 ani.

În perspectiva creării depozitului regional de deșuri, Strategia de gestionare a deșeurilor și Programele regionale de management al deșeurilor promovează limitarea numărului depozitelor de deșuri funcționale la cca 1 - 3 depozite per raion, care să servească în calitate de depozite de tranziție. Celelalte depozite de deșuri trebuie să fie închise treptat. Această abordare presupune riscuri sporite față de mediu. Concentrarea stocării de deșuri într-un număr mic de depozite (fără amenajări importante a acestora) presupune faptul că acestea vor primi o cantitate considerabil mai mare de deșuri decât capacitatea proiectată. Viteza de acumulare a deșeurilor va crește, fapt ce va influența negativ mediul adiacent depozitului de deșuri. Emisiile de gaze și poluarea cu levigat va spori mult, deoarece, cel mai probabil, aceste depozite vor trece în faza de hidroliză (acidă); în prezent, aceste depozite se află fie în stare permanent aerobă, fie în faza stabilă de formare a metanului. Această strategie ar putea fi tolerată, în cazul în care stocarea deșeurilor ar fi prevăzută doar pentru o perioadă limitată de timp. Abordarea dată nu poate fi acceptată pentru o perioadă de 10 ani. În plus, majoritatea depozitelor de deșuri, cu precădere cele din mediul rural, dispun de suprafețe autorizate limitate. Se poate întâmpla ca spațiul acestora să se epuizeze rapid, fără alte posibilități legale (și tehnice) de extindere.

Situația locală din raionul Șoldănești ilustrează perfect această problemă. În raion sunt disponibile cca 4 depozite mici de deșuri, care ar putea oferi un termen de exploatare de cel mult 3 - 4 ani (în cazul acceptării riscurilor de mediu). Depozitul de deșuri utilizat curent de orașul Șoldănești este, conform datelor Ministerului Mediului, un punct fierbinte și ar trebui închis cât mai curând posibil. În consecință, spațiul de depozitare a deșeurilor în perioada de tranziție este limitat. Părțile interesate, cu suportul experților internaționali, au decis să construiască un nou depozit de tranziție în detrimentul extinderii gunoiștilor existente.

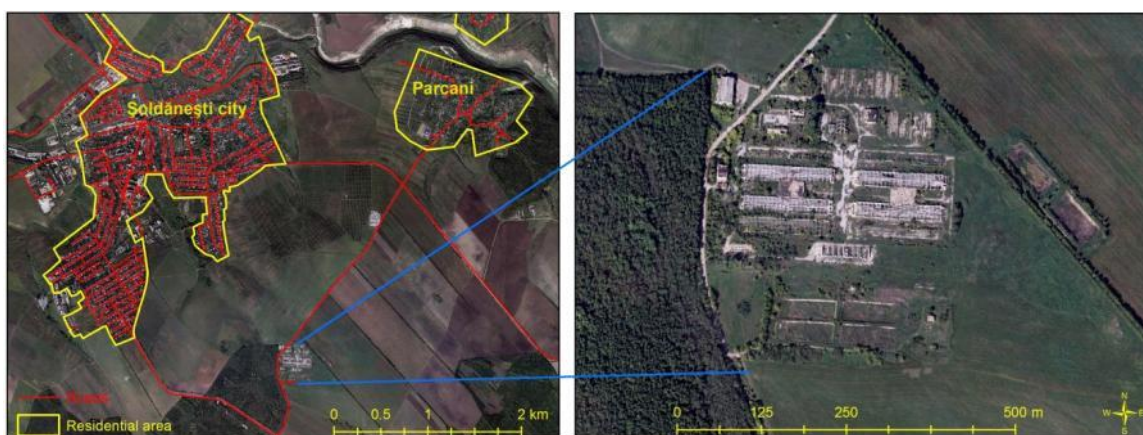
Depozitul de tranziție va fi construit astfel ca să asigure spațiu suficient pentru cca 10 ani, ceea ce ar evita o potențială insuficiență de spațiu de depozitare până la darea în exploatare a depozitului regional de deșuri. Nivelul tehnic al depozitului va fi superior standardelor moldovenești existente pentru depozitele de deșuri menajere tipice (anul 2001). Nu este absolut necesar ca standardele tehnice pentru acest tip de depozit să coincidă cu reglementările UE în materie de depozite sanitare, dar ar trebui să reflecte ideea generală în materie de respectare a scopurilor generale de protecție a oamenilor, solului, apelor și climei. Acest depozit de tranziție (spre deosebire de un depozit sanitar) nu este privit ca o substituție a viitorului depozit regional de deșuri, ci ca o îmbunătățire temporară.

După darea în exploatare a depozitului regional de deșuri, depozitul de tranziție va fi închis și transformat în stație de transfer. (Depozitul dat poate fi exploatat până la epuizarea capacității acestuia, în cazul în care se va lua o astfel de decizie). Alternativ,

proiectul va permite transformarea depozitului de tranziție în depozit sanitar regional, în cazul în care părțile interesate vor alege acest lucru.

Eliminarea sigură, rentabilă și inofensivă pentru mediu a deșeurilor va soluționa cea mai mare și urgentă problemă a sistemului de management al deșeurilor existent în raion, marcat prin eliminarea necontrolată a deșeurilor la gunoștile din localitățile rurale. O amplasare potrivită pentru centrul intercomunitar de management al deșeurilor solide, inclusiv a depozitului de tranziție, a fost aleasă anterior de către părțile interesate locale. Centrul dat va fi amplasat în apropiere de satul Parcani (la 2.8 km Sud-Est de orașul Șoldănești și la 2.7 km Sud de s. Parcani), într-o zonă abandonată, pe teritoriul unui fost complex zootehnic (latitudine: 47,79, longitudine: 28,21; altitudine: 258 m), (a se vedea Figura 4-3).

Figura 4-3: Amplasarea depozitului de tranziție

Sursa datelor: gismediu.gov.md; elaborarea hărții: GOPA, 2013.

Terenul face parte din proprietatea publică și a fost alocat deja de către administrația satului Parcani pentru amplasarea centrului intercomunitar de management al deșeurilor solide. Recent, în baza [Hotărârii de Guvern Nr. 1123 din 20.12.2013](#), destinația terenului a fost modificată din „teren agricol” în „teren destinat industriei”.

După construcția depozitului de tranziție, gunoștile din sate vor fi închise. După cum s-a menționat mai sus, depozitul de tranziție va fi proiectat pentru o perioadă de exploatare de cca 10 ani, capabil să recepționeze deșeurile solide menajere generate în raion. În proiect s-a prevăzut și posibilitatea ca alte localități (din raioanele Rezina și Florești) să poată aduce aici deșeurile, cu scopul de a evita orice situație critică temporară, ce ar putea surveni la depozitele de gunoi din aceste localități. Depozitul va fi proiectat în așa fel încât să permită extinderea fără probleme a zonei de basculare /depozitare. Acest fapt va reduce și din eforturile necesare pentru transformarea depozitului dat într-un depozit regional de deșeuri, în cazul în care este selectat pentru aceasta. Ținând cont de caracterul de tranziție al acestui depozit, se va da preferință echipamentului mobil și metodelor inteligente de tratare, în detrimentul instalațiilor fixe. Se vor utiliza echipamente, care, ulterior, vor putea fi utilizate și la depozitul regional de deșeuri, indiferent de locul unde acesta urmează a fi amplasat. Standardele tehnice ale depozitului vor reflecta scopurile generale de protecție în vederea eliminării moderne a deșeurilor, în special minimizarea emisiilor de gaze și levigat prin aplicarea unor sisteme corespunzătoare de tratare a deșeurilor.

Conform criteriilor proiectului selectat, capacitatea preconizată a depozitului de deșeuri va constitui 250 000 m³. Zona de basculare/depozitare va fi de aproximativ 25 000 m²

și se va întinde pe o lungime de 140 m (V-E) x 180 m (N-S). Baza depozitului de deșeuri are o pantă longitudinală de 1,5% în direcția Vest-Est, cu punctul cel mai înalt situat pe partea de Vest.

În concluzie, către anul 2016, cu darea în exploatare a depozitului de deșeuri din cadrul centrului de gestionare a deșeurilor solide din s. Parcani, toate depozitele de deșeuri vechi din raion vor fi închise iar întregul raion va fi deservit doar de un singur depozit modern.

4.3.7 Cadrul instituțional pentru sistemul de management al deșeurilor

Conform legislației (legea cu privire la autonomia locală, legea cu privire la descentralizare, legea cu privire la serviciile publice comunale), autoritățile locale sunt responsabile de prestarea serviciilor de gestionare a deșeurilor locuitorilor. Autoritățile locale pot asigura acest lucru prin: 1) intermediul propriei organizații municipale (ex.: departament, întreprindere municipală, societate comercială din subordinea autorităților locale etc.); 2) prin contractarea unui prestator de servicii extern (privat sau de stat). Opțiunea 2 necesită organizarea unei licitații. Procedurile de licitație sunt reglementate de Legea cu privire la concesiuni Nr.534-XIII din 13.07.95, care, din păcate, este depășită și, contrazice, parțial, legile mai noi: legea privind parteneriatul public-privat (PPP), legea privind administrația publică locală. Se preconizează că legea dată să fie curând revizuită și înlocuită parțial printr-un nou capitol din Legea nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice.

Din moment ce majoritatea comunităților sunt mici, iar unele nici nu și-au creat un serviciu de management al deșeurilor, este clar că soluția optimă este de a colabora în cadrul unei organizații de Cooperare Intercomunitară (CIM), care va presta acest serviciu. Pentru a permite delegarea directă a serviciului dat, este important ca comunitățile implicate într-o astfel de CIM să dețină controlul asupra organizației (operatorului), care și să fie instituită ca organizație cu capital majoritar public. Acest fapt limitează în mod evident posibilitatea de alegere a unor cadre instituționale acceptabile. Deși aceste condiții nu sunt în mod expres reglementate de legislația RM, aceasta este concluzia formulată de către experții juridici, în urma interpretării legilor și regulamentelor RM și a celor europene. Legea adoptată recent, Nr. 303 din 13.12.2013, în sectorul apei, susține această interpretare, or în articolul 13, paragraf (12) este stipulat faptul că, în cazul operatorilor cu capital majoritar public, serviciul poate fi delegat direct acestora de către APL. Prin analogie, această regulă ar putea fi aplicată și sectorului MDS.

Ținând cont de argumentele prezentate mai sus, punctul central al noului sistem de management al deșeurilor este crearea unei companii de cooperare intercomunitară.

În vederea stabilirii a celei mai potrivite opțiuni instituționale și legale cu privire la CIM, o serie de posibilități, în acest sens, au fost analizate. Acestea includ:

- I. folosirea unei entități existente în formă de întreprindere municipală de salubritate;
- II. înființarea unei „Asociații” al APL, după cum se i-a în considerație în alte părți ale Republicii Moldova;
- III. delegarea serviciilor unui operator privat;
- IV. crearea unui operator nou sub formă de societate pe acțiuni (SA);
- V. crearea unui operator nou sub formă de societate cu răspundere limitată.

Aspectul juridic privind crearea unei companii de cooperare intercomunitară a fost discutat și analizat, fapt ce a dus la următoarele concluzii cu referire la opțiunile instituționale listate mai sus:

- I. O întreprindere municipală de salubritate, existentă în una din municipalități, ar putea presta servicii și altor municipalități printr-un contract de delegare. Cu toate acestea, din punct de vedere juridic, este imposibilă delegarea serviciului unei companii publice de salubritate (adică, întreprinderii municipale) dintr-o localitate pentru a-și desfășura activitatea în altă localitate, în cazul în care, în prealabil, nu a fost desfășurată o licitație publică pentru a permite și altor companii să prezinte oferte. Acest fapt presupune efort administrativ suplimentar pentru APL, iar oricare altă companie (publică sau privată) poate participa la licitație și, eventual, câștiga;
- II. Conceptul unei „Asociații” al APL, opțiune luată în considerație în alte părți ale Republicii Moldova, ar putea servi doar în calitate de element opțional /adițional modelului instituțional, din moment ce comunitățile nu-i pot delega asociației funcții specifice, precum aprobarea tarifelor, aprobarea politicilor etc. Astfel, „Asociația” ar putea lucra doar pentru atragerea de investiții /fonduri și pentru preluarea anumitor roluri în monitorizarea operatorului. În cazul unor modele de asociații bazate pe operatori privați (ceea ce nu este cazul raionului Șoldănești, unde intenția este de a avea un operator public), „Asociația” ar putea, de asemenea, în numele unui grup de comunități, să recurgă la un apel de oferte pentru prestarea de servicii, după care fiecare localitate ar trebui să încheie un contract cu compania selectată. Ideea unei asociații poate fi analizată pe lângă ideea unei SA regionale, dar nu reprezintă o soluție de sine stătătoare. Asociația și operatorul (ex., SA) au roluri diferite în modelul instituțional și nu se exclud reciproc. Majoritatea potențialelor funcții ale „Asociației” pot fi îndeplinite de către Adunarea Acționarilor sau de către Consiliul de Conducere al companiei. Una dintre motivele (de ex. în România) creării asociațiilor ca structuri independente (față de operator) este de a demonstra un control al comunităților asupra operatorului, prin intermediul respectivelor asociații de dezvoltare intercomunitară - așa-numitul „*control similar*”. Aceasta este o organizație adițională costisitoare, care ar trebui evitată în cazul în care municipalitățile oricum înființează o entitate operațională;
- III. Dacă municipalitățile doresc să delege responsabilitățile de prestare a serviciului unui operator privat, ar putea fi oportună înființarea unei Asociații al APL (vezi mai sus). În acest caz, municipalitățile, împreună sau prin intermediul Asociației, vor trebui să recurgă la licitații publice pentru a selecta operatorul privat. Aceasta poate fi o soluție potrivită în viitor, dar luând în considerație situația curentă a capacităților primăriilor în ceea ce privește gestionarea deșeurilor, este recomandabil ca, în primul rând, să se creeze un sistem adecvat de MDS pentru a câștiga experiență în livrarea serviciilor la standarde internaționale. În prezent, APL nu dispune de capacități adecvate pentru a delega serviciile și pentru a controla, în mod corespunzător, un operator privat;
- IV. Deși cerințele juridice nu sunt complet clare, soluția creării unei societăți pe acțiuni sau a unei societăți cu răspundere limitată va fi una acceptabilă și le va permite comunităților implicate să autorizeze noua companie să presteze servicii de management al deșeurilor în beneficiul comunităților, fără organizarea unei licitații. Contextul este că fiecare comunitate aparte va exercita controlul asupra noii companii prin intermediul prezenței sale în Adunarea Acționarilor și în Consiliul de Administrație. Acest control și proprietatea publică sunt factorii-cheie în momentul deciderii dacă este necesară sau nu organizarea unei licitații publice.

Crearea unei societăți pe acțiuni deținute de autoritățile locale ar mai putea avea avantajul că o astfel de companie publică ar putea atrage suportul exterior din partea donatorilor și a altor agenții de finanțare, fapt irealizabil pentru o organizație privată. Un alt avantaj este că acționarii (comunitățile și /sau raionul) pot obține asemenea suport și, prin urmare, să-l transfere în calitate de capital social al SA. În acest caz specific, deja a fost donat un număr mare de echipamente unei comunități (orașul Șoldănești), cu scopul de a deservi comunitățile învecinate.

Pe lângă cele menționate mai sus, organizarea unei SA în conformitate cu legile ce reglementează, de asemenea, afacerile private, va permite, pe termen lung, achitarea unor salarii competitive și va susține inovația și dezvoltarea strategiilor de piață, cu scopul de a spori performanța serviciilor;

- V. Există anumite restricții cu privire la societățile cu răspundere limitată: de ex. numărul limitat de acționari permis, fapt ce conduce la concluzia că o societate pe acțiuni este opțiunea optimă și, prin urmare, selectată, chiar dacă presupune anumite formalități și costuri suplimentare (registre, înregistrarea acțiunilor, etc.).

În baza analizei rezumată mai sus, s-a decis înființarea unei Societăți pe acțiuni. Detalii cu privire la modul de funcționare a SA, structura acesteia, precum și alte probleme conexe sunt descrise în Anexa 12.

4.4 Investițiile necesare

Investițiile totale pentru crearea, în raionul Șoldănești, a unui sistem intercomunitar modern de management al deșeurilor solide au fost estimate la 60,47 mil MDL (3,56 mil Euro). Aproximativ 44% din aceste investiții au fost făcute către sfârșitul anului 2013. Investițiile rămase, ce urmează a fi efectuate către sfârșitul anului 2015, se ridică la aproximativ 33,94 mil MDL (2 mil Euro). Aceste investiții nu includ costurile privind asistența tehnică oferită de GIZ.

Investițiile necesare în perioada 2015 - 2019 țin de sensibilizarea continuă a populației cu privire la managementul deșeurilor și de închiderea depozitelor de deșeurii din raionul Șoldănești. Costul pentru sensibilizarea continuă a populației cu privire la managementul deșeurilor este estimat la 500 000 MDL (30 000 Euro), iar costurile legate de închiderea depozitelor de deșeurii necesită o analiză suplimentară, pentru a identifica investițiile necesare, nefiind la moment încă determinate.

Peste un timp, după punerea în funcțiune a sistemului, se va poate face simțită necesitatea de platforme (puncte de colectare) suplimentare. Totuși, numărul punctelor de colectare existente este considerat adecvat, iar construirea de platforme suplimentare nu este prevăzut în Planul de Acțiuni.

4.4.1 Alte costuri legate de managementul deșeurilor solide

Pe lângă investițiile în infrastructura și echipamentul necesar pentru crearea sistemului de management al deșeurilor solide în raion, există și alte costuri legate de activitățile de inițiere, promovare și gestionare a sistemului de management al deșeurilor solide în raion. Costurile majore includ: lucrări de recondiționare pentru 4 depozite temporare de deșeurii - 470 000 MDL (27 600 Euro); amenajarea unui depozit temporar pentru stocarea și balotarea materialelor reciclabile - 255 000 MDL (15000 Euro); activități de curățare în cadrul localităților - 379 000 MDL (22 300 Euro); campanie inițială de sensibilizare a populației cu privire la managementul deșeurilor solide (include și

activități ce urmează a fi desfășurate în 4 localități din raionul Rezina și în 12 localități din raionul Florești) - 668 000 MDL (40 000 Euro); stabilirea și menținerea sistemului GIS/GPS de monitorizare a vehiculele implicate managementul deșeurilor - 65 000 MDL (3 800 Euro).

Totodată, costurile legate de Evaluarea Impactului asupra Mediului Înconjurător (EIMÎ) și de elaborare detaliată a desenelor tehnice/ingineresti pentru centrul intercomunitar de management al deșeurilor solide sunt evaluate la aproximativ 1 mil MDL (59 000 Euro).

4.5 Impactul de mediu, economic, social și de gen

Dezvoltarea sistemului inter-comunitar de management al deșeurilor solide în raionul Șoldănești, în special prin introducerea colectării deșeurilor în mediul rural, va reduce semnificativ efectele negative (de igienă și de poluare a solului și apei) cauzate de gunoiul aruncat neautorizat.

Odată cu construirea centrului inter-comunitar de management al deșeurilor solide din s. Parcani, cele mai mari probleme cu privire la gestionarea deșeurilor solide în zonă vor fi rezolvate, cel puțin parțial dacă nu complet. Impactul de mediu al sistemului de management al deșeurilor creat va fi cu mult mai mic decât impactul curent. Chiar dacă construcția și operarea centrului de management al deșeurilor solide, inclusiv depozitul de tranziție, va cauza anumit impact negativ asupra mediului, acesta va fi mic și mai puțin dispersat în teritoriu. Măsuri tehnice avansate sunt planificate pentru a reduce impactul potențialul negativ asupra mediului.

Asigurarea cu sistem organizat de colectare a deșeurilor și cu spațiu necesar de depozitare a acestora, va permite autorităților (locale și centrale) să aplice mai strict sancționări față de cetățeni și persoane juridice ce nu respectă legile/regulamentele de mediu. Probleme ce țin de depozitarea neautorizată, în afara depozitelor autorizate, va deveni mai ușor de urmărit, deoarece nimeni nu va mai putea afirma că lipsesc condițiile de eliminare a deșeurilor.

Pe lângă câștigurile financiare directe în urma vânzării materialelor reciclabile recuperate, activitatea de reciclare aduce, de asemenea, și beneficii de mediu. Recuperarea a cca 550 tone de materiale reciclabile în 2016, va aduce următoarele beneficii de mediu: (1) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 650 tone echivalent CO₂; (2) economisirea a 18.2 MJ de energie; (3) economisirea a 2 165 m³ de spațiu la depozitul de deșeuri. Primii doi indicatori măsoară beneficiile de mediu realizate, de obicei, la nivel global, atunci când în procesul de producție de bunuri noi (de exemplu, produse de ambalare) sunt utilizate materiale reciclabile recuperate în locul celor virgine. Al treilea indicator măsoară beneficiile de mediu realizate la nivel local, deoarece acesta reprezintă spațiul salvat la depozitul de deșeuri, atunci când reciclabile sunt recuperate din fluxul de deșeuri eliminate prin depozitare.

Investițiile destinate gestionării deșeurilor realizate în raion aduc beneficii economiei locale. În faza inițială de dezvoltare a sistemului de gestionare a deșeurilor în raion, agenții economici locali au beneficiat deja de efectuarea unor lucrărilor legate de infrastructura de colectare a deșeurilor. Costul total al lucrărilor efectuate de către agenții economici locali se ridică la 2 920 000 lei (172 000 de Euro). Pentru faza următoare (2014-2015), aproximativ 34 de milioane de lei (2 milioane euro) vor fi investite pentru construirea centrului de gestionare a deșeurilor din s. Parcani. Astfel, agenții economici locali și naționali vor putea beneficia în urma executării lucrărilor de construcție.

Activitatea companiei de gestionare a deșeurilor va contribui la dezvoltarea economiei locale și a sectorului de gestionare a deșeurilor în raion. Doar reintroducerea materialelor reciclabile valoroase în cercul economic poate genera venituri pentru companie de circa 9,6 milioane lei (0,56 milioane Euro) până în 2020.

Efectele indirecte de dezvoltare economică sunt de așteptat și în sectorul agricol, fiind simțite, în special, de fermierii de subzistență ce cultivă parcele mici de teren. Compostul, produs la centrul de management al deșeurilor solide, poate deveni o alternativă, la prețuri accesibile, de îngrășăminte minerale, și poate îmbunătăți profitabilitatea microîntreprinderilor agricole, care suferă de randamente scăzute din cauza lipsei de îngrășăminte și mașini.

De pe partea cealaltă, noul sistem de management al deșeurilor solide va pune o anumită povară economică pe locuitori și întreprinderi, prin introducerea sau creșterea taxelor /tarifelor pentru evacuarea deșeurilor. Agenții economici din mediul rural, în special întreprinderile mici, par a fi mai afectate de necesitatea de a plăti pentru gestionarea deșeurilor.

Împreună cu furnizarea de servicii organizate de management al deșeurilor în raion, noua companie de salubritate va contribui la dezvoltarea economiei locale și la diminuarea problemelor sociale prin angajarea în câmpul muncii a populației locale, inclusiv prin plata taxelor și impozitelor în urma activității economice.

Pe lângă muncitorii existenți la întreprinderile municipale din orașul Șoldănești și comuna Cotiujenii Mari, până la sfârșitul anului 2016, noua companie de gestionare a deșeurilor va crea cca 40 de locuri noi de muncă. Se așteaptă ca majoritatea acestor locuri noi de muncă să fi ocupate de șomeri.

Așa cum sa menționat mai sus, personalul întreprinderilor municipale de salubritate din raion nu este echilibrat între femei și bărbați la acest moment. Acest fapt ar trebui luat în considerare și abordat în procesul de angajare a personalului nou pentru viitoarea companie inter-municipală de gestionare a deșeurilor. Este imperios necesar ca femeile și bărbații să fie reprezentați proporțional în pozițiile de management /administrare a noii companiei.

Se așteaptă ca personalul companiei inter-municipale de gestionare a deșeurilor să ajungă la aproximativ 68 de angajați până în 2016. Pentru anul 2015, compania va plăti la bugetul de stat cca 200 mii lei în contribuții sociale și medicale pentru forța de muncă. Aceste contribuții anuale vor fi de aproximativ 250 mii de lei în 2016. TVA-ul plătit de companie la vânzări de servicii (persoanelor juridice) și de materiale reciclabile recuperate este de așteptat să fie de cca 300 mii lei în 2015 și 400 mii lei în 2016. Următorii cinci ani, după 2016, TVA-ul plătit de companie urmează să crească cu aproximativ 8% pe an, ca urmare a creșterii veniturilor.

Furnizarea de servicii de gestionare a deșeurilor populației în raion este, mai degrabă, un proiect social și de mediu, decât unul comercial. Cu implementarea proiectului, accesul populației din raion la servicii organizate de management al deșeurilor va crește de la cca 33% în 2013 la mai mult de 80% în 2016 și la mai mult de 90% în 2019. Având în vedere că femeile și copiii sunt de obicei mult mai implicați în activitățile casnice, inclusiv activități legate de eliminarea deșeurilor, creșterea accesului populației la servicii organizate de management al deșeurilor vor beneficia, în mai mare măsură, anume aceste grupuri de cetățeni.

Sistemul inter-comunitar de gestionare a deșeurilor creat în raion trebuie să îmbunătățească condițiile de viață a populației, în special a femeilor. Îmbunătățirea condițiilor de igienă ca urmare a înlăturării acumulărilor de deșeuri și închiderea gunoiștilor poate reduce incidența bolilor la copii, ceea ce ar reduce și povara mamelor.

Este important de remarcat că, din punct de vedere social, accesul la servicii de salubritate nu este egal pentru fiecare gospodărie din raion. Gospodăriile cu venituri mici (care includ, de obicei, familiile cu mulți copii, familii cu un singur părinte, familii cu pensionari și persoane cu handicap), vor avea dificultăți în a plăti taxele /tarifele necesare pentru salubritate. În această situație, autoritățile locale ar trebui să ia măsuri în scopul de a ajuta pe cei mai săraci. Ajutoare /subvenții ar putea fi oferite familiilor sărace, în scopul de a acoperi serviciile publice prestate în unitatea administrativă, inclusiv a serviciilor de gestionare a deșeurilor.

4.6 Planul de acțiuni

Planul de acțiuni pentru implementarea componentei de MDS a SDSE (pentru perioada aprilie 2014 - sfârșitul anului 2019) este prezentat în Anexa 13. Planul de acțiuni descrie: 1) activitățile-cheie ce necesită a fi desfășurate pentru atingerea scopurilor fixate în strategie; 2) perioada de implementare a acțiunilor; 3) organele responsabile de implementarea acțiunilor; 4) costurile acțiunilor; 5) sursele de finanțare; 6) indicatorii de monitorizare ce măsoară gradul de implementare a acțiunilor.

Activitățile pentru implementarea, în raionul Șoldănești, a sistemului intercomunitar modern de management al deșeurilor solide au demarat în 2012. Pentru a înțelege clar conceptul general al activităților incluse în SDSE este important de a ține cont nu doar de acțiunile ce urmează a fi întreprinse începând cu 2014, dar și de acțiunile ce au fost deja realizate sau se află, în prezent, în proces de implementare.

Atât acțiunile deja implementate (*marcate cu italic*) cât și cele planificate, în vederea stabilirii și dezvoltării sistemului modern de MDS în raionul Șoldănești, sunt prezentate în Planul de acțiuni care acoperă perioada 2012-2019. Planul de acțiuni este descris în Anexa 13, prezentând statutul de implementare valabil la 30 iunie 2014.

4.7 Monitorizarea și evaluarea

Pentru a asigura faptul că SDSE este implementată corect, ajustată și actualizată în mod corespunzător, este esențială implementarea unui sistem de evaluare și monitorizare.

Ca parte a sistemului de monitorizare și evaluare, este nevoie de colectat regulat informații și date relevante. Pe baza acestora, va fi efectuată o analiză și vor fi identificate imediat acele părți ale SDSE ce necesită ajustare, alături de domeniile ce ar putea fi ajustate după actualizarea generală a SDSE, planificată peste 4 ani.

Proprietarul SDSE este Consiliul Raional Șoldănești. Prin urmare, consiliul va deține responsabilitatea generală pentru colectarea de date și întreținerea corespunzătoare a strategiei. Această responsabilitate va fi preluată de comitetul raional de planificare a SDSE, după cum este descris în secțiunea 2.2 „Metodologia de actualizare a SDSE, componenta MDS”.

Totodată, primăriile din raion sunt părți responsabile atunci când este vorba despre managementul actual al deșeurilor și, prin urmare, este foarte important ca și acestea să participe la implementarea corespunzătoare a SDSE și să aibă un rol important în procesul de monitorizare și implementare.

Pentru a asigura implicarea eficientă și corespunzătoare a primăriilor din raion, comitetul raional de planificare va crea un grup de lucru, format din reprezentanții primăriilor vizate. Acest grup de lucru va fi responsabil de colectarea de date din fiecare localitate. Ulterior, comitetul raional de planificare va organiza și analiza datele,

va discuta constatările cu grupul de lucru și va efectua ajustările necesare strategiei, acestea intrând în vigoare fie imediat, fie în momentul reînnoirii strategiei.

În procesul de monitorizare și evaluare, comitetul de planificare și grupul de lucru pot aborda toate aspectele acoperite de strategie, dar punctele-cheie ce trebuie abordate sunt obiectivele fixate în secțiunea 4.2 „Obiective pentru dezvoltarea sectorului” și acțiunile descrise în Planul de Acțiuni (Anexa 13).

În cazul în care realizarea obiectivelor sau a acțiunilor este tergiversată sau acestea în genere nu sunt realizate, comitetul de planificare, împreună cu grupul de lucru va identifica motivele acestei situații, precum și măsurile corective ce necesită a fi întreprinse pentru implementarea cu succes a strategiei.

Anexe

Anexa 1	Pașii procesului de luare a deciziilor pentru crearea unei organizații de cooperare intercomunitară (CIM) care să presteze servicii de management al deșeurilor solide
Anexa 2	Cadrul legal și instituțional pentru sectorul Managementului Deșeurilor Solide în Republica Moldova
Anexa 3	Prioritățile naționale în sectorul Managementului Deșeurilor Solide
Anexa 4	Prognoza generării deșeurilor solide (similare celor menajere) de către unitățile economice și instituțiile publice, anii 2014-2030
Anexa 5	Generarea deșeurilor rezultate în urma dejecțiilor animaliere, în unitățile administrative din raionul Șoldănești
Anexa 6	Date privind depozitele de deșeuri solide din raionul Șoldănești
Anexa 7	Numărul platformelor, a punctelor suplimentare de colectare, a locurilor publice și a containerelor necesare în primăriile din r. Șoldănești
Anexa 8	Colectarea și transportarea deșeurilor reziduale din clusterelor de colectare, anii 2014 și 2016
Anexa 9	Colectarea și transportarea materialelor reciclabile** din clusterelor de colectare, în cadrul zonei acoperite de proiect, anii 2014 și 2016
Anexa 10	Harta depozitelor intermediare de deșeuri din raionul Șoldănești
Anexa 11	Repartizarea contribuțiilor în numerar și a valorii echipamentului între acționarii SA
Anexa 12	Detalii cu privire la funcționarea Societății pe Acțiuni, structura acesteia și alte aspecte conexe
Anexa 13	Planul de acțiuni - acțiunile implementate și planificate, în contextul implementării componentei de MDS al SDSE pentru r. Șoldănești, perioada 2012 - 2019 (situației din 30 Iunie 2014)
Anexa 14	Glosar de termeni

Anexa 1

Pașii procesului de luare a deciziilor pentru crearea unei organizații de cooperare intercomunitară (CIM) care să presteze servicii de management al deșeurilor solide

Anexa 1: Pașii procesului de luare a deciziilor pentru crearea unei organizații de cooperare intercomunitară (CIM) care să presteze servicii de management al deșeurilor solide

Decizia despre crearea organizației de cooperare intercomunitară a fost discutată o lungă perioadă de timp și a implicat numeroase întruniri și mai mulți pași:

- Iulie - septembrie 2012 - mai multe localități au semnat declarația privind intenția de a coopera în domeniul managementului deșeurilor solide;
- 30 iulie 2013 - s-a decis asupra creării unei companii intercomunitare în rândul comunităților din raionul Șoldănești și Rezina;
- 17 septembrie 2013 - abordarea recomandată privind CIM a fost prezentată și discutată în cadrul întrunirii; la întrunire au participat autoritățile raionului Șoldănești, autoritățile locale, Ministerul Mediului, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agenția de Dezvoltare Regională Centru;
- 23 septembrie 2013 - a fost discutat, cu președintele raionului Șoldănești, subiectul privind capitalul social al viitoarei organizații de cooperare intercomunitară;
- 16 octombrie 2013 - taxele/tarifele necesare acoperirii costurilor serviciului intercomunitar de salubritate au fost prezentate autorităților din raionul Șoldănești și autorităților comunităților din Șoldănești și Rezina;
- 23 octombrie 2013 - au fost discutate, cu președintele raionului Șoldănești, subiecte ce țin de capitalul social, asistența inițială a prestatorului de servicii, dreptul de proprietate asupra viitorului depozit de deșeuri;
- Pe lângă evenimentele-cheie descrise mai sus, au avut loc, în prealabil, numeroase alte întruniri și evenimente, pentru crearea acestei cooperări.

Anexa 2

Cadrul legal și instituțional pentru sectorul Managementului Deșeurilor Solide în Republica Moldova

Anexa 2: Cadrul legal și instituțional pentru sectorul Managementului Deșeurilor Solide în Republica Moldova

În Republica Moldova, MDS este reglementat de următoarele acte normative:

Legi:

- Legea Nr. 1347 din 09.10.97 privind deșeurile de producție și menajere;
- Legea Nr. 436 din 28.12.2006 cu privire la administrația Locală;
- Legea Nr. 435 din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă;
- Legea Nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător;
- Legea serviciilor publice de gospodărie comunală Nr. 1402 din 24.10.2002;
- Legea Nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție;
- Legea Nr. 721 din 02.02.96 privind calitatea în construcții;
- Legea Nr. 534 din 13.07.95 cu privire la concesiuni;
- Legea Nr. 179 din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat;
- Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător, Nr. 851 din 29.05.96 (această lege urmează a fi modificată, deoarece o nouă lege cu privire la EIM este în prezent elaborată de către Ministerul Mediului);
- Legea Nr. 835 din 17.05.96 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului;
- Legea Nr. 1540 din 25.02.1998 privind plata pentru poluarea mediului.

Hotărâri de Guvern și acte ministeriale:

- Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la managementul deșeurilor radioactive Nr. 388 din 26.06.2009;
- Hotărârea Guvernului Nr. 1006 din 13.09.2004 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la concesionarea serviciilor publice de gospodărie comunală;
- Hotărârea Guvernului Nr. 248 din 10.04.2013 cu privire la aprobarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027;
- Hotărârea Ministerului Sănătății Nr. 05-00 din 14.12.2001 cu privire la aprobarea și implementarea "Regulamentului privind gestionarea deșeurilor medicale";
- Instrucțiunea Ministerului Mediului din 08.06.2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat aerului atmosferic la gestionarea deșeurilor de producție și menajere.

Cadrul național instituțional în domeniul MDS constă din următoarele autorități și organe:

La nivel central:

- Parlamentul Republicii Moldova - aprobă legile și hotărârile în domeniul MDS.
- Guvernul Republicii Moldova - aprobă și implementează hotărârile, strategiile și alte politici în domeniul MDS.

- Ministerul Mediului - elaborează și implementează politicile de stat în domeniul protecției mediului și al utilizării raționale a resurselor, orientată spre crearea unor condiții prielnice de trai, dezvoltarea durabilă a țării, cooperarea internațională și alinierea legislației naționale la directivele europene. În subordinea ministerului se află și Fondul Ecologic Național care a contribuit semnificativ la implementarea acțiunilor și la investițiile în domeniul MDS.
- Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor - are misiunea de a elabora, promova și implementa politica de stat privind dezvoltarea regională, planificarea urbană și planificarea utilizării teritoriului, arhitectura, designul, urbanismul, construcție, producerea materialelor de construcție și fondul locativ. Fondul Național pentru Dezvoltarea Regională din gestiunea ministerului și structurile subordonate au un rol important în implementarea proiectelor investiționale în domeniul MDS.
- Ministerul Sănătății - aprobă politicile și instrucțiunile, fiind, totodată, implicat în gestionarea deșeurilor medicale.
- Inspectoratul Ecologic de Stat și filialele sale teritoriale - asigură aplicarea legilor din domeniul mediului înconjurător. Aplică amenzi pentru încălcarea legilor în domeniul managementului deșeurilor.

La nivel local:

- Conducerea raionului - MDS nu constituie o responsabilitate a raioanelor. Totuși, conducerea raionului poate contribui cu investiții în domeniul MDS, poate participa la crearea operatorilor publici, împreună cu comunitățile din raion.
- Comunitățile (administrația locală de nivelul 1) - sunt responsabile de organizarea și implementarea serviciilor publice în domeniul MDS. Conform legii, acestea sunt responsabile de investiții în sector (în practică, acestea se poate baza rareori pe propriile bugete, fiind orientate preponderent, în acest sens, spre proiecte și donatori).

Anexa 3

Prioritățile naționale în sectorul Managementului Deșeurilor Solide

Anexa 3: Prioritățile naționale în sectorul Managementului Deșeurilor Solide

Prioritățile /obiectivele naționale în domeniul managementului deșeurilor sunt prezentate în Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, adoptată de curând, la data de 10.04.2013.

Potrivit documentului, viziunea strategică națională este de a elabora, până în 2027, un management integrat al deșeurilor, eficient din punct de vedere economic și capabil să asigure protecția mediului înconjurător și a sănătății oamenilor.

Această Strategie urmărește promovarea unei modalități noi de colectare a deșeurilor menajere și industriale, recuperarea materialelor reutilizabile, protecția mediului înconjurător și realizarea unui program de salubritate uniformă a străzilor. Acest lucru ar putea conduce la scăderea cantității de deșeuri stocate în zonele respective, prin crearea unui sistem corespunzător în măsură să trateze separat fiecare tip de deșeuri, în vederea protecției mediului.

Rezumând cele spuse mai sus, obiectivele generale ale Strategiei sunt:

- Crearea unor sisteme integrate de management al deșeurilor municipale prin armonizarea cadrului legal, instituțional și reglementar conform standardelor UE, în baza abordării regionale (așezarea geografică, dezvoltarea economică, existența drumurilor de acces, condițiile pedologice și hidrogeologice, numărul populației etc.) și prin divizarea teritorială a țării în 8 regiuni de management al deșeurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii regionale pentru depozitele de DMS și stațiile de transfer;
- Dezvoltarea unor sisteme de colectare și tratare a fluxurilor de deșeuri specifice (ambalaje, deșeurile electrice și electronice, cauciucuri, baterii, etc.) prin promovarea și implementarea principiului „poluatorul plătește”, inclusiv a deșeurilor periculoase (deșeuri medicale, uleiuri uzate etc.) - un punct de colectare la nivel regional.

Obiectivele generale ale Strategiei de gestionare a deșeurilor vor fi implementate prin obiective specifice, pentru fiecare tip de deșeuri:

Deșeuri menajere:

- Promovarea și implementarea sistemelor de colectare selectivă în toate zonele, atât în sectorul casnic, cât și industrial, precum și a instalațiilor de sortare, compostare și reciclare;
- Îmbunătățirea sistemului de transportare a deșeurilor și crearea stațiilor de transfer (4-7 stații per raion);
- Dezvoltarea capacităților de stocare a deșeurilor municipale (construcția a 7 depozite regionale de deșeuri și a 2 stații pentru tratarea mecanico-biologică);
- Îmbunătățirea guvernării instituționale în domeniul managementului deșeurilor municipale, prin crearea asociațiilor regionale a autorităților publice locale (8 asociații).

Ambalaje și deșeuri de ambalaje:

- Creșterea gradului de reutilizare și recuperare a ambalajelor cu 20 % până în anul 2027;
- Dezvoltarea schemelor de valorificare materială și energetică a deșeurilor de ambalaje care nu pot fi reciclate (neadecvate pentru valorificare materială).

Deșeuri vegetale, dejecții animaliere, deșeuri de la prelucrarea lemnului:

- Încurajarea valorificării prin procedee aerobe și anaerobe și consolidarea capacităților de compostare și fermentare a deșeurilor, cel puțin câte o instalație per raion;
- Susținerea valorificării energetice, acolo unde valorificarea materială nu este fezabilă din punct de vedere tehnico-economic, în condiții de siguranță pentru sănătatea populației și pentru mediu.

Cauciucuri uzate:

- Asigurarea unei rețele de colectare a cauciucurilor uzate prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor, centrelor comerciale, parcarilor, etc.;
- Creșterea gradului de valorificare materială și energetică a cauciucurilor uzate prin reciclare sau prelucrare în cuptoarele de ciment.

Deșeuri de echipamente electrice și electronice:

- Asigurarea unei rețele de colectare/valorificare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice scoase din uz;
- Asigurarea posibilității ultimului deținător al echipamentelor electrice și electronice de a le putea preda gratuit unei unități de colectare/valorificare;
- Extinderea reutilizării și reciclării materialelor din echipamente electrice și electronice uzate.

Deșeuri periculoase, cu excepția uleiurilor uzate:

- Asigurarea colectării deșeurilor periculoase separat de cele non-periculoase;
- Crearea condițiilor pentru colectarea separată, tratarea (inclusiv pregătirea pentru reutilizare și reciclare) a deșeurilor periculoase;
- Promovarea valorificării termoenergetice a unor fluxuri de deșeuri periculoase în cuptoarele de ciment, dacă este posibil.

Uleiuri uzate:

- Asigurarea unei rețele de colectare a uleiurilor uzate de la utilizatori/populație prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor;
- Eliminarea pieței ilegale a uleiurilor uzate a căror utilizare generează un impact negativ asupra sănătății populației și mediului;
- Reducerea impactului asupra sănătății populației și mediului înconjurător prin îmbunătățirea gestionării uleiurilor uzate;
- Încurajarea utilizării uleiurilor într-o manieră ecologică și rațională în cuptoarele de ciment.

Baterii și acumulatori uzate:

- Asigurarea unei rețele de colectare a acumulatorilor uzate de la utilizatori/populație prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor;
- Asigurarea gestionării corecte a bateriilor uzate, reciclării sau depozitării lor.

Vehicule scoase din uz:

- Asigurarea unei rețele de colectare/valorificare a vehiculelor scoase din uz;
- Asigurarea posibilității ca ultimul deținător al vehiculului să îl poată preda gratuit unei unități de colectare/valorificare;
- Extinderea reutilizării și reciclării materialelor din vehiculele uzate, precum și a valorificării energetice a celor care nu pot fi valorificate material.

Anexa 4

Prognoza generării deșeurilor solide (similare celor menajere) de către unitățile economice și instituțiile publice, anii 2014-2030

Anexa 4: Prognoza generării deșeurilor solide (similare celor menajere) de către unitățile economice și instituțiile publice, anii 2014-2030

Variabile	Unități	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Deșeuri reziduale (DR) generate:								
DR în zona de deservire „Șoldănești”:	tene/an	306	302	299	295	293	290	287
Mediul urban (or. Șoldănești):	tene/an	88	87	86	85	85	84	84
Mediul rural:	tene/an	217	215	212	210	208	205	203
DR în zona de deservire „Cotiujenii Mari”:	tene/an	50	49	48	47	47	46	45
Deșeuri reciclabile generate:								
Reciclabile în zona de deservire „Șoldănești”:	tene/an	14	17	20	23	25	27	30
Reciclabile din mediul urban:	tene/an	6	7	8	9	9	10	10
reciclabile din mediul rural:	tene/an	8	10	12	14	16	18	20
Reciclabile în zona de deservire „Cotiujenii Mari”:	tene/an	2	2	3	3	4	4	4
Date cu privire la Instituțiile Publice (PI):								
Nr. de IP în zona de deservire „Șoldănești”:	număr	152	152	152	152	152	152	152
Nr. de IP în orașul Șoldănești:	număr	17	17	17	17	17	17	17
Nr. de IP în mediul rural:	număr	135	135	135	135	135	135	135
Nr. de IP în zona de deservire „Cotiujenii Mari”:	număr	27	27	27	27	27	27	27
Date cu privire la școli:								
Zona de deservire „Șoldănești”:								
Nr. de școli și grădinițe în or. Șoldănești:	număr	4	4	4	4	4	4	4
Total elevi în școli	număr	1,054	1,047	1,039	1,032	1,025	1,018	1,011
Total copii în grădinițe	număr	243	242	240	238	237	235	234
Total profesori în școli	număr	86	86	86	86	86	86	86
Total educatori în grădinițe	număr	23	23	23	23	23	23	23
Nr. de școli și grădinițe în mediul rural:	număr	47	47	47	47	47	47	47
Total elevi în școli	număr	3,559	3,536	3,513	3,492	3,471	3,452	3,434
Total copii în grădinițe	număr	1,013	1,007	1,002	997	992	988	984
Total profesori în școli	număr	369	369	369	369	369	369	369
Total educatori în grădinițe	număr	126	126	126	126	126	126	126
Zona de deservire „Cotiujenii Mari”:								
Nr. de școli și grădinițe:	număr	11	11	11	11	11	11	11
Total elevi în școli	număr	816	800	784	768	753	738	723
Total copii în grădinițe	număr	278	273	268	263	258	254	250
Total profesori în școli	număr	76	76	76	76	76	76	76
Total educatori în grădinițe	număr	39	39	39	39	39	39	39
Date cu privire la entitățile economice (EE):								
Nr. de EE în zona de deservire „Șoldănești”:	număr	310	310	310	310	310	310	310
Nr. de EE în or. Șoldănești:	număr	127	127	127	127	127	127	127
Agenți economici mici (întreprinderi individuale):	număr	109	109	109	109	109	109	109
Agenți economici mari (SA, CL, SRL, ÎM, ÎS etc.):	număr	18	18	18	18	18	18	18
Nr. de UE în mediul rural:	număr	183	183	183	183	183	183	183
Agenți economici mici (întreprinderi individuale):	număr	145	145	145	145	145	145	145
Agenți economici mari (SA, CL, SRL, ÎM, ÎS etc.):	număr	38	38	38	38	38	38	38
Nr. de EE în zona de deservire „Cotiujenii Mari”:	număr	44	44	44	44	44	44	44
Agenți economici mici (întreprinderi individuale):	număr	36	36	36	36	36	36	36
Agenți economici mari (SA, CL, SRL, ÎM, ÎS etc.):	număr	8	8	8	8	8	8	8

Note:

- 1) Sursa informațiilor: date cu privire la unitățile economice - Consiliul Raional Șoldănești, 2013; date cu privire la instituțiile publice: autoritățile locale, 2013; date cu privire la școli - Ministerul Educației, 2013; date cu privire la grădinițe de copii - Ministerul Economiei, 2009.
- 2) Ipoteze utilizate pentru calcularea cantității de deșeuri generate: 2,0 kg/entitate econom./zi de lucru; 2,0 kg/inst. publ./ zi de lucru.

0,1 kg/elev/zi de școală; 0,05 kg/copil la grădiniță/zi de lucru.

0,15 kg/profesor la școală/zi de școală; 0,15 kg/educator la grădiniță/zi de lucru.

Zile de școală pe an = 176; zile de lucru pe an = 250.

Compoziția deșeurilor = compoziția deșeurilor menajere.

Rata de reciclare a materialelor reciclabile = rata de valorificare a materialelor reciclabile din deșeurile menajere.

Anexa 5

Generarea deșeurilor rezultate în urma dejecțiilor animaliere, în unitățile administrative din raionul Șoldănești

Anexa 5: Generarea deșeurilor rezultate în urma dejecțiilor animaliere, în unitățile administrative din raionul Șoldănești

Denumirea localității	Numărul de animale:					Cantitatea (m ³ /an) dejecțiilor generate de:					Total deșeurile de grajd:	
	bovine	porcine	Ovine /caprine	Cai /măgari	Păsări de curte	bovine	porcine	Ovine /caprine	Cai /măgari	Păsări de curte	m ³ /an	tone/an
1. Soldanesti city	184	150	503	25	2,965	1,932	240	252	130	116	2,669	2,411
2. Alcedar	120	195	280	45	5,890	1,260	312	140	234	230	2,176	1,887
3. Chipesca	203	280	868	67	7,823	2,132	448	434	348	305	3,667	3,160
4. Climautii de Jos	320	512	277	106	4,868	3,360	819	139	551	190	5,059	4,641
5. Cobilea	211	390	710	121	6,700	2,216	624	355	629	261	4,085	3,551
6. Cusmirca	253	145	264	135	5,469	2,657	232	132	702	213	3,936	3,484
7. Fuzauca	239	109	59	55	2,812	2,510	174	30	286	110	3,109	2,881
8. Gauzeni	151	162	387	112	3,075	1,586	259	194	582	120	2,741	2,382
9. Glinjeni (Hlingeni)	47	50	30	29	1,500	494	80	15	151	59	798	701
10. Mihuleni	65	125	95	13	2,486	683	200	48	68	97	1,095	982
11. Oliscani	113	98	274	65	3,042	1,187	157	137	338	119	1,937	1,684
12. Parcani	40	46	81	7	1,311	420	74	41	36	51	622	554
13. Poiana	81	39	63	59	1,900	851	62	32	307	74	1,325	1,158
14. Raspopeni	450	685	793	100	7,950	4,725	1,096	397	520	310	7,048	6,429
15. Salcia	110	95	17	36	2,108	1,155	152	9	187	82	1,585	1,448
16. Samascani	160	120	216	64	2,500	1,680	192	108	333	98	2,410	2,168
17. Sestaci	162	150	920	64	2,790	1,701	240	460	333	109	2,843	2,453
18. Sipca	102	180	260	18	2,300	1,071	288	130	94	90	1,672	1,512
19. Vadul-Rascov	312	322	614	174	10,500	3,276	515	307	905	410	5,413	4,704
20. Cotiujenii Mari	336	144	977	100	5,500	3,528	230	489	520	215	4,981	4,414
21. Pohoarna	145	163	155	92	4,673	1,523	261	78	478	182	2,521	2,206
22. Rogojeni	87	45	208	15	2,135	914	72	104	78	83	1,251	1,114
23. Dobrusa	178	201	637	62	4,217	1,869	322	319	322	164	2,996	2,629
Total:	4,069	4,406	8,688	1,564	94,514	42,725	7,050	4,344	8,133	3,686	65,937	58,553

Sursa: elaborat de GOPA.

Note:

- 1) Date cu privire la numărul de animale - Ministerul Economiei, 2009 și statisticile r. Șoldănești, 2012-2013.
- 2) Ipoteze utilizate pentru calcularea cantității de dejecții animaliere generate:
bovine - 10,5 m³/an/1 animal, masa 1 animal (de lapte) = 454 kg, zile în spațiu închis = 275, fără așternut;
porcine - 1,6 m³/ an /1 animal, masa 1 animal = 68 kg, zile în spațiu închis = 365; fără așternut;
ovine/caprine - 0,5 m³/ an /1 animal, masa 1 animal = 45 kg, zile în spațiu închis = 185; fără așternut;
cabaline/catâri/asini - 5,2 m³/ an /1 animal, masa 1 animal = 454 kg, zile în spațiu închis = 183; fără așternut;
păsări de curte - 3,9 m³/ an /100 unități de păsări, masa 1 păsări (găină) = 0,9 kg, zile în spațiu închis = 275; fără așternut.

Referințe utilizate pentru calcule - [Gestionarea deșeurilor animaliere generate în gospodării și fermele mici](#), 2008.

Anexa 6

Date privind depozitele de deșeuri solide din raionul Șoldănești

Anexa 6: Date privind depozitele de deșuri solide din raionul Șoldănești

Unitatea administrativă unde este amplasat depozitul	Potențialul de risc pentru sănătatea omului	Potențialul de risc pentru mediul înconjurător	Clasificarea privind necesitatea acțiunilor de remediere	Clasificarea conform riscului total	Posibilitatea extinderii depozitului	Căi de acces	Stratul inferior	Suprafața	Deșuri menajere, %	Deșuri provenite din construcții, demolări, %	Dejecții animale, %	Altele, %
or. Șoldănești	Înalt	Înalt	Urgent	1	Nu	Pietriș		0,5	30	40	20	10
Răspopeni	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol		0,1	0	0	0	0
Rogojeni	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Pietriș	argilă, nisip/sol	0,2	5	80	10	5
Poiana	Mediu	Scăzut	Înalt	2	No	Sol	nisip/sol	0,2	20	20	50	10
Glimăuții de Jos	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Pietriș	argilă	0,3	10	40	40	10
Glinjeni	Mediu	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol	nisip/sol	0,4	15	40	40	5
Parcani	Mediu	Scăzut	Mediu	3	Nu	Sol	nisip/sol	0,4	20	15	60	5
Alcedar	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol	argilă, nisip/sol	0,4	18	18	55	9
Cobîlea	Mediu	Scăzut	Scăzut	4	Nu	Sol	nisip/sol	0,4	15	10	65	10
Șipca	Mediu	Scăzut	Mediu	3	Nu	Pietriș	nisip/sol	0,5	10	15	65	10
Mihuleni	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol	nisip/sol	0,6	20	15	60	5
Olișcani	Mediu	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol	argilă, nisip/sol	0,6	20	20	40	20
Șestaci	Mediu	Scăzut	Mediu	3	Nu	Sol	nisip/sol	0,6	10	15	70	5
Vadul-Râșcov	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol	argilă, nisip/sol	0,8	0	0	0	0
Salcia	Mediu	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol		0,9	20	40	30	10
Fuzăuca	Mediu	Scăzut	Scăzut	4	Da	Pietriș	argilă, nisip/sol	0,9	10	80	5	5
Pohoarna	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Pietriș	argilă, nisip/sol	1	20	10	60	10
Chipeșca	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol	argilă, nisip/sol	1,1	20	20	50	10
Găuzeni	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Pietriș		1,6	21	16	58	5
Cotujenii Mari	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol	argilă, nisip/sol	1,6	9	55	27	9
Sămășcani	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Sol		1,7	15	20	60	5
Cușmirca	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Da	Asfalt	argilă, nisip/sol	1,9	15	20	45	20
Dobrușa	Scăzut	Scăzut	Scăzut	4	Nu	Asfalt	argilă, nisip/sol	2,2	20	20	50	10

Sursa informației: <http://gismediu.gov.md>. Notă: procentajul tipurilor de deșuri de la depozitele de deșuri se bazează pe inspectarea vizuală, efectuată la momentul inventarierii.

Modernizarea serviciilor publice locale, aria de intervenție 1

Anexa 7

Numărul platformelor, a punctelor suplimentare de colectare, a locurilor publice și a containerelor necesare în primăriile din r. Șoldănești

Anexa 7: Numărul platformelor, a punctelor suplimentare de colectare, a locurilor publice și a containerelor necesare în primăriile din r. Șoldănești

Denumirea primăriei	Nr. de platforme	Gradul de acoperire a localităților cu platforme	Containere la platforme:			Nr. punct. suplimentare de colectare:	Containere la punct. suplim. de colectare:			Nr. de locuri publice	Containere în locuri publice:		Total containere	
			p/u deș. reziduale:		p/u reciclabile:		p/u deș. reziduale:		p/u reciclabile:		0.24 m3	0.24 m3	0.24 m3	1.1 m3
			0.24 m3	1.1 m3			0.24 m3	1.1 m3						
1. Soldanesti city	53	98%	212	106	53	4	16	8	4	20	20	60	422	57
2. Alcedar	13	73%		13	13	10		10	20	10	10	30	86	46
3. Chipesca	10	59%		10	10	8		8	16	8	10	30	76	36
4. Climatui de Jos	9	53%		9	18	9		10	20	7	7	21	66	38
5. Cobilea	24	85%		24	48	24		8	16	8	10	30	104	64
6. Cusmirca	20	81%		20	40	4		4	8	4	7	21	76	48
7. Fuzauca	7	90%		7	14	3		3	6	3	7	21	48	20
8. Gauzeni	12	69%		12	24	4		4	8	4	10	30	72	32
9. Glinjeni (Hingeni)	6	78%		6	12	6		5	10	5	5	15	42	22
10. Mihuleni	5	94%		5	10	5		2	4	2	5	15	34	14
11. Oliscani	11	46%		11	22	11		13	26	13	10	30	88	48
12. Parcani	9	99%		9	18	9		1	2	1	5	15	40	20
13. Poiana	8	87%		8	16	8		3	6	3	10	30	62	22
14. Raspopeni	23	80%		23	46	23		6	12	6	10	30	98	58
15. Salcia	9	91%		9	18	9		1	2	1	5	15	40	20
16. Samascani	13	98%		13	26	13		1	2	1	7	21	56	28
17. Sestiaci	7	74%		7	14	7		5	10	5	5	15	44	24
18. Sipca	5	65%		5	10	5		4	8	4	10	30	58	18
19. Vadul-Rascov	17	86%		34	34	17		8	8	4	7	21	70	63
Total:	261		212	522	261	96	16	96	192	96	160	480	1,582	678

Sursa: elaborat de GOPA.

Anexa 8

Colectarea și transportarea deșeurilor reziduale din clusterele de colectare, anii 2014 și 2016

Anexa 8: Colectarea și transportarea deșeurilor reziduale din clusterelor de colectare, anii 2014 și 2016**Anul 2014**

Cluster	Nr. primăriilor din cadrul clusterului	Nr. punctelor de colectare:		Auto-speciala utilizată	Număr de rute per săptămână	Distanța parcursă, per rută (km):		Distanța parcursă (km/an):	Consum combustibil * (litri/an):	Locația depozitului de deșuri	Deșuri colectate și depozitate per an:	
		Platfo- rme	Puncte supliment. de colectare			În timpul colectării	În timpul transportării				tone/a	m ³ /an
Zona de deservire „Șoldănești”												
Cluster 1	1 (or. Șoldănești)	53	4	IVECO 8m ³	9	9	9	7 920	6,744	or. Șoldănești	1 548	3 871
Cluster 2	2 (Parcani, Lipcești)	14	4	MAN 14m ³	1	12	24	1 714	772	or. Șoldănești	257	620
Cluster 3	1 (Cobîlea)	24	8	MAN 22m ³	1	18	26	2 122	876	or. Șoldănești	483	1 164
Cluster 4	1 (Olișcani)	11	13	MAN 14m ³	1	17	17	1 642	697	or. Șoldănești	457	1 101
Cluster 5	2 (Sămășcani, Fuzăuca)	20	4	MAN 14m ³	2	9	32	3 984	1 313	or. Șoldănești	378	912
Cluster 6	3 (Chipeșca, Râșpopeni, Găuzeni)	45	18	MAN 22m ³	3	14	64	11 146	3 555	Râșpopeni	1 035	2 493
Cluster 7	2 (Peciște, Meșeni)	13	10	MAN 22m ³	2	10	94	9 970	3 015	Râșpopeni	648	1 560
Cluster 8	3 (Mihuleni, Glinjeni, Mateuți)	20	13	MAN 22m ³	2	10	33	4 133	1 570	Alcedar	663	1 598
Cluster 9	3 (Alcedar, Poiana, Șipca)	26	17	MAN 22m ³	1	28	38	3 154	1 381	Alcedar	519	1 250
Cluster 10	2 (Cușmirca, Șestaci)	27	9	MAN 14m ³	2	10	29	3 792	1 343	Cușmirca	612	1 474
Cluster 11	3 (Vadul- Rașcov, Climăuții de Jos, Salcia)	35	15	MAN 22m ³	2	21	89	10 570	3 392	Cușmirca	886	2 135
Total:	23	288	115	3	26	158	455	60 147	24 658	-	7 486	18 178

Zona de deservire „Cotiujenii Mari”										
Cluster	1 (Cotiujenii Mari)	2 (Poharna, Rogjeni)	1 (Dobrușa)	3						
	50	30	19	99	-	GAZ 7,5m ³	-	4	8	3
	2 126	3 048	2 088	7 262						
	1 836	1 388	899	4 123						
	Rășpopeni	Rășpopeni	Rășpopeni	-						
	632	432	205	1 269						
Total:								9	25	29
										3 056

Anul 2016

Cluster	Nr. primăriilor din cadrul clusterului	Nr. punctelor de colectare:		Auto-speciala utilizată	Număr de rute per săptămână	Distanța parcursă, per rută (km):		Distanța parcursă (km/an):	Consum combustibil * (litri/an):	Locația depozitului de deșuri	Deșuri colectate și depozitate per an:	
		Plafond	Puncte supliment. de colectare			În timpul colectării	În timpul transportării				tone/an	m ³ /an
Zona de deservire „Șoldănești”												
Cluster 1	1 (orașul Șoldănești)	53	4	IVECO - 8m ³	9	13	9 518	6 984	Parcani	1 554	3 885	
Cluster 2	2 (Parcani, Lipceni)	14	4	MAN - 14m ³	1	16	1 315	559	Parcani	260	627	
Cluster 3	1 (Cobîlea)	24	8	MAN - 22m ³	1	31	2 352	954	Parcani	478	1 152	
Cluster 4	1 (Olișcani)	11	13	MAN - 14m ³	1	17	1 642	697	Parcani	430	1 075	
Cluster 5	2 (Sămășcani, Fuzăuca)	20	4	MAN - 14m ³	2	34	4 157	1 356	Parcani	375	903	
Cluster 6	3 (Chipeșca, Rășpopeni, Găuzeni)	45	18	MAN - 22m ³	3	164	25 574	7 163	Parcani	1 047	2 522	
Cluster 7	2 (Peciște, Meșeni)	13	10	MAN - 22m ³	2	110	11 506	3 339	Parcani	687	1 655	
Cluster 8	3 (Mihuleni, Glinjeni, Mateuți)	20	13	MAN - 22m ³	2	35	4 325	1 618	Parcani	670	1 615	
Cluster 9	3 (Alcedar, Poiana, Șipca)	26	17	MAN - 22m ³	1	57	4 061	1 608	Parcani	510	1 228	

Modernizarea serviciilor publice locale, aria de intervenție 1

Cluster 10	2 (Cușmirca, Șestaci)	27	9	MAN 14m ³	-	2	10	34	4 272	1 463	Parceni	610	1 470
Cluster 11	3 (Vadul-Rașcov, Climăuții de Jos, Sălcia)	35	15	MAN 22m ³	-	2	21	139	15 350	4 587	Parceni	911	2 195
Total:	23	288	115	3	26	158	650	84 072	30 328	7 532	-	18 327	
Zona de deservire „Cotiujeii Mari”													
Cluster 12	1 (Cotiujeii Mari)	50	-	GAZ 7,5m ³	-	4	8	58	12 614	3,409	Parceni	633	1 524
Cluster 13	2 (Pohoama, Rogojeni)	30	-	GAZ 7,5m ³	-	3	9	91	14 510	3,108	Parceni	425	1 024
Cluster 14	1 (Dobrușa)	19	-	GAZ 7,5m ³	-	2	8	56	6 144	1,507	Parceni	195	469
Total:	3	99	-	2	9	25	205	33 268	8,024	1 253	-	3 017	

Sursa: elaborat de GOPA.

*Ipotezele în calcularea consumului de combustibil: autospeciala IVECO – în timpul colectării în zonele rezidențiale = 25 l/100; în timpul transportării pe drumurile principale = 20 l/100. autospeciala MAN – în timpul colectării în zonele rezidențiale = 30 l/100; în timpul transportării pe drumurile principale = 25 l/100. Autospeciala GAZ – în timpul colectării în zonele rezidențiale = 20 l/100; în timpul transportării pe drumurile principale = 15 l/100. Încărcarea deșeurilor în autospecială = 0,15 l per container.

¹Deșeurile reziduale generate de populație, unitățile economice și instituțiile publice.

Anexa 9

Colectarea și transportarea materialelor reciclabile** din clusterelor de colectare, în cadrul zonei acoperite de proiect, anii 2014 și 2016

Anexa 9: Colectarea și transportarea materialelor reciclabile** din clusterele de colectare, în cadrul zonei acoperite de proiect, anii 2014 și 2016

Anul 2014

Cluster	Nr. primăriilor din cadrul clusterului	Nr. punctelor de colectare:		Auto-speciala utilizată	Număr de rute per an	Distanța parcursă, per rută (km):		Consum combustibil * (litri/an):	Materiale reciclabile valorificate (tone/an):	
		Platforme	Puncte supliment. de colectare			În timpul colectării	În timpul transportării			
Zona de deservire „Soldănești”										
Cluster 1	1 (orașul Soldănești)	53	4	MAN - 14m ³	56	28	7	1 943	598	110
Cluster 2	2 (Parcani, Lipceni)	14	4	MAN - 14m ³	16	12	22	546	158	9
Cluster 3	1 (Cobîlea)	24	8	MAN - 14m ³	16	18	24	674	202	18
Cluster 4	3 (Olișcani, Sămășcani, Fuzăuca)	31	17	MAN - 14m ³	20	36	27	1 256	382	31
Cluster 5	2 (Peciște, Meșeni)	13	10	MAN - 14m ³	31	20	55	2 316	629	24
Cluster 6	3 (Chipeșca, Râspopeni, Găuzeni)	45	18	MAN - 14m ³	20	41	50	1 824	537	38
Cluster 7	3 (Mihuleni, Glinjeni, Mateuți)	20	13	MAN - 14m ³	26	20	28	1 251	362	24
Cluster 8	3 (Alcedar, Poiana, Șipca)	26	17	MAN - 14m ³	14	28	50	1 089	325	19
Cluster 9	2 (Cușmirca, Șestaci)	27	9	MAN - 14m ³	17	21	27	816	243	22
Cluster 10	3 (Vadul-Rașcov, Climăuții de Jos, Salcia)	35	15	MAN - 14m ³	21	42	63	2 201	626	33
Total:	23	288	115	1	237	266	353	13 916	4 062	328
Zona de deservire „Cotiujenii Mari”										
Cluster 11	1 (Cotiujenii Mari)	50	-	MAN - 14m ³	10	32	60	924	255	23
Cluster 12	3 (Pohoarna, Rogojeni, Dobrușa)	49	-	MAN - 14m ³	12	44	76	1 436	393	22
Total:	4	99	-	1	22	76	136	2 360	648	45

Anul 2016

Cluster	Nr. primăriilor din cadrul clusterului	Nr. punctelor de colectare:		Auto-specialia utilizată	Număr de rute per an	Distanța parcursă, per rută (km):		Distanța parcursă (km/an):	Consum combustibil * (litri/an):	Materiale reciclabile valorificate (tone/an):
		Platforme	Puncte supliment. de colectare			În timpul colectării	În timpul transportării			
Zona de deservire „Șoldănești”										
Cluster 1	1 (orașul Șoldănești)	53	4	MAN - 14m ³	73	28	11	2 811	838	144
Cluster 2	2 (Parcani, Lipceni)	14	4	MAN - 14m ³	24	12	16	658	191	15
Cluster 3	1 (Cobîlea)	24	8	MAN - 14m ³	24	18	31	1 176	335	27
Cluster 4	3 (Olîșcani, Sămășcani, Fuzăuca)	31	17	MAN - 14m ³	28	36	25	1 702	508	46
Cluster 5	2 (Peciște, Meșeni)	13	10	MAN - 14m ³	49	20	56	3 729	1 000	39
Cluster 6	3 (Chipeșca, Râșpopeni, Găuzeni)	45	18	MAN - 14m ³	31	41	55	2 976	847	59
Cluster 7	3 (Mihuleni, Glinjeni, Mateuți)	20	13	MAN - 14m ³	40	20	35	2 196	612	38
Cluster 8	3 (Alcedar, Poiana, Șipca)	26	17	MAN - 14m ³	21	28	57	1 777	506	29
Cluster 9	2 (Cușmirca, Șestaci)	27	9	MAN - 14m ³	26	21	34	1 425	405	34
Cluster 10	3 (Vadul-Rașcov, Climăuții de Jos, Salcia)	35	15	MAN - 14m ³	33	42	69	3 683	1 021	51
Total:	23	288	115	1	349	266	389	22 133	6 263	482
Zona de deservire „Cotuijenii Mari”										
Cluster 11	1 (Cotuijenii Mari)	50	-	MAN - 14m ³	16	32	65	1 555	422	35
Cluster 12	3 (Pohoarna, Rogojeni, Dobrușa)	49	-	MAN - 14m ³	18	44	81	2 241	607	35
Total:	4	99	-	1	34	76	146	3 796	1 029	70

Sursa: elaborat de GOPA.

* Ipotezele în calcularea consumului de combustibil: autospecialia MAN – în timpul colectării în zonele rezidențiale = 30 l/100; în timpul transportării pe drumurile principale = 25 l/100. Încărcarea deșeurilor în autospecială = 0,15 l per container.

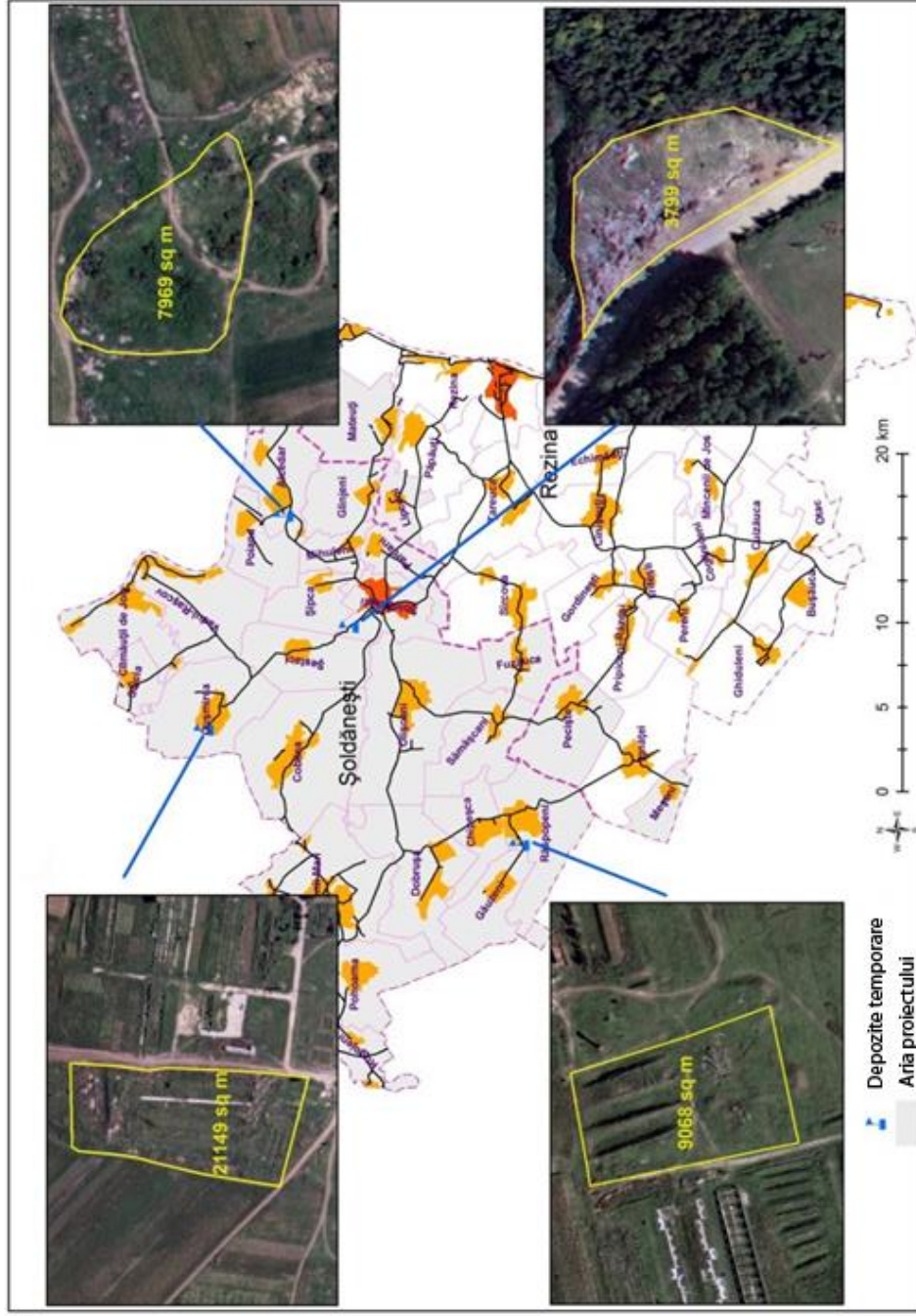
** Materiale reciclabile generate de populație, unitățile economice și instituțiile publice.

Modernizarea serviciilor publice locale, aria de intervenție 1

Anexa 10

Harta depozitelor intermediare de deșeuri din raionul Șoldănești

Anexa 10: Harta depozitelor intermediare de deșeuri din raionul Șoldănești

Anexa 11

Repartizarea contribuțiilor în numerar și a valorii echipamentului între acționarii SA

Anexa 11: Repartizarea contribuțiilor în numerar și a valorii echipamentului între acționarii SA

Nr.	Acționari:	Populație, recensământ 2004	Valoarea echipamentului, MDL	Contribuție în numerar, MDL	Acțiuni, %
1	or. Șoldănești	6,304	3,020,348.12	40,404.33	13.108%
2	Alcedar	1,548	741,671.78	9,921.62	3.219%
3	Chipeșca	1,645	788,146.04	10,543.33	3.420%
4	Climăuții de Jos	1,467	702,863.37	9,402.47	3.050%
5	Cobîlea	2,986	1,430,640.78	19,138.22	6.209%
6	Cușmirca	2,427	1,162,814.86	15,555.41	5.046%
7	Fuzăuca	814	390,000.53	5,217.18	1.693%
8	Găuzeni	1,404	672,679.05	8,998.68	2.919%
9	Hlițeni (Glinjeni)	1,007	482,469.95	6,454.18	2.094%
10	Mihuleni	618	296,093.77	3,960.96	1.285%
11	Olișcani	3,025	1,449,326.31	19,388.18	6.290%
12	Parcani	769	368,440.31	4,928.76	1.599%
13	Poiana	996	477,199.67	6,383.68	2.071%
14	Rășopeni	2,775	1,329,547.28	17,785.85	5.770%
15	Salcia	1,053	504,509.29	6,749.01	2.190%
16	Sămășcani	1,502	719,632.44	9,626.79	3.123%
17	Șestaci	1,184	567,273.50	7,588.63	2.462%
18	Șipca	756	362,211.80	4,845.44	1.572%
19	Vadul-Rașcov	2,004	960,148.74	12,844.27	4.167%
20	Lipcenii	641	307,113.44	4,108.37	1.333%
21	Mateuți	2,045	979,792.50	13,107.05	4.252%
22	Meseni	916	438,870.38	5,870.93	1.905%
23	Peciste	1,914	917,028.28	12,267.43	3.980%
24	Cotiușeni	3,657	1,752,127.71	23,438.87	7.604%
25	Dobrușa	1,541	738,317.97	9,876.76	3.204%
26	Pohoarna	2,002	959,190.50	12,831.45	4.163%
27	Rogojeni	743	355,983.29	4,762.12	1.545%
28	Cons. r. Soldanesti		0.00	170,000.00	0.728%
	Total	47,743	22,874,441.67	476,000.00	100.000%

Anexa 12

Detalii cu privire la funcționarea Societății pe Acțiuni, structura acesteia și alte aspecte conexe

Anexa 12: Detalii cu privire la funcționarea Societății pe Acțiuni, structura acesteia și alte aspecte conexe

Relația financiară dintre SA și acționarii săi

La începutul lui 2012, un număr de autorități locale au decis să ia în considerare înființarea unei întreprinderi inter-municipale de MDS sub forma unei societăți pe acțiuni care să cuprindă primăriile din raionul Șoldănești și alte patru primării adiacente din raionul Rezina. Și Consiliul Raionul Șoldănești participă. Pașii procesului de luare a deciziilor cu privire la înființarea unei întreprinderi CIM sunt prezentați în Anexa 14.

După creare, SA va încheia cu fiecare primărie un contract de prestare a serviciilor. Plățile totale încasate de la acționari pentru serviciul prestat de SA ar trebui să fie suficient pentru a acoperi integral costurile aferente sistemului de management al deșeurilor solide.

Este necesar ca SA să factureze lunar, în avans, primăriile, iar acestea din urmă să achite plățile în mod corespunzător. Primăriile vor achita serviciile în funcție de numărul oficial de locuitori înregistrați. Este necesar ca prețul per locuitor pentru un anumit serviciu să fi același pentru toate comunitățile, indiferent de distanța față de depozitul de deșeuri.

Primăriile sunt responsabile pentru colectarea, de la fiecare gospodărie, a taxelor pentru serviciul de management al deșeurilor solide. În cazul în care rata de colectare este mai mică de 100%, acționarul va acoperi diferența din bugetul municipal, dacă nu sunt disponibile surse adiționale de finanțare (de ex. din partea autorităților centrale sau raionale).

În cazul în care comunitățile nu-și onorează obligațiile de plată, SA are dreptul să întrerupă deservirea comunității respective, nu înainte de a-i expedia acesteia din urmă unui aviz corespunzător. Cu siguranță, pe termen lung, achitarea serviciilor este foarte importantă pentru asigurarea durabilității financiare a SA. În caz contrar, va fi necesar ca SA să-și suspende activitatea și să se declare falimentară.

Unul dintre scopurile unei SA este de a genera profit. Totuși, este necesar ca acest profit să fie utilizat doar într-o anumită măsură, sau chiar deloc, pentru achitarea de dividende pentru acționari. Mai mult, taxele/tarifele percepute pentru serviciile prestate ar trebui utilizate pentru acoperirea costurilor aferente managementului deșeurilor, iar orice alt surplus ar trebui reinvestit sau transformat în rezerve, care, în cele din urmă, să fie utilizate pentru renovarea ulterioară a depozitului de deșeuri sau pentru achiziționarea unei noi infrastructuri de management al deșeurilor.

Este necesar de a limita la maximum retragerea din componența SA, în măsura permisă de lege, cu precădere în primii ani după lansarea depozitului de deșeuri. Părăsirea SA trebuie să fie reglementată în mod expres, ținându-se cont de durabilitatea financiară și instituțională a SA.

Capitalul social

Acționarii SA vor fi comunitățile și raionul Șoldănești. Capitalul social va conține o parte în numerar și o altă parte „în natură”. Partea în numerar va fi egală cu 28 000 Euro, dintre care 35,7% (10 000 Euro) o va constitui contribuția raionului, iar cealaltă parte - contribuția comunităților, adică 64,3% (18 000 Euro). Contribuția comunităților va fi calculată în funcție de numărul de locuitori din fiecare dintre acestea. Repartizarea plăților în numerar, precum și valoarea echipamentului, se prezintă în Anexa 11.

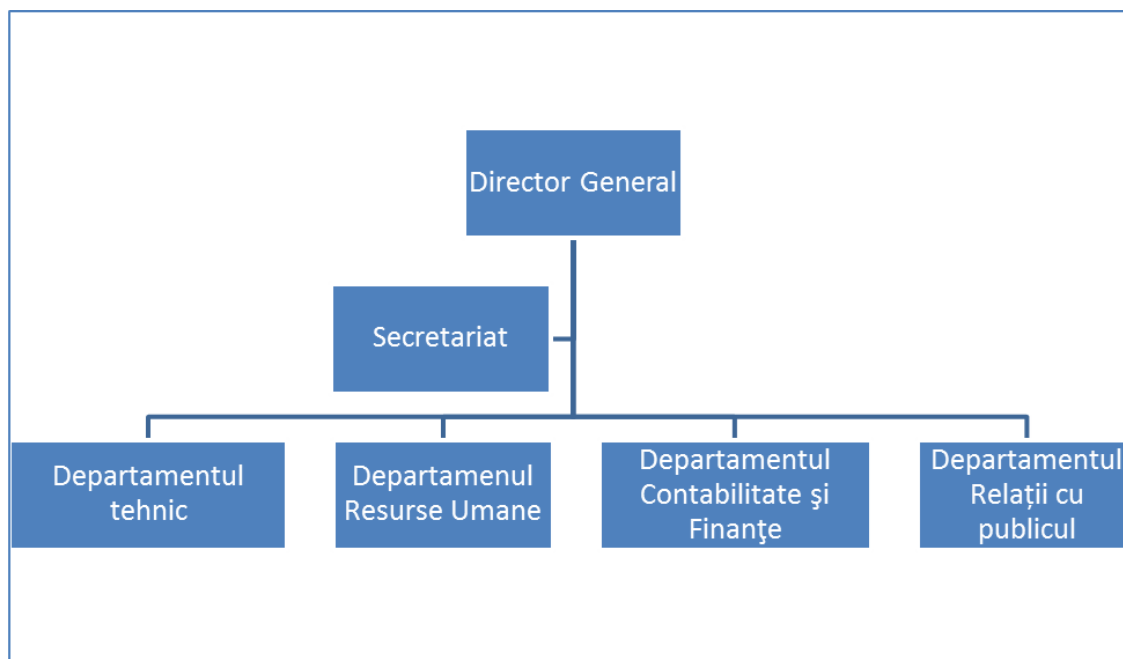
Partea „în natură” va fi constituită din echipamentul donat orașului Șoldănești. Pentru a asigura egalitatea, dreptul de proprietate asupra acestui echipament a fost distribuit localităților în funcție de numărul de locuitori. Formula combinată - numerar și „în natură” - a capitalului social va rezulta în repartizarea acțiunilor conform Anexei 11. Această procedură destul de complicată a fost necesară, din moment ce întreg echipamentul a fost donat doar orașului Șoldănești, deși intenția clară era ca toate comunitățile-părți ale SA să beneficieze de pe urma acestuia. Din moment ce echipamentul donat este nou, valoarea acestuia poate fi apreciată conform prețului inițial.

Totodată, din donație fac parte și 259 de platforme (cu o valoare de 1 949 882 MDL sau 114 670 EUR), ce constituie puncte de colectare pentru plasarea containerelor. Aceste platforme sunt construite în locurile potrivite din localități, iar dreptul de proprietate asupra lor a fost inițial transferat comunităților, ceea ce ar trebui, de fapt, să rămână neschimbat.

Echipamentul ce nu face parte din donație, precum și alte echipamente de birou, vor fi date în arendă /chirie SA contra unei taxe nominale. S-a analizat opțiunea de a înscrie aceste articole în categoria contribuției „în natură”, dar acest fapt ar fi presupus o procedură complicată și costisitoare de evaluare, iată de ce a fost selectată opțiunea dării în arendă. Utilajele și echipamentul ce urmează a fi date în arendă, nu pot fi depreciate financiar, din moment ce acestea sunt deținute direct de comunități. Totuși, în comparație cu valoarea echipamentului nou, acest fapt are o influență minoră asupra rezultatelor SA.

Structura organizațională a SA

Structura organizațională a SA, conducerea și sarcinile structurii administrative este prezentată detaliat în proiectul de statut. Organigrama SA este prezentată mai jos.

Din structura administrativă va face parte:

Departamentul tehnic, responsabil de:

- Planificarea managementului deșeurilor;
- Planificarea operațională;

- Colectare, transfer și transportare;
- Întreținerea echipamentului, inclusiv a containerelor;
- Monitorizarea procesului de funcționare;
- Colectarea și sortarea materialelor reciclabile;
- Colectarea și tratarea materialelor compostabile;
- Exploatarea depozitului de deșeuri.

Departamentul de Resurse Umane, responsabil de:

- Managementul resurselor umane;
- Angajarea personalului;
- Semnarea contractelor cu angajații;
- Instruirea angajaților.

Departamentul de Relații cu publicul, responsabil de:

- Diseminarea, în atenția publicului și a altor părți interesate, a materialelor informaționale privind managementul deșeurilor;
- Gestionarea reclamațiilor; reacționarea și întreprinderea de acțiuni pe marginea unor reclamații din partea clienților (publicul, comunitățile, entitățile comerciale etc.).

Departamentul de Contabilitate și Finanțe, responsabil de:

- Managementul financiar;
- Planificarea bugetului;
- Calcularea tarifelor;
- Controlul și monitorizarea financiară;
- Încheierea contractelor;
- Activitățile comerciale, inclusiv vânzarea materialelor reciclabile și a compostului.

Depozitul de tranziție

Se presupune că investițiile în depozitul de tranziție vor lua forma unui grant, dar exploatarea și întreținerea ulterioară, pe termen lung, de asemenea necesită resurse semnificative. Dreptul de proprietate asupra depozitului poate fi repartizat similar ca și în cazul dreptului de proprietate asupra echipamentului, adică în funcție de numărul de locuitori din fiecare comunitate separat. Decizia finală privind dreptul de proprietate asupra depozitului poate fi luată mai târziu, din moment ce este puțin probabil ca acest depozitul de deșeuri să fie construit până în anul 2015.

Conducerea satului Parcani a acceptat, printr-o decizie a consiliului, ca depozitul de deșeuri să fie construit pe terenul stabilit, dar, evident, va fi necesară achitarea unor anumite plăți primăriei pentru utilizarea teritoriului dat.

Funcționarea depozitului de deșeuri va fi asigurată de personalul departamentului tehnic al SA, care va fi remunerat din taxele /tarifele achitate de populație și persoanele juridice, precum și din fondurile suplimentare acumulate din plățile de utilizare a depozitului, achitate de entitățile externe, ce vor aduce deșeuri la acest depozit de deșeuri. Aceste taxe /tarife /plăți ar trebui să fie suficiente pentru a acoperi costurile

operaționale și deprecierea (uzura) infrastructurii și echipamentului depozitului de deșeuri.

Controlul de mediu al SA

Inspectoratul Ecologic din Șoldănești, care este o unitate a Inspectoratului Ecologic de Stat, este entitatea responsabilă de supravegherea și verificarea faptului ca activitățile de management al deșeurilor realizate de autoritățile locale, prin urmare de SA, să fie executate prin respectarea atitudinii grijulii față de mediu și a regulilor și regulamentelor aferente.

Activitatea Inspectoratului Ecologic din Șoldănești include, de asemenea, măsuri de constrângere aplicate producătorilor de deșeuri, iar acest fapt este foarte important pentru durabilitatea SA, deoarece asigură ca producătorii de deșeuri să utilizeze metoda corectă de management pentru deșeurile solide, adică serviciile SA.

Inspectoratul Ecologic din Șoldănești duce lipsă de resurse și experiență și ar fi binevenit să beneficieze de pe urma unui program de consolidare a capacității.

Anexa 13

Planul de acțiuni - acțiunile implementate și planificate, în contextul implementării componentei de MDS al SDSE pentru raionul Șoldănești, pentru perioada 2012 - 2019 (conform situației din 30 Iunie 2014)

Anexa 13: Planul de acțiuni - acțiunile implementate și planificate, în contextul implementării componentei de MDS al SDSE pentru raionul Șoldănești, pentru perioada 2012 - 2019 (conform situației din 30 Iunie 2014)

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
Obiectiv specific 1. Implementarea colectării selective a deșeurilor menajere în cel puțin 80% și 100% din localitățile raionului, către sfârșitul anului 2015 și 2019 respectiv.							
1.	Dezvoltarea sistemului intercomunitar pentru colectarea separată a deșeurilor menajere:						Localități cu servicii de colectare separată a deșeurilor (80% în 2015, 100% 2019) Populația cu acces la serviciul de MDS (80% în 2016, 90% în 2019)
1.1	Scrisoare de intenție semnată de către primărie	Implementat	August - septembrie, 2012	ADR Centru, GIZ			Scrisoarea de intenție semnată
1.2	Dezvoltarea conceptului sistemului intercomunitar de management al deșeurilor solide	Implementat	August - septembrie, 2012	ADR Centru, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Documentul de concept aprobat
1.3	Identificarea punctelor de colectare a deșeurilor (platforme pentru containere) în cadrul localităților	Implementat	Octombrie - noiembrie, 2012	APL1, ADR Centru	Asistența tehnică GIZ		Hărțile create
1.4	Aprobarea locurilor punctelor de colectare a deșeurilor	Implementat	Noiembrie, 2012	APL1, Serviciile descentralizate ale Autorităților centrale			Documentele de aprobare semnate
1.5	Proiectarea și organizarea licitației privind construcția platformelor cu containere	Implementat	Octombrie - noiembrie, 2012	ADR Centru, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Desenele tehnice pentru platforme (2 tipuri) aprobate Compania de construcții selectată
1.6	Construirea, în localități, a platformelor pentru containere în locurile aprobate	Implementat	Noiembrie, 2012 - aprilie, 2013	Compania de construcții (Contractant)	1 968 270	GIZ	259 de platforme construite și recepționate

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
1.7	Organizarea licitației privind renovarea sediului Companiei de management al deșeurilor din or. Șoldănești	Implementat	Octombrie 2012 - martie, 2013	ADR Centru, construcții (Contractant)	953 360	GIZ	Compania de construcții selectată Sediul renovat și recepționat
1.8	Specificarea tipului de containere, organizarea licitației și procurarea acestora	Implementat	Noiembrie, 2012	ADR Centru, GIZ	2 890 000	GIZ	Numărul de containere procurate
1.9	Specificarea tipului de vehicule de colectare și a echipamentului de management al deșeurilor, organizarea licitației și procurarea acestora	Implementat	Noiembrie, 2012 - august, 2013	ADR Centru, GIZ	19 998 850	GIZ	Unități de transport /echipament procurate
1.10	Desfășurarea sesiunilor de instruire pentru șoferi și alți angajați, implicați în colectarea deșeurilor	Implementat	Martie, 2014	ÎM Șoldănești și ÎM Florești			Numărul de angajați instruiți
1.11	Organizarea unei licitații pentru selectarea unei companii pentru livrarea a unui sistem GIS/GPS de monitorizare a vehiculelor	Implementat	Martie, 2014	GIZ			Companie selectată
1.12	Instalarea sistemului GIS/ GPS de monitorizare (pentru 13 vehicule)	Implementat	Iunie, 2014	Compania (Contractant)	65 000	GIZ	Sistemul GIS/GPS de monitorizare instalat și recepționat
1.13	Plasarea containerelor la punctele de colectare	Planificat	Iulie - August, 2014	ÎM Șoldănești	Asistența tehnică GIZ		Numărul de containere repartizate la platforme
1.14	Eficiențierea sistemului intercomunitar de colectare separată a deșeurilor menajere	planificat	Septembrie 2014 - decembrie 2019	Prestatorul de servicii	ASD	ASD	Puncte noi de și rute eficientizare de colectare stabilite
2.	Crearea companiei intercomunitare (CIM) pentru managementul deșeurilor						CIM pentru managementul deșeurilor creată (Septembrie 2014)
2.1	Aprobarea, de către comunități, a formei CIM (Societate pe Acțiuni)	Implementat	Iulie, 2013	ADR Centru, GIZ			Procesul-verbal al întrunirii
2.2	Pregătirea documentelor juridice	Implementat	Iulie - noiembrie,	ADR Centru, GIZ	Asistența		Numărul de documente juridice

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
	(privind crearea CIM)		2013		tehnică GIZ		transmise către APL1
2.3	Aprobarea de către comunități a documentelor	Implementat	Noiembrie, 2013 - iunie, 2014	APL1			Numărul de documente juridice aprobate de APL1
2.4	Plățile de capital social pentru înregistrarea CIM	Planificat	August, 2014	APL1, APL2			Numărul de APL-uri care au achitat integral valoarea acțiunilor
2.5	Înregistrarea CIM	Planificat	August, 2014	APL1, APL2			CIM înregistrată
2.6	Organizarea primei Adunări Generale a CIM înregistrate	Planificat	Septembrie, 2014	APL1, APL2			Adunarea Generală organizată Organele de conducere a CIM selectate
3.	Capacitarea CIM						CIM privind managementul deșeurilor operațională
3.1	Elaborarea evaluării necesităților de capacitate	Implementat	Martie - octombrie, 2013	ADR Centru, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Documentul cu privire la necesitățile de capacitate aprobat
3.2	Angajarea personalului suplimentar	În curs de implementare	Martie - septembrie, 2014	CIM, APL1, APL2			Numărul de persoane angajate
3.3	Implementarea unui program software de contabilitate	Planificat	August - septembrie, 2014	CIM, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Programul software de contabilitate este funcțional
3.4	Implementarea sistemelor de management (GIS, GPS etc.)	Planificat	Iulie, 2014	CIM, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Sisteme de management în funcție
3.5	Oferirea de instruire	Planificat	August - noiembrie, 2014	CIM, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Numărul de angajați instruiți
3.6	Elaborarea bugetului și contabilității CIM	Planificat	August - septembrie, 2014	CIM, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Bugetul aprobat și contabilitatea creată
Obiectiv specific 2. Reducerea numărului de depozite de deșuri: de la 23 de rampe de deșuri negestionate în 2013, la cel mult 4 rampe gestionate în 2014 și la 1 depozit nou (de tranziție) către anul 2016.							

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
1.	Stabilirea depozitelor de deșeuri pe termen scurt						4 depozite de deșeuri reabilitate și funcționale Numărul depozitelor utilizate (23 în 2013, 4 în 2014)
1.1	Identificarea a 4 - 5 depozite de deșeuri potrivite pentru utilizare temporară	Implementat	Iulie, 2013	APL1, APL2, autoritățile centrale ale unităților locale			Depozitele temporare de deșeuri identificate
1.2	Aprobarea utilizării depozitelor temporare de deșeuri	Implementat	Noiembrie, 2013 - martie, 2014	APL1			Deciziile Consiliilor Locale adoptate
1.3	Proiectarea lucrărilor de reabilitare a depozitelor temporare de deșeuri și organizarea licitației în acest sens	Implementat	Decembrie, 2013 - martie, 2014	ADR Centru, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Documentele privind specificațiile tehnice aprobate Compania selectată
1.4	Desfășurarea lucrărilor de reabilitare a depozitelor temporare de deșeuri	În curs de implementare	Iunie - iulie, 2014	Compania (Contractant)	469 600	GIZ	Lucrările de reabilitare recepționate
2.	Crearea Centrului Intercomunitar de Management al Deșeurilor Solide (CIMMDS)						Depozitul de tranziție funcțional (către anul 2016) Instalațiile de recuperare a materialelor reciclabile și instalații de valorificare și tratare a deșeurilor organice /agricole sunt funcționale (către anul 2016)
2.1	Elaborarea studiului de fezabilitate a CIMMDS în Parcani, r. Șoldănești	Implementat	Iulie, 2013 - februarie, 2014	ADR Centru, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Studiul de fezabilitate aprobat
2.2	Schimbarea tipului/destinației terenului pentru construcția CIMMDS	Implementat	Aprilie 2013 - noiembrie, 2013	APL1 Parcani, APL2 Șoldănești	52 000	APL2 Șoldănești	Hotărârea de Guvern cu privire la schimbarea destinației terenului publicată
2.3	Organizarea licitației pentru selectarea Companiei de proiectare	Implementat	Martie - aprilie, 2014	ADR Centru, GIZ			Compania de proiectare selectată

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
2.4	Proiectare detaliată a CIMMDS	Planificat	Iunie - septembrie, 2014	Compania de proiectare (Contractant), ADR Centru, GIZ	848 000 și Asistența tehnică GIZ	GIZ	Desenele tehnice aprobate de către client
2.5	Aprobarea proiectării detaliate de către autoritățile centrale /locale	Planificat	Septembrie - noiembrie, 2014	ADR Centru, GIZ			Desenele tehnice de proiect aprobate de autorități
2.6	Organizarea licitației pe marginea construcției CIMMDS	Planificat	Decembrie, 2014 - ianuarie, 2015	ADR Centru, GIZ			Compania de construcție selectată
2.7	Construcția CIMMDS	Planificat	Aprilie - noiembrie, 2015	Compania de construcții (Contractant), ADR Centru, GIZ	30 155 000	FNDR, GIZ	Lucrările de construcție finalizate
2.8	Recepționarea lucrărilor și darea în exploatare a CIMMDS	Planificat	Noiembrie, 2015	ADR Centru, GIZ			Lucrările de construcție recepționate
2.9	Sesiuni de instruire pentru operatori	Planificat	Septembrie - noiembrie, 2015	Compania de construcții (Contractant), ADR Centru, GIZ	Asistența tehnică GIZ		Numărul de angajați instruiți
2.10	Organizarea licitației și procurarea restului de echipament necesar pentru funcționarea CIMMDS	Planificat	Iulie - octombrie, 2015	ADR Centru, GIZ	1 615 000	FNDR, GIZ	Echipamentul achiziționat
3.	Evaluarea impactului asupra Mediului Înconjurător (EIM) al proiectului CIMMDS						Documentul EIM elaborat (conform exigențelor juridice naționale)
3.1	Organizarea licitației și selectarea companiei de consultanță în domeniul EIM	Implementat	Mar, 2014	ADR Centru, GIZ			Compania de Consultanță în domeniul EIM selectată
3.2	Elaborarea documentului de EIM	În curs de implementare	Aprilie - iulie, 2014	Compania de EIM (Contractant)	130 000	GIZ	Documentul EIM aprobat de client
3.3	Audiere publică cu privire la documentul de EIM	Planificat	Iulie - August, 2014	Compania de EIM (Contractant), APL1 Parcani, APL2 Șoldănești			Evenimentul de audiere publică desfășurat

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
3.4	Aprobarea /expertiza documentului de EIMf de către autoritățile centrale	Planificat	August - Septembrie, 2014	Inspectoratul Ecologic de Stat			Documentul EIMf aprobat de către autoritățile centrale
3.5	Elaborarea capitolului privind „Protecția mediului înconjurător” al proiectului CIMMDS	Planificat	Septembrie, 2014	Compania de EIMf (Contractant)	25 000	GIZ	Capitolul „Protecția mediului înconjurător” a proiectului aprobat de către autoritățile competente
4.	Obținerea de fonduri pentru construcția CIMMDS						Fonduri identificate
4.1	Identificarea donatorului (donatorilor)	În curs de implementare	Februarie - Iulie, 2014	GIZ, MDRC, ADR Centru			Numărul de donatori selectați
4.2	Pregătirea cererii de solicitare a fondurilor	Planificat	Iulie - Septembrie, 2014	GIZ, MDRC, ADR Centru	Asistența tehnică GIZ		Cererea de solicitare de fonduri depusă
4.3	Aprobarea finanțării	Planificat	Septembrie - octombrie, 2014				Fonduri aprobate
5.	Închiderea depozitelor de deșeuri						Toate depozitele închise (până în 2019)
5.1	Pregătirea planurilor privind închiderea depozitelor de deșeuri	Planificat	Decembrie, 2015 - martie, 2016	APL1, APL2	ASD	ASD	Planuri elaborate
5.2	Identificarea fondurilor pentru închiderea depozitelor de deșeuri din raion	Planificat	Martie - iunie, 2016	APL1, APL2	ASD	ASD	Finanțare identificată
5.3	Închiderea depozitelor de deșeuri în întreg raionul	Planificat	Iulie, 2016 - decembrie, 2019	APL1, APL2	ASD	ASD	Numărul de depozite închise
Obiectiv specific 3. Asigurarea recuperării, către sfârșitul anului 2015, a cel puțin 20% din materialele reciclabile conținute în deșeurile menajere colectate și a 40% către sfârșitul anului 2019.							
Obiectiv specific 4. Promovarea compostării deșeurilor organice /agricole în gospodării și pe platformele speciale de compostare, în vederea reducerii, până la finele anului 2019, cu cel puțin 30% a cantității acestor deșeuri gestionate defectuos (ex: depozitate în gunoiști, incinerate în cadrul gospodăriilor, aruncate pe malul râurilor, etc.).							

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
1.	Stabilirea unui depozit temporar (cu presă) pentru materialele reciclabile						Cantitatea de materiale reciclabile valorificate (rată de valorificare - 20% către sfârșitul anului 2015)
1.1	<i>Identificarea locului depozitului temporar pentru deșeurile reciclabile</i>	<i>Implementat</i>	<i>Aprilie, 2014</i>	<i>APL1 Șoldănești</i>			<i>Locul identificat de APL1 Șoldănești</i>
1.2	<i>Contractarea companiei de proiectare pentru actualizarea proiectului privind lucrările de reparație a depozitului în or. Șoldănești</i>	<i>Implementat</i>	<i>Mai, 2014</i>	<i>GIZ</i>			<i>Compania de proiectare contractată Planurile actualizate</i>
1.3	Licitarea pentru lucrări de renovare /amenajare la depozit	Planificat	Iulie, 2014	GIZ, ADR Centru			Companie selectată și contractată
1.4	Efectuarea lucrărilor de renovare /amenajare la depozit	Planificat	Iulie - septembrie, 2014	Contractor, APL1 Șoldănești, ADR Centru	255 000	GIZ	Depozit temporar funcțional
2.	Desfășurarea unei campanii inițiale de sensibilizare privind managementul deșeurilor solide						Populația conștientă de necesitatea de a colecta separat deșeurile menajere și de a composta deșeurile organice /agricole
2.1	<i>Organizarea licitației și selectarea unei ONG pentru desfășurarea campaniei de sensibilizare</i>	<i>Implementat</i>	<i>Septembrie, 2013</i>	<i>ADR Centru, GIZ</i>			<i>ONG selectat</i>
2.2	<i>Desfășurarea campaniei de sensibilizare: planificarea campaniei de sensibilizare; proiectarea și publicarea materialelor de sensibilizare; crearea comitetelor locale de cetățeni; organizarea evenimentelor publice privind sensibilizarea populației</i>	<i>În curs de implementare</i>	<i>Ianuarie - august, 2014</i>	<i>ONG, APL1</i>	<i>667 920</i>	<i>GIZ</i>	<i>Numărul de materiale de sensibilizare distribuite Numărul de comitete de cetățeni active Numărul de evenimente publice organizate</i>
2.3	<i>Evenimente legate de lansarea colectării deșeurilor</i>	<i>Planificat</i>	<i>Iulie - septembrie, 2014</i>	<i>ONG, CIM, APL1</i>			<i>Numărul de evenimente (cu privire la lansarea colectării deșeurilor) desfășurate</i>

Nr.	Acțiuni	Statut	Perioada de implementare	Responsabil de implementare	Costuri, MDL	Sursa de finanțare	Indicatorii de monitorizare
2.4	Activități de curățare	Planificat	August - octombrie, 2014	APL1, ÎM Șoldănești, ONG	378 540	GIZ	Numărul de activități de curățare desfășurate
3.	Sensibilizarea continuă a populației cu privire la managementul deșeurilor						Rata de valorificare a materialelor reciclabile (25% în 2016, 40% în 2019) Compostarea în cadrul gospodăriilor familiale (o rată de compostare de 30% către anul 2019)
3.1	Sensibilizarea continuă a populației cu privire la regulile de colectare și reciclare a deșeurilor	Planificat	Ianuarie, 2015 - decembrie 2019	CIM, APL1, ONG-uri	250 000	CIM, APL1, ONG-uri	Numărul materialelor de sensibilizare a populației distribuite Rata de valorificare a materialelor reciclabile
3.2	Sensibilizarea continuă a populației cu privire la compostarea deșeurilor organice	Planificat	Ianuarie, 2015 - decembrie 2019	CIM, APL1, ONG-uri	250 000	CIM, APL1, ONG-uri	Numărul materialelor de sensibilizare a populației distribuite Rata de compostare a deșeurilor organice

Anexa 14

Glosar de termeni

Anexa 14: Glosar de termeni

Analiza compoziției (structurii morfologice) a deșeurilor - activitate în urma căruia se analizează și se stabilește componentele de bază (de ex., plastic, hârtie, metal, sticlă, reziduuri organice, reziduuri nereciclabile, etc.) în structura deșeurilor.

Analiza SWOT (matrice SWOT) - este o metodă structurală de planificare folosită pentru a evalua punctele forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările a unui proiect sau a unei organizații.

Aviz de mediu - actul administrativ emis de autoritatea competentă pentru protecția mediului, care confirmă integrarea aspectelor privind protecția mediului în planul sau programul supus adoptării.

Centru intercomunitar de management al deșeurilor solide (în r. Șoldănești) - un complex de infrastructură, construcții, instalații și echipament pentru gestionarea deșeurilor solide menajere. Centrul din s. Parcani, r. Șoldănești include următoarele componente: 1) stație de recuperare a materialelor reciclabile - sortarea și pregătirea materialelor reciclabile (inclusiv balotarea /ambalarea acestora) pentru comercializare către agenți economici care prelucrează /utilizează /reciclează astfel de materiale; 2) stație de compostare a deșeurilor organice /agricole - valorificarea deșeurilor organice provenite din gospodării prin producere de compost; 3) depozit modern (de tranziție) de deșeuri - depozitarea deșeurilor menajere în decurs de cca 10 ani, până la darea în exploatare a depozitului ecologic regional (acest depozit urmează a fi substituit cu o stație de transfer odată ce va fi închis); 4) alte construcții administrative și conexe - găzduirea personalului și a tehnicii din cadrul centrului, punctul de cântărire a deșeurilor care intră pe teritoriul centrului, etc.

Cluster de colectare a deșeurilor - descrie o arie restrânsă (care poate fi compusă din una sau mai multe localități) care împarte aceeași rută și zi de colectare a deșeurilor solide. În cadrul zonei de deservire, clusterelor de colectare a deșeurilor sunt stabilite în funcție de proximitatea localităților la rutele de colectare și infrastructura de stocare și tratare a deșeurilor utilizate în comun.

Colectare selectivă /separată a deșeurilor - sistem specific de colectare a deșeurilor ce permite segregarea gunoiului pe categorii de deșeuri și materialele reciclabile, permițând, astfel, recuperarea materialelor reciclabile valoroase. De regulă, în cadrul unui astfel de sistem, utilizatorii serviciului de salubritate plasează deșeurile pe fracții separate în tomberoane /containere diferite, ceea ce îi permite prestatorului de servicii să recupereze materialele reciclabile conținute în deșeurile menajere.

Companie intercomunitară /inter-municipală de management al deșeurilor solide (CIM) - companie care prestează servicii publice de gestionare a deșeurilor solide în mai multe municipalități partenere.

Compostare - tratare aerobă (utilizându-se microorganisme) a deșeurilor organice în condiții controlate, în procesul căruia se produc reziduuri organice stabilizate (compost).

Cooperare intercomunitară /inter-municipală - termen generic care se referă la oferirea în comun a serviciilor publice în mai multe municipalități partenere cu scopul de a reduce costurile capitale și curente a serviciului.

Depozitarea deșeurilor - depunerea deșeurilor în locuri autorizate și special amenajate în acest scop (poligoane, gunoiști, spații subterane), în vederea înhumării sau păstrării lor temporare pentru o posibilă prelucrare și utilizare ulterioară.

Depozit /poligon /rampă de deșeuri (groapă de gunoi, gunoiște) - amplasament pentru eliminarea finală a deșeurilor prin depozitare pe sol sau în subteran.

Depozit de deșeuri regional - depozit pentru eliminarea finală a deșeurilor folosit în comun de mai multe localități din o anumită regiune.

Depozit de deșeuri de tranziție - depozit pentru eliminarea finală a deșeurilor folosit în comun de mai multe localități din un raion până la darea în exploatare a depozitului regional. Acesta poate fi folosit între 4 și 10 ani.

Depozit de deșeuri temporar - depozit autorizat pentru eliminarea finală a deșeurilor folosit pentru 2 - 3 ani, până la darea în exploatare a depozitului de tranziție sau regional.

Depozitare intermediară a deșeurilor - depozitarea deșeurilor solide la depozitele temporare.

Deșeuri - substanțe, materiale, obiecte, resturi de materii prime provenite din activități economice, menajere și de consum, care și-au pierdut, integral sau parțial, valoarea inițială de întrebuințare, dintre care unele sunt reutilizabile după prelucrare.

Deșeuri agricole - deșeuri provenite din activități agricole, precum resturi vegetale, băligar, etc.

Deșeuri biodegradabile (organice) - deșeuri care suferă descompuneri în prezența sau în absența oxigenului (deșeuri alimentare, de grădină, agricole, hârtie, carton, etc.).

Deșeuri de producție - deșeuri rezultate în urma unor procese tehnologice.

Deșeuri menajere-deșeuri provenite din activități casnice și de consum, inclusiv deșeurile periculoase conținute în acestea.

Deșeuri asimilabile cu deșeurile menajere - deșeurile provenite din industrie, comerț, din sectorul public, administrativ, care prezintă compoziție și proprietăți similare cu deșeurile menajere și care sunt colectate, transportate, prelucrate și depozitate împreună cu acestea.

Deșeuri municipale - deșeuri menajere și alte deșeuri care, prin natură sau compoziție, sunt similare cu deșeurile menajere și care sunt generate pe raza localităților.

Deșeuri periculoase - deșeuri toxice, inflamabile, explozive, corosive, infecțioase sau de altă natură, care, introduse în mediu, pot aduce daune plantelor, animalelor sau omului.

Deșeuri reciclabile - deșeuri care pot constitui materie primă într-un proces de producție pentru obținerea produsului inițial sau pentru alte scopuri.

Deșeuri (menajere) reziduale /nereciclabile - deșeurile menajere care nu pot fi valorificate (prin reutilizate, reciclate, sau recuperare de energie) și necesită a fi eliminate prin înhumare la depozitele de deșeuri ori prin alte forme de eliminare disponibile în zonă.

Emisie - transferul poluanților în atmosferă către un receptor (omul și factorii sistemului său ecologic, bunurilor materiale, etc.).

Emisii (gaz) de depozit - amestecul de compuși în stare gazoasă, generat de deșeurile depozitate.

Eliminarea finală a deșeurilor - totalitatea metodelor și tratamentelor fizice, chimice și biologice aplicate deșeurilor, care vizează eliminarea pericolelor și riscurilor potențiale

asupra mediului și asupra stării de sănătate a populației, precum și reducerea volumului de deșeuri.

Expertiză ecologică - gen de activitate în domeniul protecției mediului înconjurător, constând în aprecierea prealabilă a influenței activităților economice preconizate asupra stării mediului, a corespunderii parametrilor acestor activități actelor legislative și altor acte normative, normelor și standardelor în vigoare.

Evaluarea impactului asupra mediului - proces menit să identifice, să descrie și să stabilească, în funcție de fiecare caz și în conformitate cu legislația în vigoare, efectele directe și indirecte, sinergice, cumulative, principale și secundare ale unui proiect asupra sănătății oamenilor și a mediului.

Gestionarea deșeurilor - colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, inclusiv supravegherea acestor operații și îngrijirea zonelor de depozitare după închiderea acestora.

Gradul /nivelul de acoperire cu servicii de gestionare a deșeurilor - descrie proporția populației din cadrul unei regiuni, care are acces la servicii de gestionare a deșeurilor solide.

Impactul asupra mediului (înconjurător) - efectele negative ale activității umane asupra elementelor și factorilor naturali, ecosistemelor, sănătății și securității oamenilor, precum și asupra bunurilor materiale.

Interviu semi-structurat - interviu (realizat de experți) bazat pe chestionar, doar că în procesul interviului, în dependență de răspunsurile primite, pot fi formulate întrebări adiționale ce nu au fost incluse în chestionarul inițial.

Matricea sistemului de servicii - un instrument de analiză a diferitor elemente ale sistemului de servicii. Matricea demonstrează relațiile dintre factorii de bază ale serviciului, precum și modul în care acești factori se raportează la furnizarea serviciilor.

Mediu (înconjurător) - ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv unele valori materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului.

Neutralizarea deșeurilor - prelucrarea fizică, chimică sau biologică a deșeurilor în vederea lichidării ori diminuării proprietăților care prezintă pericol pentru calitatea mediului și sănătatea populației.

Participarea publicului - informarea, consultarea și implicarea activă a acestuia în activitățile de gestionare a deșeurilor.

Planificare strategică participativă - este o modalitate complexă de influențare a viitorului unei comunități, un proces prin intermediul căruia se determină ce anume intenționează organizația (comunitatea) să facă și cum își va atinge scopurile propuse. Este o modalitate de a construi un consens, bazat pe o viziune comună a întregii comunități, în vederea asigurării prosperității generațiilor viitoare.

Platformă (pentru plasarea containerelor) - loc special amenajat care urmează a fi dotat cu tomberoane /containere pentru plasarea deșeurilor solide de către utilizatorii serviciului de salubritate.

Poluant - orice substanță, preparat sub formă solidă, lichidă, gazoasă sau sub formă de vapori ori de energie, radiație electromagnetică, ionizantă, termică, fonică sau

vibrații care, introdusă în mediu, modifică echilibrul constituenților acestuia și al organismelor vii și aduce daune bunurilor materiale.

Poluare - introducerea directă sau indirectă a unui poluant care poate aduce prejudicii sănătății umane și/sau calității mediului, dăuna bunurilor materiale ori cauza o deteriorare sau o împiedicare a utilizării mediului în scop recreativ sau în alte scopuri legitime.

Prelucrarea deșeurilor - efectuarea unor operațiuni tehnologice (dezmembrare, tăiere, presare, brichetare, măcinare, topire-turnare, fermentare etc.), care modifică compoziția și proprietățile fizice, chimice sau biologice ale deșeurilor în scopul transformării acestora în materii prime secundare sau neutralizării și evacuării lor fără riscuri ecologice.

Punct de colectare a deșeurilor - loc dotat cu tomberoane /containere unde utilizatorii serviciului de salubritate plasează deșeurile solide menajere pentru a fi apoi colectate de prestatorul serviciului.

Sistem integrat de management a deșeurilor solide - un complex de facilități (infrastructura, construcții, instalații, echipament, personal, etc.) pentru colectarea, manipularea și procesarea deșeurilor în vederea atingerii anumitor ținte de gestionare a deșeurilor și de conservare a resurselor. În cadrul sistemului se întreprind anumite activități și tehnici care țin de reducerea, reutilizarea, reciclarea, compostarea, transformarea și eliminarea deșeurilor (prin depozitare la gropi de gunoi sau prin incinerare).

Stație de transfer (stație de transbordare) - loc special amenajat unde deșeurile solide menajere și cele asimilabile cu deșeurile menajere sunt descărcate de către vehiculele de colectare (autogunoierele), fiind apoi compresate, balotate și încărcate în vehicule mari (de curse lungi) pentru a fi transportate la depozitul de deșeurii ori alte facilități de eliminare sau reciclare /tratate a deșeurilor.

Strategie de dezvoltare socio-economică - un document strategic de planificare care identifică potențialul uman, social și economic, precum și oportunitățile și prioritățile de dezvoltare pentru o regiune /raion.

Studiu de fezabilitate - analizarea potențialului unei investiții din punctul de vedere al utilizării raționale și eficiente a resurselor financiare, umane și materiale și determinarea modului în care sunt satisfăcute cerințele tehnice și economice impuse de sectorul de activitate al proiectului de investiții sau al afacerii.

Tratarea deșeurilor - totalitatea proceselor fizice, chimice și biologice care schimbă caracteristicile deșeurilor, în scopul reducerii volumului și caracterului periculos al acestora, facilitând manipularea sau valorificarea lor.

Utilizarea deșeurilor - reintroducerea în circuitul economic a deșeurilor, ca atare ori ca materii prime secundare, a semifabricatelor, produselor finite sau energiei, obținute în urma prelucrării deșeurilor.

Zonă /arie de deservire - teritoriul localităților unde serviciul de colectare a deșeurilor solide este prestat utilizatorilor. În raionul Șoldănești există 2 zone distincte de deservire, fiecare au anumite deosebiri în infrastructura folosită și modul de colectare a deșeurilor solide. Zona de deservire „Cotiujenii Mari” include 4 primării din r. Șoldănești - Cotiujenii Mari, Dobrușa, Pohoarna și Rogojeni, iar zona de deservire „Șoldănești” include celelalte primării ale r. Șoldănești, inclusiv 4 primării din r. Rezina (Mateuți, Lipceni, Meșeni, Peciște) situate în apropiere.

Zonă de management a deșeurilor solide - aria localităților unde se prestează servicii de colectare /gestionare a deșeurilor solide.

Valorificarea /recuperarea deșeurilor - prelucrarea deșeurilor în vederea obținerii substanțelor reutilizabile ce se conțin în ele în stare pură, folosirea căldurii reacțiilor chimice rezultate din arderea deșeurilor.